MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA

ZELENINA

2019

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZDROJE INFORMACÍ, ZPRACOVATELÉ PODKLADŮ:

Český statistický úřad, Praha
Generální ředitelství cel, Praha
Ministerstvo zemědělství, Praha
Státní zemědělský intervenční fond, Praha
Státní zemědělská a potravinářská inspekce, Brno
Zelinářská unie Čech a Moravy, Olomouc
Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha
Situačná a výhľadová správa, VÚEPP Bratislava

Odbor zemědělských komodit MZe

Autorka:
Bc. Irena Buchtová, MZe

Ředitelka Odboru zemědělských komodit:
Ing. Miroslava Czetmayer Ehrlichová

Autorka touto cestou děkuje za spolupráci všem uvedeným organizacím a jejich odborným pracovníkům.

Situační a výhledové zprávy jsou pro všechny zájemce z řad studentů, pedagogů odborných škol a podnikatelských subjektů a dalších k dispozici také na internetu na adrese: www.eagri.cz

Autor fotografie:
Ing. Zuzana Přibylová, ZUČM

Vydalo: Ministerstvo zemědělství, Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1
Internet: www.eagri.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-257-2, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

Tisk: Ústav zemědělské ekonomiky a informací, www.uzei.cz

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA ZELENINA

PROSINEC
2019

OBSAH

Úvod 3
Souhrn 3
Zásahy státu a opatření EU u komodity zelenina 4
Světový trh 34
Pěstování zeleniny v ČR 36
Integrovaná produkce zeleniny v ČR 46
Skladovací kapacity v zelinářství ČR 48
Zpracovatelský průmysl v ČR. 48
Spotřeba zeleniny v ČR. 55
Cenový vývoj zeleniny v ČR 57
Zahraniční obchod se zeleninou v ČR 59
Přehledy o užití zeleniny 62
Přílohy 63
č. 1- Přehled předběžně uznaných seskupení producentů a uznaných organizací producentů v odvětví ovoce a zeleniny. 63
č. 2 - Zahraniční obchod ČR se zpracovanou zeleninou 64
č. 3 - Porovnání finančního vyjádření produkce zeleniny v ČR 68

ÚVOD

Předkládaná zpráva navazuje na Situační a výhledovou zprávu „Zelenina“, která byla vydaná v prosinci roku 2018. Cílem této Situační a výhledové zprávy je informovat o situaci v zelinářském sektoru, dále o změnách a základních pravidlech, týkajících se společné organizace trhu u komodity zelenina. Použité informace jsou zpracovány podle dostupných informací k měsíci září 2019, není-li uvedeno jinak.

Situační a výhledové zprávy jsou pro všechny podnikatelské subjekty k dispozici v budově Ministerstva zemědělství, na internetové adrese: http://www.eagri.cz/, navigace – zemědělství, rostlinná výroba, rostlinné komodity, ovoce a zelenina, situační a výhledové zprávy.

SOUHRN

Roky 2018 a 2019 lze z hlediska pěstitelů zeleniny označit jako mírně podprůměrné až nepříznivé. Vegetační období zeleniny bylo v obou letech poznamenáno extrémně vysokými letními teplotami a absencí dešťových srážek, což platí především pro rok 2018. V tomto roce nebylo ani zavlažování porostů dostatečně účinné, v některých lokalitách byly zdroje závlahové vody vyčerpány, v některých oblastech byl vyhlášen zákaz odběru povrchových vod. V důsledku nedostatku vody rostliny zastavovaly svůj růst, což velmi negativně ovlivnilo jejich výnosy. Některé zeleniny nedorostly do požadované tržní velikosti, některé druhy měly různé tvarové deformace apod., což v důsledku znamená, že takové produkty jsou z kvalitativního hlediska neprodejné.

Vzhledem k těmto skutečnostem dosáhla v roce 2018 produkce zeleniny pouhých 254,5 tis. t, tj. meziroční pokles o 18 %. Sklizňové plochy zeleniny činily 14,3 tis. ha. Výraznější snížení ploch je patrné u celeru, mrkve, petržele a hlávkového zelí; naopak se rozšířily výměry rajčat, listových salátů, hrachu dřeňového a česneku.

Rok 2019 byl charakteristický jednak rozdílným cenovým vývojem před a po začátku nové sezóny u některých zeleninových druhů z důvodu určitého nedostatku čerstvé zeleniny ve většině zemí EU, a jednak nepříznivým vývojem počasí na většině území EU. Koncem roku 2018 a v prvních měsících roku 2019 vzrostla nejvýrazněji cena petržele, mrkve, papriky, rajčat, hlávkového zelí a cibule. V roce 2019 přišel po horkých a suchých letních měsících celkem příznivý podzim, kdy díky dostatečným srážkám a příznivým teplotám mohly podzimní druhy zeleniny dohnat ztráty na hmotnosti a kvalitě.

Nákup čerstvé zeleniny pro zpracování z tuzemska v roce 2018 poklesl oproti předchozímu roku o 2 % na 54,8 tis. t, nákup ze zahraničí se snížil o 52 % na 23,6 tis. t. Největší podíl v nákupu čerstvé zeleniny pro zpracování z tuzemska zaujímalo hlávkové bílé zelí a okurky nakládačky. Ze statistických šetření vyplývá, že celková výroba výrobků ze zeleniny se v roce 2018 opět meziročně snížila o 3 % na 156,2 tis. t, snížila se zejména výroba kysaného zelí a zmrazené zeleniny.

Nepříznivý vývoj počasí během roku 2018 napříč evropskými zeměmi se promítl i do objemu a ceně obchodované čerstvé zeleniny. Dovoz čerstvé zeleniny do ČR oproti předchozímu roku klesl o 4 % na 626,7 tis. t, i když její hodnota byla meziročně o 2 % vyšší a dosáhla 11,6 mld. Kč. Nejvíce zeleniny pocházelo ze Španělska (137,1 tis. t), Nizozemska (118,1 tis. t), Německa (83,7 tis. t) a Polska (79,3 tis. t). V období od ledna do srpna 2019 bylo do ČR dovezeno celkem 437,5 tis. t čerstvé zeleniny, což je o více jak 6 % méně oproti stejnému období minulého roku.

Vývoz čerstvé zeleniny včetně reexportu v roce 2018 výrazně meziročně poklesl, a to o 26 % na celkových 74,3 tis. t v hodnotě 1,6 mld. Kč. Vývoz směřoval téměř výhradně do zemí EU, a to zejména na Slovensko (50,8 tis. t), dále do Německa (8,9 tis. t), Maďarska (3,4 tis. t) a Polska (3,4 tis. t). Záporné saldo zahraničního obchodu se tak v roce 2018 zvýšilo na 10,0 mld. Kč.

ZÁSAHY STÁTU A OPATŘENÍ EU U KOMODITY ZELENINA

Do této kapitoly je zahrnuto:

1. Regulace podnikání a obchodu uvnitř EU
2. Vnější obchodní politika EU v oblasti zeleniny
3. Daňová politika
4. Dotační politika
5. Společná zemědělská politika – přímé platby
6. Právní předpisy vztahující se k sektoru ovoce a zeleniny
   - 6.1 Legislativa v rámci SOT ovoce a zeleniny
   - 6.2 Školní projekt „Ovoce, zelenina a mléko do škol“ (School Scheme)
   - 6.3 Změny v předpisech EU pro kontrolu čerstvého ovoce a zeleniny
   - 6.4 Mimořádná opatření pro producenty ovoce a zeleniny
7. Státní zemědělský intervenční fond – opatření v rámci SOT
8. Právní předpisy ČR vztahující se ke komoditě zelenina
9. Kontrola jakosti zeleniny a zeleninových výrobků

1. Regulace podnikání a obchodu uvnitř EU

V rámci Evropské unie, jejímž členem se od 1. 5. 2004 stala i Česká republika, nejsou pro pohyb zboží stanovena žádná cla ani kvóty. Pro dovozy zboží ze zemí, které nejsou součástí EU, platí společný celní sazebník.

Vzhledem k neexistenci hraničních kontrol a celního řízení mezi státy EU vznikla povinnost evidovat daňové a statistické údaje. Nesplnění této povinnosti je sankcionováno. Statistikou vnitřního obchodu se zabývá systém **INTRASTAT** (informace na www.czso.cz).

Systém Intrastat je povinný pro všechny členské státy EU, není však jednotný v oblasti sběru prvotních údajů (např. ve formě výkazu, v organizačním zabezpečení, v rozlišení obchodních transakcí, ve sběru některých údajů a způsobu jejich vykazování, ve výši prahů pro vykazování apod.).

Povinnost vykazovat data pro Intrastat v ČR vzniká osobám (právnickým i fyzickým) registrovaným nebo identifikovaným v ČR k DPH, které odeslaly zboží do jiného členského státu anebo přijaly zboží z jiného členského státu, a to v hodnotě dosahující prahu pro vykazování údajů do Intrastatu.

Zpravodajskými jednotkami se mohou stát nejen tzv. plátci DPH, včetně zastupujících členů skupin spojených osob registrovaných DPH jako skupiny v souladu s ustanovením § 5a až 5c zákona o DPH, ale i právnické osoby, jako jsou např. veřejnoprávní instituce, státní orgány, orgány samosprávy a jiné, které jsou podle zákona o DPH osobami identifikovanými k dani. Povinnost vykazovat data pro Intrastat může vzniknout také zpravodajským jednotkám, které jsou osobami registrovanými k DPH současně v ČR i v jiném členském státě a v ČR nemají své sídlo, místo podnikání nebo provozovnu, nebo i zahraničním osobám s daňovou povinností k DPH v ČR, pokud se registrovaly k DPH a DIČ jim přidělil Finanční úřad pro Prahu 1. Místně příslušným celním úřadem pro odevzdávání výkazů pro Intrastat i pro registraci k elektronickému předávání těchto výkazů je pro tyto zpravodajské jednotky Celní úřad pro hlavní město Prahu.

Práh pro vykazování je limit hodnoty odeslaného nebo přijatého zboží, který si zpravodajská jednotka musí sama počítat od začátku každého kalendářního roku anebo ode dne přidělení DIČ k DPH, a to zvlášť za odeslané a zvlášť za přijaté zboží. Výše prahů od 1. 1. 2019 je stanovena na 12 mil. Kč pro odeslané a 12 mil. Kč pro přijaté zboží.

Základní nařízení Evropské unie

a) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004, o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 3330/91,

b) Nařízení Komise (ES) č. 1982/2004, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004, o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy a o zrušení nařízení Komise (ES) č. 1901/2000 a (EHS) č. 3590/92,

c) Nařízení Rady (EHS) č. 2658/87, o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku, ve znění pozdějších předpisů,

d) Příloha I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 – prováděcí nařízení Komise (EU) č. 2018/1602,

e) Nařízení Komise (EU) č. 1106/2012, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 471/2009, o statistice Společenství týkající se zahraničního obchodu se třetími zeměmi, pokud jde o aktualizaci klasifikace zemí a území,

f) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013, kterým se stanoví celní kodex Unie, včetně prováděcích nařízení č. 2015/2446, 2015/2447 a 2016/341,

g) Směrnice Rady 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty.

Základní právní předpisy České republiky související se zahraničním obchodem

- Zákon č. 242/2016 Sb., celní zákon,
- Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky,
- Vyhláška č. 285/2012 Sb., o územních pracovištích celních úřadů, která se nenacházejí v jejich sídlech,
- Nařízení vlády č. 244/2016 Sb., k provedení některých ustanovení celního zákona v oblasti statistiky, ve znění nařízení vlády č. 323/2018 Sb.,
- Sdělení Českého statistického úřadu č. 420/2017 Sb., o stanovení Seznamu vybraného zboží a doplňkových statistických znaků,
- Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.

2. Vnější obchodní politika EU v oblasti zeleniny

EU je celní unií vytvořenou v souladu s pravidly WTO. EU má společný celní kodex a společný celní sazebník. Pro dovozce je celní sazebník v podobě tzv. **TARIC** (Integrovaný tarif Evropského společenství, vydávaný v souladu s nařízením Komise EHS č. 2658/87), elektronická podoba na adrese: http://ec.europa.eu/taxation nebo na webových stránkách Celní správy, www.celnisprava.cz/ a 1x ročně je vydáván v Úředním věstníku EU.

Obchodní vztahy EU se třetími zeměmi charakterizuje velký počet preferenčních dohod, meziregionálních iniciativ a jiných významných ujednání. Existují i samostatná obchodní ujednání o obchodu s některými zemědělskými výrobky. Jednání o dalších smlouvách pokračují a EU se tak snaží rozšířit počet zemí, se kterými je možno obchodovat s celními preferencemi, a také odstranit další mimotarifní překážky obchodu.

Privilegované jsou vztahy s geograficky a historicky nejbližšími partnery, členskými státy **Evropského sdružení volného obchodu (ESVO)**, které zahrnuje pouze Švýcarsko, Norsko, Island a Lichtenštejnsko. U zeleniny je v těchto zemích situace rozdílná. Zatímco Island má po další liberalizaci obchodu s EU z května 2018 většinu cel na dovoz zeleniny z EU nulových (výjimku tvoří např. sadbové brambory, zelí a mrkev), Švýcarsko i Norsko si dovozní cla zachovaly v různé míře s častou návazností na produkční období a s využitím celních preferenčních kvót. U Švýcarska není v dohledné době možné očekávat žádnou změnu, spíše se v poslední době zvyšují ochranářské tendence (i když zatím jen v případě potravin). V případě Norska byla v dubnu 2017 dokončena jednání o další liberalizaci obchodu se zemědělskými výrobky mezi Norskem a EU. Dovoz některých komodit zeleniny z EU do Norska byl liberalizován (např. houby, lanýže, žampiony a cukrová kukuřice pro krmné účely).

Preferenční obchodní dohody uzavřela EU také s kandidátskými **balkánskými zeměmi**. Albánie a Černá Hora uplatňují na dovoz především čerstvé zeleniny z EU různá cla, a to až do výše 25 % ad valorem[1]. Při dovozu zeleniny z EU do Severní Makedonie mohou cla dosáhnout až 65 %. Dovozní cla na některé položky zeleniny z EU (např. rajčat nebo sladké papriky) zachovává i Srbsko, a to do maximální výše 8 % (čerstvé fazole).

Významnou oblastí, kde má EU sjednány dohody typu zóny volného obchodu, je **Středomoří**. U zeleniny se však celního zvýhodnění podařilo dosáhnout pouze u některých zemí. Např. Maroko má kromě dvou položek sladké kukuřice a některých položek sušeného hrášku a fazolí nulová cla pro dovoz zeleniny z EU, kdežto Alžírsko uplatňuje dovozní cla MFN ve výši 30 %. Tunisko má při dovozu zeleniny z EU stanovena cla ve výši 36 %. Některé země regionu neuplatňují dovozní cla na zeleninu z EU žádná (Egypt, Jordánsko). Naopak dovoz zeleniny z EU do Izraele je zatížen cly u většiny položek této kategorie s tím, že u některých aplikovaná dovozní cla mohou přesáhnout i 200 % (např. rajčata nebo cibule). U některých položek (např. u brambor a česneku) jsou při dovozu z EU do Izraele otevřeny různě vysoké bezcelní preferenční kvóty. Další liberalizační jednání o prohloubené dohodě o volném obchodu probíhají právě s Tuniskem. Mezi Marokem a EU se zatím poslední jednání o liberalizaci obchodu uskutečnila v dubnu 2014. Podobně jako jednání s Egyptem, která byla zahájena v roce 2013, jsou v současnosti pozastavena.

V posledních šesti letech vstoupily v platnost dohody o volném obchodu se státy **Andského společenství a Střední Ameriky** (Peru, Kolumbie, Panama, Guatemala, Honduras, Kostarika, Nikaragua, Salvador). Peru má pro dovoz většiny zeleniny z EU nulová cla (výjimku tvoří česnek, který má bezcelní preferenční kvótu ve výši 560 t a čerstvý hrášek a fazole). Kolumbie si ponechala dovozní cla pouze na některé druhy zeleniny (např. rajčata, artyčoky a čerstvý hrášek a fazole). Obchodní dohody s Hondurasem, Nikaraguou a Panamou jsou prozatímně prováděny od srpna 2013. V říjnu 2013 se k nim připojila Kostarika a Salvador a v prosinci téhož roku také Guatemala. Tyto země Střední Ameriky v oblasti zeleniny poskytly u většiny položek záruku snížení cla na nulu do roku 2023. Některé druhy zeleniny jsou však vyloučeny z povinnosti redukce nebo odstranění dovozních cel (např. čerstvá rajčata a cibule). V červenci 2014 byla úspěšně dokončena jednání o dohodě o volném obchodu s Ekvádorem a ten se v lednu 2017 formálně připojil k provádění dohod mezi EU a Peru s Kolumbií. Při dovozu většiny položek skupiny zeleniny z EU do Ekvádoru má dojít k úplnému odstranění cel nejpozději do 10 let od vstupu dohody v platnost.

Dohoda o volném obchodu mezi EU a **Jižní Koreou** vstoupila v platnost v červenci 2016. Cla na dovoz zeleniny z EU do Jižní Koreje mají být z velké části odstraněna maximálně do 15 let od vstupu dohody v platnost. Některé položky jsou však zcela vyloučeny z liberalizace (např. cibule a česnek). V prosinci 2014 byla dokončena jednání o dohodě o volném obchodu se **Singapurem**. Dovoz všech zemědělských komodit a potravin z EU do Singapuru nepodléhá clu. U položek zeleniny však Singapur poskytuje MFN cla ve výši 0 % a uzavřením dohody se proto situace nezmění. V říjnu 2013 bylo dokončeno liberalizační

jednání EU s **Kanadou**. Obchodní část Dohody je prozatímně prováděna od září 2017. U zeleniny došlo k úplné liberalizaci při dovozu z EU do Kanady, zatímco EU si u některých položek zeleniny při dovozu z Kanady zachovala specifická cla vztahující se ke vstupním cenám (např. rajčata a okurky).

Od 1. 1. 2016 je prozatímně uplatňována Dohoda o volném obchodu mezi EU a **Ukrajinou**. Díky ní se většina položek zeleniny z EU na Ukrajinu bude dovážet bezcelně maximálně do 5 let od vstupu dohody v platnost. U citlivých položek (např. rajčat, cibule nebo mrkve) dojde po pěti letech ke snížení dovozních cel z EU na Ukrajinu o 20 až 50 %. Uzavřením dohod o volném obchodu s **Moldavskem a Gruzií** byla odstraněna veškerá dovozní cla mezi EU a Gruzií. Na straně dovozu do EU jsou však stanoveny množstevní limity pro spuštění ochranného mechanismu, na základě kterého je možné opět zavést cla v původním rozsahu. U zeleniny tedy probíhá dovoz do Gruzie i Moldavska z EU bezcelně.

V únoru 2019 vstoupila v platnost Dohoda o hospodářském partnerství mezi EU a Japonskem. U většiny položek zeleniny se při dovozu z EU do Japonska předpokládá postupná liberalizace maximálně do 15 let od vstupu dohody v platnost. Na straně dovozu ovoce z Japonska do EU byla u některých položek zachována specifická cla vztahující se ke vstupním cenám EU (např. rajčata, okurky a artyčoky).

V červnu 2019 bylo dosaženo Dohody o volném obchodu mezi EU a **jihoamerickými zeměmi ze sdružení Mercosur** (Argentina, Brazílie, Paraguay, Uruguay). V současnosti je text Dohody finalizován. Podle vyjádření EK dojde k odstranění cel u většiny položek vzájemného obchodu.

V červnu 2016 bylo zahájeno jednání mezi EU a **Mexikem** o revizi Dohody o volném obchodu. Zelenina je již v současnosti dovážena z EU do Mexika z velké části bezcelně. Mexiko si u zeleniny z EU ponechalo cla u některých položek mražených a sušených brambor a fazolí a zavázalo se je odstranit do 7 let od vstupu Dohody v platnost. V opačném směru si EU u některých položek zeleniny při dovozu z Mexika zachovala specifická cla vztahující se ke vstupním cenám (např. rajčata, okurky a artyčoky) a také cla u sladké kukuřice, která by měla být odstraněna do 7 let od vstupu Dohody v platnost.

V listopadu 2017 se uskutečnilo první kolo jednání o revizi Dohody o volném obchodu EU a **Chile.** Dovoz zeleniny z EU do Chile je bezcelní již nyní, při dovozu z Chile do EU byla u některých položek zatím zachována specifická cla vztahující se ke vstupním cenám EU (např. rajčata a okurky).

V roce 2007 bylo zahájeno projednávání Dohody o volném obchodu s **Indií**. Do roku 2013 se uskutečnilo 12 vyjednávacích kol, a přestože se podařilo dosáhnout určitého pokroku, celý proces se právě v roce 2013 prakticky zastavil. Indie v současnosti uplatňuje pro dovoz zeleniny clo MFN nejčastěji ve výši 30 %. Dohody o volném obchodu (**DCFTA**) má EU uzavřeny s **Malajsií a Vietnamem**. Zatímco v případě Malajsie se čeká na vyjádření malajské strany k možnosti obnovení dalších rozhovorů, jednání s Vietnamem byla v prosinci 2015 formálně ukončena v červnu 2019. Pokud bude úspěšně ratifikována, dojde k odstranění prakticky všech dovozních cel na zboží včetně velké části potravin pocházejících z EU. U zeleniny uplatňuje Vietnam při dovozu cla MFN nejčastěji mezi 10 až 30 %. Dohoda stanovuje, že má dojít k odstranění cel na dovoz zeleniny z EU do Vietnamu nejpozději do 6 let od jejího vstupu v platnost.

Z důvodu vnitropolitické situace v **Thajsku** zatím nejsou naplánována další kola jednání. Další jednání o dohodě o volném obchodu probíhají s **Filipínami a Indonésií**. V červnu 2018 byla formálně zahájena jednání s **Austrálií a Novým Zélandem** o dohodách o volném obchodu s tím, že první kola rozhovorů proběhla v červenci 2018. Doposud se v obou případech uskutečnila čtyři kola negociací (poslední v květnu 2019 u Nového Zélandu a v červenci v případě Austrálie).

Druhy zeleniny, na které se při dovozu ze třetích zemí do EU vztahují předepsané vstupní ceny – rok 2019

Pravidla pro uplatňování vstupní ceny pro ovoce a zeleninu jsou stanovena v nařízení Komise (EU) č. 543/2011, ve znění pozdějších předpisů

Kód KN	Popis	Vstupní cena v €/100 kg	Celní sazba smluvní v %
0702 00 00	**Rajčata čerstvá, chlazená**		
	1.1.–31.3.	84,6	8,8*
	1.4.–30.4.	112,6	8,8*
	1.5.–14.5.	72,6	8,8*
	15.5.–31.5.	72,6	14,4*
	1.6.–30.9.	52,6	14,4*
	1.10.–31.10.	62,6	14,4*
	1.11.–20.12.	62,6	8,8*
	21.12.–31.12.	67,6	8,8*
0707 00 05	**Okurky salátové čerstvé, chlazené**		
	1.1.–konec února	67,5	12,8*
	1.3.–30.4.	110,5	12,8*
	1.5.–15.5. – ke zpracování[1)] a ostatní	48,1	12,8*
	16.5.–30.9. – ke zpracování[1)] a ostatní	48,1	16,0
	1.10.–31.10. – ke zpracování[1)] a ostatní	68,3	16,0
	1.11.–10.11.	68,3	12,8*
	11.11.–31.12.	60,5	12,8*
0709 93 10	**Cukety**		
	1.1.–31.1.	48,8	12,8
	1.2.–31.3.	41,3	12,8
	1.4.–31.5.	69,2	12,8
	1.6.–31.7.	41,3	12,8
	1.8.–31.12.	48,8	12,8
0709 91 00	**Artyčoky**		
	1.1.–31.5.	82,6	10,4
	1.6.–30.6.	65,4	10,4
	1.7.–31.10.	-	10,4
	1.11.–31.12.	94,3	10,4

Pramen: Nařízení Komise (EU) 2018/1602, příloha 2

Poznámka: * celní kvóta WTO, 1) zařazení do této podpoložky podléhá podmínkám dle NK (EHS) č. 2454/93, ve znění pozdějších předpisů (viz čl. 291 až 300)

3. Daňová politika

Zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, jsou upraveny daně na zboží, nemovitosti a služby za podmínek stanovených tímto zákonem. Od 1. 1. 2013 došlo ke zvýšení snížené sazby DPH ze 14 % na 15 % a základní sazby daně z 20 % na 21 %. Snížené sazbě DPH (tj. 15 %) podléhá kapitola 07 celního sazebníku, tzn. jedlá zelenina a některé kořeny a hlízy, a kapitola 20, tzn. přípravky ze zeleniny, ovoce, ořechů nebo jiných částí rostlin.

4. Dotační politika

Realizaci podpůrných programů v roce 2019 lze rozdělit do následujících skupin:

A) Národní podpory (STATE AID)

Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2019 na základě § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

- **3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin**

Účelem je zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence šíření hospodářsky závažných virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem a sadbou.

3.a) Biologická a fyzikální ochrana jako náhrada chemické ochrany rostlin – režim podpory notifikován na období od 1.10.2017 do 31.12.2020 a mění režim podpory č. SA.35234 (2012/N) do výše 80 % u zeleninových druhů okurka, rajče a paprika pěstovaných ve skleníku, max. však u druhu okurka 227 200 Kč/ha, rajče 181 906 Kč/ha a paprika 74 560 Kč/ha, z prokázaných nákladů na pořízení bioagens a biopreparátů,

3.c) Podpora na testování množitelského materiálu s využitím imunoenzymatických metod a metod PCR do výše 60 % prokázaných přímých nákladů,

3.d) Podpora tvorby rostlinných genotypů s vysokou rezistencí k biotickým a abiotickým faktorům a diferencovanou kvalitou obilovin, včetně kukuřice, malých zrnin, olejnin, luskovin, brambor, pícnin, zelenin, kořeninových rostlin, chmele, révy vinné a ovocných dřevin, do výše 70 % prokázaných vyjmenovaných nákladů.

▶ **Vyhodnocení dotačního programu – rok 2018**
Na DP 3.a) bylo vyplaceno 953,5 tis. Kč, na 3.c) 0,0 Kč, na 3.d) 16,1 mil. Kč.

- **9.A.b. Speciální poradenství pro rostlinnou výrobu**

9.A.b.1) Publikace doporučovaných odrůd a souvisejících informací, poskytované pěstitelům zdarma. Subjektem je pěstitelský svaz. Výše podpory je stanovena do výše 80 % prokázaných přímých nákladů.

9.A.b.2) Pořádání výstav pěstovaných rostlin. Subjektem je vystavovatel nebo pěstitelský svaz. Výše podpory: fixní částka podle rozhodnutí MZe, podle významu pořádané výstavní akce.

9.A.b.3) Pořádání seminářů, školení pro pěstitelskou veřejnost. Subjektem je pořadatel (se souhlasem MZe). Výše podpory: do výše 60 % prokázaných přímých nákladů, avšak max. do 50 tis. Kč na jedno školení či seminář.

▶ **Vyhodnocení dotačního programu – rok 2018**
V rámci DP 9.A.b.2) bylo zelináři čerpáno celkem 878,7 tis. Kč a 9.A.b.3) 50,0 tis. Kč.

- **Program 129 310 „Podpora konkurenceschopnosti agropotravinářského komplexu – závlahy – II. etapa“**

Člení se na podprogramy:

1) Podprogram 129 312 „Podpora obnovy a budování závlahového detailu a optimalizace závlahových sítí – II. etapa“ určený na:
   - podporu obnovy a budování závlahového detailu,
   - podporu obnovy, budování a optimalizace závlahových sítí.

2) Podprogram 129 313 „Podpora optimalizace závlahových sítí ve správě Státního pozemkového úřadu“ určený na:

- podporu obnovy, budování a optimalizace závlahových sítí.

Cílem programu je podpora obnovy a budování závlahového detailu (tj. koncových částí závlahových systémů), modernizace závlahových zařízení a zefektivnění provozu stávajících závlahových soustav. Implementací programu by mělo být dosaženo snížení potřeby vody na závlahy, energetické i personální náročnosti provozu závlahových soustav, větší flexibility závlahových systémů při plnění rozdílných požadavků na závlahové systémy a snížení celkové spotřeby vody na závlahovou dávku.

Program funguje od roku 2017 a je prozatím plánován do roku 2022. Více informací na:
http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/narodni-dotace/dotace-ve-vodnim-hospodarstvi/ostatni-opatreni-ve-vh/

▶ **Vyhodnocení dotačního programu – rok 2018**

- Bylo financováno 63 dotačních akcí, z toho byla na 61 akcích proplacena částka 77,5 mil. Kč, z toho zelináři čerpali dotace ve výši 72,5 mil. Kč.
- Dále 1,9 mil. Kč byly poskytnuty provozovatelům závlahových sítí, školkám atp.

- **S.1.1. – Zmírnění škod způsobených suchem na zemědělských plodinách, produkci v okrasných a ovocných školkách a sadebním materiálu lesních dřevin v lesních školkách v roce 2018**

  V rámci tohoto programu bylo 308 žadatelům – pěstitelům zeleniny – proplaceno celkem 61,0 mil. Kč.

B) Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF)

Investiční programy PGRLF – Podpory podnikání – jsou zaměřené zejména na realizaci dlouhodobých investičních záměrů s ohledem na restrukturalizaci a zvýšení efektivnosti, modernizace, snížení výrobních nákladů, zlepšení jakosti a další rozvoj zemědělských subjektů. PGRLF umožňuje v současné době obnovovat investice, které jsou pro zemědělský resort neustále vysoce potřebné a bez podpory PGRLF obtížně dostupné. Podporou pojištění se daří postupně zvyšovat stále nedostatečnou úroveň propojištěnosti v pojištění plodin a zvířat a tím do jisté míry eliminovat specifická rizika podnikání v zemědělském sektoru.

Hlavním předmětem činnosti PGRLF je subvencování části úroků z úvěrů podnikatelských subjektů oblasti zemědělství, lesnictví, vodního hospodářství a průmyslu zabývajícího se zpracováním produkce ze zemědělské výroby. Dalšími činnostmi PGRLF je finanční podpora pojištění plodin, hospodářských zvířat a lesních porostů, podpora ve formě úvěrů poskytovaných PGRLF na investiční a provozní financování podniku související se zemědělskou prvovýrobou, se zpracováním zemědělských produktů, lesním hospodářstvím nebo zpracováním dřeva či na nákup nestátní zemědělské půdy nebo podpory sociálního zemědělství a podpory ve formě zajištění komerčních úvěrů.

Aktuální informace o pravidlech pro poskytování podpory PGRLF lze nalézt na internetových stránkách www.pgrlf.cz.

Pro rok 2019 byly vyhlášeny zejména tyto programy:

Zemědělec: cílem je vytvořit předpoklady pro rozvoj zemědělských prvovýrobců, kdy příjemce podpory investuje zejména do strojního zařízení, vybavení, technologických celků, výstavby, pořízení nebo vylepšení nemovitého majetku či investic na nákup plemenných zvířat, přičemž podporovaná investice musí vést ke zlepšení celkové výkonnosti a udržitelnosti zemědělského podniku, zejména snížením výrobních nákladů nebo zlepšením a dalšímu rozvinutí produkce podniku zemědělského prvovýrobce.

Zpracovatel: program je určen podnikatelům, kteří se zabývají zpracováním zemědělských produktů a dosahují požadované hranice příjmů ze zpracování zemědělské produkce. Podpora je poskytována ve formě subvence části úroků z úvěrů poskytnutých na pořízení investičního majetku, který souvisí se zpracováním zemědělských produktů k potravinářským či krmivářským účelům. Program je poskytován v režimu de minimis (= až 200 000 € na jeden podnik za poslední 3 roky).

Podpora nákupu půdy: program pro podporu nákupu nestátní zemědělské půdy zemědělskými prvovýrobci. Podpora ve formě dotace části úroků z úvěrů na nákup půdy dle podmínek poskytování podpory malého rozsahu (de minimis).

Podpora pojištění:

Účelem podpory je zpřístupnění pojistné ochrany širokému okruhu zemědělců a tím dosažení vyššího zajištění podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným škodám a částečná kompenzace pojistného, vynaloženého na zemědělské pojištění. Předmětem podpory je úhrada části nákladů prokazatelně vynaložených na platbu pojistného u pojištění plodin a hospodářských zvířat. Podpora bude poskytnuta pěstiteli, který splňuje všechny podmínky pro poskytnutí finanční podpory pojištění a který na své jméno sjednal smluvní pojištění plodin a uhradil pojistné ve výši min. 1 000 Kč za příslušný rok. Za plodiny se nepovažují lesní porosty a lesní školky. Uvedeným pojištěním se rozumí pojištění plodin na ztráty způsobené přírodními pohromami či nepříznivými klimatickými jevy či škůdci rostlin.

Nepříznivými klimatickými jevy se rozumí nepříznivé povětrnostní podmínky jako mráz, bouře a krupobití, námraza, silný nebo dlouhotrvající déšť, sucho a další nepříznivé klimatické podmínky.

Přírodní pohromou se rozumí zemětřesení, laviny, sesuvy půdy a záplavy, tornáda a požáry v přírodě přirozeného původu.

Škůdci rostlin se rozumí všechny druhy, kmeny nebo biotypy rostlin, živočichů nebo patogenů, škodlivé rostlinám nebo rostlinným produktům.

Výše podpory v rozmezí od 35 % do 65 % prokázaných uhrazených nákladů na pojištění speciálních plodin pro příslušný rok;

Pro účely poskytování podpory se speciálními plodinami se rozumí:

- trvalé kultury vč. školek, tj. réva vinná, chmel, ovoce (meruňky, jablka, hrušky, třešně, višně, broskve, rybíz, angrešt, ořechy, mandle, kdoule, švestky, slívy, ryngle, maliny, ostružiny, jeřáb černý, jeřáb obecný, kaštanovník jedlý),
- jahody,
- brambory, cukrová řepa,
- zelenina,
- okrasné rostliny vč. školek a LAKR,
- přadné rostliny (len a konopí),
- produkce trav a jetelovin pěstovaných na semeno.

V souladu se Zásadami pro poskytování finanční podpory pojištění Podpůrným a garančním rolnickým a lesnickým fondem, a.s. poskytne PGRLF, a.s. finanční podporu žadateli, který má sjednanou pojistnou smlouvu s pojišťovnou, se kterou má PGRLF, a.s. uzavřenou smlouvu o spolupráci.

K 24. 6. 2019 smlouvu o spolupráci s PGRLF, a.s. uzavřela: Allianz pojišťovna, a.s., Česká pojišťovna, a.s., ČSOB Pojišťovna, a.s., Generali Pojišťovna a.s., Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s., Kooperativa pojišťovna, a.s., Österreichische Hagelversicherung – Versicherungsverein auf Gegenseitigkeit, organizační složka (Agra pojištovna), Direct pojišťovna, a.s.

Úvěry a garance

- **Úvěry na nákup půdy**

  Cílem předkládaného programu podpory je poskytnout finanční prostředky na pořízení zemědělské půdy jako primárního výrobního prostředku zemědělských prvovýrobců.

- **Investiční úvěry**

  Účelem Úvěru poskytnutého PGRLF v rámci programu Investiční úvěry je pořízení investičního majetku, který souvisí se zemědělskou prvovýrobou, se zpracováním zemědělských produktů, lesním hospodářstvím nebo zpracováním dřeva ve smyslu těchto Pokynů. Úvěr nesmí být použit na nákup (pořízení) nemovitého majetku. Nákup sadbového materiálu pro výsadbu vinic na základě povolení pro novou výsadbu je podporovanou investicí v rámci tohoto programu.

- **Provozní úvěry**

  Účelem provozního Úvěru poskytnutého PGRLF v rámci programu je provozní financování zemědělských prvovýrobců, zpracovatelů zemědělských produktů ve smyslu „Pokynů".

- **Sociální zemědělství**

  Cílem programu je vytvořit předpoklady pro zajištění a rozvoj zaměstnávání pracovníků se zdravotním postižením zemědělskými podnikateli. Účelem investičního Úvěru poskytnutého PGRLF jsou investice v závodech zemědělských podnikatelů, kteří zaměstnávají nebo budou zaměstnávat pracovníky se zdravotním postižením nejméně po dobu stanovenou těmito Pokyny.

C) Národní program podpory potravin

Národní značka kvality KLASA je udělována od roku 2003 ministrem zemědělství pouze kvalitním potravinářským a zemědělským výrobkům, které splní přísné kvalitativní (prokázání nadstandardní kvalitativní charakteristiky) a legislativní požadavky. Spravuje ji Odbor administrace podpory kvalitních potravin Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF). Spotřebitelům a odběratelům slouží k lepší orientaci na trhu při identifikaci výjimečně kvalitních produktů v porovnání s běžně dostupnými konkurenčními potravinami.

Projekt značky „KLASA" je součástí režimu státní podpory „Propagační kampaň na podporu kvalitních potravin". Prioritou značky „KLASA" je především nabízet spotřebitelům kvalitní potraviny, které vykazují výjimečné kvalitativní charakteristiky, jež zvyšují jeho přidanou hodnotu a zaručují jeho jedinečnost ve vztahu k běžným výrobkům dostupným na trhu. Tím si tato značka získala důvěru obyvatel České republiky, kteří výrobky označené logem KLASA při nákupech preferují. K důležitým cílům projektu patří bezesporu také posílení konkurenceschopnosti výrobců kvalitních potravin. Značka „KLASA" je výrobkům propůjčována na 3 roky a uděluje se výrobci, který splní podmínky pro udělení značky „KLASA" a současně prokáže výjimečné kvalitativní charakteristiky, které zvyšují přidanou hodnotu výrobku a jeho jedinečnost ve vztahu k běžným výrobkům na trhu.

Značka Regionální potravina

Značka Regionální potravina je určena pro potravinářské nebo zemědělské výrobky od malých a středních potravinářských výrobců (tj. firem s maximálně 250 zaměstnanci). Odborné poroty vybírají vždy jeden vítězný výrobek v 9 kategoriích. Jejím držitelem se mohou stát jen ty výrobky, které zvítězí v dané kategorii. Oceněné výrobky získávají certifikát ministra zemědělství a právo užívat značku „Regionální potravina" daného kraje po dobu 4 let.

Značka Regionální potravina je součástí informační a komunikační kampaně Ministerstva zemědělství. Jejím hlavním cílem je představit spotřebitelům to nejlepší z potravinářské produkce v jednotlivých krajích ČR. Projekt vychází vstříc sílícímu zájmu veřejnosti o kvalitní potraviny od tradičních regionálních výrobců.

Více informací lze nalézt na internetových stránkách www.eklasa.cz, www.szif.cz.

5. Společná zemědělská politika – přímé platby

V rámci I. pilíře (přímé platby) Společné zemědělské politiky (SZP) EU je v ČR podporována rostlinná i živočišná výroba několika dotačními tituly.

Vícesložkový systém přímých plateb (SAPS, ozelenění, VCS a platba pro mladé zemědělce)

Podpory poskytované v rámci přímých plateb kladou důraz na šetrný přístup k životnímu prostředí pomocí greeningu (ozelenění), generační obměnu na venkově prostřednictvím podpor pro mladé zemědělce a také na podporu tzv. citlivých komodit prostřednictvím dobrovolné podpory vázané na produkci (VCS – Voluntary Coupled Support).

Největší položku z přímých plateb tvoří jednotná platba na plochu zemědělské půdy (SAPS) – necelých 55 % z celkové obálky na přímé platby, dalšími složkami jsou platba na zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (greening) – 30 % obálky, dobrovolná podpora vázaná na produkci (15 % obálky) a platba pro mladé zemědělce (0,9 % obálky). Z národního rozpočtu je pak v ČR umožněno vyplácet platby přechodné vnitrostátní podpory (PVP), které navazují na dříve poskytované národní doplňkové platby (Top–Up).

Konkrétní podmínky poskytování přímých plateb upravuje nařízení vlády č. 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády, v návaznosti na přímo použitelné předpisy EU.

Žádost o poskytnutí podpor z přímých plateb i PVP je podávána v rámci tzv. Jednotné žádosti ke Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu (SZIF) zpravidla od poloviny dubna do 15. května příslušného kalendářního roku.

a) Jednotná platba na plochu zemědělské půdy (SAPS)

SAPS je poskytována na hektar způsobilé zemědělské půdy, přičemž poskytnutí je mimo jiné podmíněno řádným obhospodařováním zemědělské půdy, dodržováním podmínek dobrého zemědělského a environmentálního stavu (DZES) a také dodržováním některých povinných požadavků na hospodaření (PPH), které jsou společně známy jako podmíněnost (tzv. Cross-Compliance).

Minimální výměra, na kterou lze poskytnout SAPS, činí 1 ha zemědělské půdy. Přehled výše vnitrostátních stropů na SAPS, včetně sazeb na 1 ha, je uveden v následující tabulce.

Výše vnitrostátních stropů na přímé platby, obálky a sazby SAPS

Rok	Obálka na SAPS (mil. EUR)	Sazba SAPS (EUR/ha)	Sazba SAPS (Kč/ha)
2010	581,177	165,07	4 060,80
2011	667,365	189,32	4 686,50
2012	755,659	214,28	5 387,30
2013	832,828	235,86	6 068,88
2014	773,751	218,08	5 997,23
2015	462,980	130,35	3 543,91
2016	462,535	130,07	3 514,54
2017	461,017	130,01	3 377,73
2018	472,217	131,67	3 388,15
2019	472,211	131,47	3 394,11

Pramen: MZe

Poznámka: Ke snížení vnitrostátního stropu na SAPS od roku 2015 došlo v důsledku převodu části finančních prostředků v rámci přímých plateb na greeningovou platbu, VCS a platbu pro mladé zemědělce. Od roku 2015 je SAPS vyplácena spolu s greeningovou platbou.

b) Platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (greening)

Cílem greeningu je snížit negativní dopady zemědělské činnosti na životní prostředí. Pokud žadatel požádá o SAPS, je povinen dodržovat na všech svých způsobilých hektarech zemědělské půdy zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí. Základní pravidla greeningu vyplývají z příslušného evropského nařízení pro přímé platby, které vymezuje jeho tři složky, tj. diverzifikaci plodin, zachování výměry trvalých travních porostů a vyhrazení plochy využívané v ekologickém zájmu (Ecological Focus Area – EFA). Přehled výše vnitrostátních stropů a sazba na greening, včetně sazeb na 1 ha, je uveden v následující tabulce.

Výše vnitrostátních stropů a sazby greening

Rok	Obálka SAPS (mil. EUR)	Směnný kurz (Kč/EUR)	Sazba (EUR/ha)	Sazba (Kč/ha)
2015	253,456	27,18	71,49	1 943,62
2016	253,212	27,02	71,35	1 928,43
2017	252,960	25,981	71,34	1 853,35
2018	258,512	25,731	72,96	1 877,38
2019	258,509	25,816	72,99	1 884,30

Pramen: MZe

c) Dobrovolná podpora vázaná na produkci (Voluntary Coupled Support – VCS)

ČR dlouhodobě podporuje citlivé sektory rostlinné a živočišné výroby v rámci přímých plateb.

Pro období 2015–2020 směřují finanční prostředky v rámci VCS na ovoce, zeleninu, konzumní brambory, cukrovou řepu, bílkovinné plodiny a také na již v minulosti podpořené komodity: chmel, masná telata, dojnice, ovce a kozy, a to v celkové výši 15 % roční obálky na přímé platby (průměrná roční částka cca 3,4 mld. Kč). Došlo nejenom k rozšíření počtu podporovaných komodit, ale také k významnému nárůstu objemu finančních prostředků. Tento mechanismus na rozdíl od jiných jako jediný umožňuje podporu vázat na skutečnou aktuální produkci.

Podpora na produkci zeleninových druhů s velmi vysokou pracností (VVP) a vysokou pracností (VP)

Podmínky poskytování podpory na produkci zeleninových druhů s VVP a VP upravuje §22 a 23 NV č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Nejdůležitější předpisy EU pro přímé platby:

- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) **č. 1307/2013**, kterým se stanoví pravidla pro přímé platby zemědělcům v režimech podpory v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zrušují nařízení Rady (ES) č. 637/2008 a nařízení Rady (ES) č. 73/2009, ve znění pozdějších předpisů,
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) **č. 1306/2013**, o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008, ve znění pozdějších předpisů.

V rámci podpory na produkci je pro každou skupinu zeleninových druhů stanovena výměra nejméně 1 ha plochy zemědělské půdy evidované v evidenci využití půdy podle uživatelských vztahů (tzv. LPIS) jako druh zemědělské kultury „standardní orná půda“ nebo „jiná trvalá kultura“ v případě chřestu, nejméně ode dne doručení žádosti SZIF do 31. srpna příslušného kalendářního roku a vyhovuje dalším požadavkům dle NV č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jako je stanovený minimální výsev či výsadba.

Průměrně je pro období 2015–2020 vyčleněno na odvětví zeleniny v rámci přímých plateb cca 100 mil. Kč ročně.

Ukazatel	Rok	Počet žadatelů	Počet ha	Sazba platby na produkci
Zelenina s VVP	2015	274	6 588	13 184 Kč/ha
	2016	293	7 170	12 040 Kč/ha
	2017	299	7 242	11 462 Kč/ha
	2018	315	7 006	11 732 Kč/ha
	2019	313	7 593	10 863 Kč/ha
Zelenina s VP	2015	125	3 778	3 662 Kč/ha
	2016	115	2 749	5 003 Kč/ha
	2017	132	3 238	4 084 Kč/ha
	2018	136	3 646	3 592 Kč/ha
	2019	124	3 363	3 907 Kč/ha

d) Platba pro mladé zemědělce (MZ)

Cílem této platby je podpořit mladé a začínající zemědělce do věku 40 let. Platba se poskytuje na maximální výměru 90 ha po dobu nejvýše 5 let. Poskytnutí platby pro MZ upravuje NV č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Sazba platby pro rok 2018 byla stanovena na 1 694,08 Kč/ha a v roce 2019 na 1 697,06 Kč/ha.

e) Přechodné vnitrostátní podpory (PVP)

Reforma SZP umožňovala novým členským státům (včetně ČR) poskytovat PVP i v letech 2015–2020. V principu se jednalo o obdobné podpory, jako byly národní doplňkové platby k přímým podporám (tzv. Top-Up), tj. v rámci těchto podpor se nadále podporují stejné sektory zemědělské výroby (chmel, brambory pro výrobu škrobu, přežvýkavci, krávy bez tržní produkce mléka (KBTPM), ovce a kozy), jako v předchozích letech. Rovněž je vyplácena platba na zemědělskou půdu, jako určitý „příplatek“ k SAPS. PVP je i nadále poskytována výhradně z rozpočtu ČR, maximálně však ve výši 75 % pro rok 2015, 70 % pro rok 2016, 65 % pro rok 2017, 60 % pro rok 2018, 55 % pro rok 2019 a 50 % pro rok 2020.

Podrobné podmínky pro poskytování PVP jsou uvedeny v NV č. 112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám. Žádost o poskytnutí PVP je podávána v rámci tzv. Jednotné žádosti na SZIF, a to do 15. května příslušného kalendářního roku.

Výše obálek a sazeb na jednotlivé sektory v rámci PVP v roce 2019

Sektor	Sazba
Zemědělská půda	-
Chmel	15 621,44 Kč/ha
Brambory na škrob	15 621,44 Kč/ha
Přežvýkavci	-
Krávy bez tržní produkce mléka	-
Ovce/kozy	-

Poznámka: - výše těchto sazeb nebyla k datu tisku známa

f) Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD) – Program rozvoje venkova na období 2014–2020

Z programu rozvoje venkova ČR na období 2014–2020 (dále jen PRV) mohou pěstitelé ovoce a zeleniny čerpat dotace na investice do výstavby i rekonstrukce zemědělských staveb, pořízení potřebných technologií i pořízení mobilních strojů. Tyto podpory je možné čerpat zejména z operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků a 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců. Poskytování podpor se řídí Pravidly, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty PRV na období 2014–2020, která vydává MZe na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady č. **1305/2013**, o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005. Tato Pravidla jsou zveřejněna na internetových stránkách MZe www.eagri.cz/prv a Státního zemědělského intervenčního fondu www.szif.cz.

Projektové operace PRV na období 2014–2020

Operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků

Dotace z této operace mohou čerpat všichni zemědělští podnikatelé na projekty od 100 tis. Kč do 150 mil. Kč výdajů, ze kterých je stanovena dotace. Základní míra dotace je 40 %, tuto hranici je možné navýšit o 10 % u mladých začínajících zemědělců a žadatelů hospodařících v oblastech s přírodními či jinými zvláštními omezeními (méně příznivé oblasti – LFA) o dalších 10 %. Maximální míra dotace je tedy 60 %.

Operace je rozdělena na záměry podle jednotlivých sektorů, podle velikosti projektů a podle velikosti obhospodařované půdy. Je tak možné čerpat z těchto záměrů:

b) rostlinná výroba – projekty do 1 000 000 Kč, žadatelů, kteří hospodaří na max. 150 ha,

g) rostlinná výroba – projekty do 5 000 000 Kč (nezáleží na výměře obhospodařované půdy),

l) rostlinná výroba – projekty nad 5 000 000 Kč do 150 000 000 Kč (nezáleží na výměře obhospodařované půdy).

Podpora – zelinářský sektor (stav k 31. 7. 2019)

Žádosti o dotaci	5. kolo (2016)	7. kolo (2017)
Zaregistrované	125	105
Schválené/doporučené	52	68
Částka dotace	143 987 777 Kč	147 752 653 Kč
Proplaceno	19	-
Částka dotace	**14 456 272 Kč**	**-**

Operace 4.2.1 Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů – 40 % dotace na investice do potřebných technologií, strojů i staveb.

Podpora ovoce/zeleniny, chmele a moštových hroznů (stav k 31. 7. 2019)

Žádosti o dotaci	5. kolo (2017)	7. kolo (2018)
Zaregistrované	205	199
Schválené/doporučené	150	144
Částka dotace	247 083 083 Kč	273 864 917 Kč
Proplaceno	47	-
Částka dotace	**46 503 456 Kč**	**-**

Pramen: MZe
Poznámka: nelze rozdělit do jednotlivých kategorií

Operace 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců

Podpora je určena pro mladé začínající zemědělce, tedy osoby do 40 let (včetně), které nepodnikají déle než 2 roky. Dotace se poskytuje na realizaci podnikatelského plánu ve výši maximálně 45 tis. €, což činí cca 1,2 mil. Kč.

Operace 10 – Agroenvironmentálně-klimatická opatření (AEKO) – dle NV č. 75/2015 Sb.

- **integrovaná produkce zeleniny** – sazba 426 €/ha standardní orné půdy zařazeného do titulu integrovaná produkce zeleniny podle § 2, písm. c), bodu 1, na které žadatel plní podmínky podle § 15, min. výměra pro zařazení činí 0,5 ha,
- **integrovaná produkce chřestu** – sazba 426 €/ha jiné trvalé kultury zařazeného do titulu integrovaná produkce zeleniny podle § 2, písm. c) bodu 1, na kterém žadatel plní podmínky podle § 15, min. výměra pro zařazení činí 0,5 ha.

Rok	Výměra standardní orné půdy	Výše proplacených finančních prostředků
2016	proplaceno 50 žádostí na 2 807 ha	29,7 mil. Kč
2017	proplaceno 87 žádostí na 6 765 ha	77,8 mil. Kč
2018	proplaceno 88 žádostí na 6 715 ha	77,3 mil. Kč
2018	podáno 94 žádostí na 6 917 ha	75,2 mil. Kč

Operace 11 – Ekologické zemědělství – dle NV č. 76/2015 Sb.

- **v rámci přechodu na ekologickou produkci**

  sazba 536 €/ha – standardní orné půdy, jde-li o pěstování zeleniny nebo speciálních bylin v systému ekologického zemědělství, na kterém žadatel plní podmínky podle § 12, odst. 4,
- **v rámci ekologické produkce**

  sazba 466 €/ha – standardní orné půdy, jde-li o pěstování zeleniny nebo speciálních bylin v systému ekologického zemědělství, na kterém žadatel plní podmínky podle § 12, odst. 4.

Rok	Výměra standardní orné půdy v ha	Výše proplacených finančních prostředků
2016	proplaceno 94 žádostí na 1 972 ha	26,2 mil. Kč
2017	proplaceno 122 žádostí na 2 463 ha	32,5 mil. Kč
2018	proplaceno 166 žádostí na 3 839 ha	48,6 mil. Kč
2018	podáno 177 žádostí na 4 023 ha	50,2 mil. Kč

6. Právní předpisy vztahující se k sektoru ovoce a zeleniny

6.1 Legislativa v rámci SOT ovoce a zeleniny

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují NR (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007, ve znění pozdějších předpisů.

- odkazy na nařízení (ES) č. 1234/2007 se považují za odkazy na toto nařízení a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013.

Podpora pro zřizování seskupení producentů ovoce a zeleniny je tímto nařízením ukončena a měla by být dále poskytována všem odvětvím ve všech členských státech v rámci politiky rozvoje venkova. ČR toto opatření do Programu rozvoje venkova nezařadila.

Princip podpor u uznaných organizací producentů ovoce a zeleniny činí **4,1** % z hodnoty obchodované produkce organizace producentů (OP) s tím, že je-li součástí operačního programu opatření na řízení krizí, lze celková procenta navýšit na **4,6** %. Finanční podpora je poskytována na uznatelné výdaje schváleného operačního programu jednotlivých organizací producentů. Výkonem správy, tj. schvalování a vyhodnocování operačních programů včetně přiznávání podpor, je pověřen SZIF.

Nařízení Komise (EU) č. 543/2011, kterým se stanoví prováděcí pravidla k NR (ES) č. 1234/2007 pro odvětví ovoce a zeleniny a odvětví výrobků z ovoce a zeleniny, ve znění pozdějších předpisů. Toto nařízení bylo v roce 2017 částečně zrušeno (čl. 19–35 a 50–148) a nahrazeno dvěma nařízeními:

- **Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/891**, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o odvětví ovoce a zeleniny a odvětví výrobků z ovoce a zeleniny, a doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o sankce uplatňované v uvedených odvětvích, a kterým se mění prováděcí nařízení Komise (EU) č. 543/2011.
- **Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2018/1145**, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2017/891, pokud jde o organizace producentů v odvětví ovoce a zeleniny.
- **Prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/892**, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o odvětví ovoce a zeleniny a odvětví výrobků z ovoce a zeleniny.
- **Prováděcí nařízení Komise (EU) 2018/1146**, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2017/892, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o odvětví ovoce a zeleniny a odvětví výrobků z ovoce a zeleniny, a nařízení (ES) č. 606/2009, kterým se stanoví některá prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008, pokud jde o druhy výrobků z révy vinné, enologické postupy a omezení, která se na ně použijí.

Čl. 3–19 týkající se obchodních norem a kontrol shody zůstaly v platnosti nařízení Komise (EU) č. 543/2011.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, kterým se stanoví pravidla pro přímé platby zemědělcům v režimech podpory v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zrušují nařízení Rady (ES) č. 637/2008 a č. 73/2009, ve znění NK č. 639/2014, 994/2014, 1001/2014, 1378/2014, 2015/851, 2016/142.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013 o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013, o podpoře pro rozvoj venkova z EZFRV a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, ve znění NK č. 994/2014, 1378/2014.

Nařízení vlády č. 318/2008 Sb., o provádění některých opatření společné organizace trhu s ovocem a zeleninou (ruší NV č. 247/2004 Sb.), ve znění pozdějších předpisů, v návaznosti na přímo použitelné předpisy NEPR (EU) č. 1308/2013 a NK (EU) č. 543/2011, NK (EU) 2017/891 a NK (EU) 2017/892.

Registrace organizace producentů a sdružení organizací producentů, stahování zboží z trhu, poskytování podpor	
▪ Nařízení Komise (EU) 2017/891 a 2017/892 ▪ Nařízení EP a Rady (EU) č. 1308/2013 ▪ Nařízení vlády ČR č. 318/2008 Sb. (ve znění 215/2010 Sb., 309/2012 Sb., 179/2015 Sb., 327/2015 Sb., 341/2016 Sb., 425/2017 Sb.)	
Licence pro ovoce a zeleninu	**Kontrolní systém jakosti ovoce a zeleniny**
▪ Nařízení Komise (EU) č. 2016/1237 ▪ Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 2016/1239 ▪ Nařízení EP a Rady (EU) č. 1308/2013	▪ Nařízení Komise (EU) č. 543/2011 ▪ Nařízení Komise (EU) č. 1333/2011 (banány)

6.2 Školní projekt „Ovoce, zelenina a mléko do škol“ (School Scheme)

Od školního roku 2017/2018 došlo na úrovni EU k reformě dvou projektů Ovoce a zelenina do škol a Mléko do škol, které byly spojeny pod jeden společný právní rámec a vznikl Školní projekt (Ovoce, zelenina a mléko do škol). Finanční rámec u jednotlivých projektů (tj. Ovoce a zelenina do škol a Mléko od škol) zůstává oddělený, každá část má svoji obálku.

Projekt „Ovoce a zelenina do škol“ vychází z hlavních záměrů stanovených EU pro sektor ovoce a zeleniny. Základním cílem projektu je přispět k trvalému zvýšení spotřeby ovoce a zeleniny, vytvořit stravovací návyky ve výživě dětí, bojovat proti dětské obezitě a zvrátit klesající spotřebu ovoce a zeleniny. Současně se předpokládají pozitivní dopady do sektoru zemědělství a posílení ekonomicky citlivého sektoru ovoce a zeleniny, který dlouhodobě čelí nepříznivému vývoji v této oblasti.

Úspěšné řešení projektu je postaveno na širokém partnerství mezi vzdělávacím úsekem, zdravotnictvím a zemědělstvím za účasti soukromého, veřejného a občanského sektoru. V projektu Ovoce a zelenina do škol je

- od školního roku 2014/2015 cílová skupina žáků 1. stupně základních škol rozšířena o děti z přípravných tříd,
- od školního roku 2016/2017 cílová skupina žáků 1. stupně základních škol včetně dětí z přípravných tříd rozšířena o děti přípravných stupňů speciálních základních škol,
- od školního roku 2017/2018 cílová skupina žáků rozšířena o žáky 2. stupně základních škol.

Přehled o vývoji a financování projektu „Ovoce a zelenina do škol“

Školní rok	Vyplacená podpora k financování produktů a DVO celkem v Kč	Úspěšnost čerpání prostředků na projekt	Počet zapojených škol	Počet zapojených dětí	Roční limit na 1 žáka v Kč na produkty a na DVO	Podíl z cílové skupiny dětí
2009/2010[1)]	72 689 962	95,7 %	2 883	323 431	224,75	71 %
2010/2011	88 886 000	99,1 %	3 141	370 016	240,00	80 %
2011/2012	90 732 292	98,5 %	3 243	387 176	234,00	81 %
2012/2013	139 028 645	99,1 %	3 364	416 670	333,00	85 %
2013/2014	143 368 600	99,2 %	3 530	456 233	315,00	90 %
2014/2015[2)]	*186 051 095	97,7 %	3 741	509 030	333,00+40,00 Kč/žáka na DVO	95 %
2015/2016	**190 644 859	98,1 %	3 810	539 747	318,30+40,00 Kč/žáka na DVO	97 %
2016/2017	***198 226 843	98,7 %	3 863	564 689	317,00+37,50 Kč/žáka na DVO	98 %
2017/2018[3)]	****311 345 027	98,1 %	3 935	906 110	319,90+45,00 Kč/žáka na DVO	97,5 %
2018/2019	*****138 822 874	-	3 964	920 992	306,90+45,00 Kč/žáka na DVO	97,5 %

Poznámka: [1)] 73% podíl EU, 27% podíl ČR;
[2)] 88% podíl EU, 12% podíl ČR;
[3)] od školního roku 2017/2018 je zrušeno povinné spolufinancování ze strany členského státu,
DVO = doprovodná vzdělávací opatření
z toho: *169 147 055 Kč na produkty a 16 690 657 Kč na DVO;
**171 508 411 Kč na produkty a 18 702 469 Kč na DVO;
***178 274 060 Kč na produkty a 19 308 309 Kč na DVO;
****288 884 989 Kč na produkty a 35 818 847 Kč na DVO;
*****vyplaceno k 18. 10. 2019 – 107 800 321 Kč na produkty a 31 004 772 Kč na DVO.

Zapojení škol a dětí

- ve školním roce 2010/2011 došlo oproti školnímu roku 2009/2010 ke zvýšení počtu škol v projektu o 260 (tj. 9 %) a ke zvýšení počtu dětí v projektu o 46 810 (tj. 14,4 %),
- ve školním roce 2011/2012 se zvýšil počet škol v projektu o 100 (tj. o 3,1 %) a počet dětí o 16 935 (tj. o 4,5 %),
- ve školním roce 2012/2013 se zvýšil počet škol v projektu o 121 (tj. o 3,7 %) a počet dětí o 29 494 (tj. o 7,6 %),
- ve školním roce 2013/2014 se zvýšil počet škol v projektu o 166 (tj. o 4,9 %) a počet dětí o 39 563 (tj. o 9,5 %),
- ve školním roce 2014/2015 se zvýšil počet škol v projektu o 211 (tj. o 5,9 %) a počet dětí o 52 797 (tj. o 11,5 %),
- ve školním roce 2015/2016 se zvýšil počet škol v projektu o 69 (tj. o 1,8 %) a počet dětí o 30 717 (tj. o 6 %),
- ve školním roce 2016/2017 se zvýšil počet škol v projektu o 53 (tj. o 1,3 %) a počet dětí o 24 942 (tj. o 4,6 %),

- ve školním roce 2017/2018 se zvýšil počet škol v projektu o 72 (tj. o 1,8 %) a počet dětí o 341 421 (tj. o 60,4 %) díky rozšíření cílové skupiny o druhý stupeň základních škol,
- ve školním roce 2018/2019 se zvýšil počet škol v projektu o 29 (tj. o 0,7 %) a počet dětí o 14 882 (tj. o 1,6 %).

Žáci dostávali v souladu s Vnitrostátní strategií ČR a s přihlédnutím k Výživovým doporučením Ministerstva zdravotnictví pro obyvatele ČR zvláště produkty mírného pásma. Preferovány by měly být zejména domácí druhy ovoce, zeleniny a 100% ovocné a zeleninové šťávy a pyré. Nutnost doplňovat sortiment ovoce exotickými druhy bylo považováno za zpestření a rozšíření znalostí v rámci vzdělávacího obsahu zejména v návaznosti na přírodovědná a zeměpisná témata na prvním stupni základní školy.

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/39, kterým se stanoví pravidla pro uplatňování nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o podporu Unie na dodávky ovoce a zeleniny, banánů a mléka do vzdělávacích zařízení.

Nařízení Komise (EU) 2017/40, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o podporu Unie na dodávky ovoce a zeleniny, banánů a mléka do vzdělávacích zařízení, a mění NK (EU) č. 907/2014.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují NR (ERHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013 o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a o zrušení NR (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008.

Nařízení Rady (EU) č. 1370/2013, kterým se určují opatření týkající se stanovení některých podpor a náhrad v souvislosti se společnou organizací trhů se zemědělskými produkty, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 74/2017 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování podpory na dodávky ovoce, zeleniny, mléka a výrobků z nich do škol a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění pozdějších předpisů, které nahradilo v roce 2017 nařízení vlády č. 478/2009 Sb.

6.3 Změny v předpisech EU pro kontrolu čerstvého ovoce a zeleniny

Kontrola čerstvého ovoce a zeleniny na vnitřním trhu ve všech stádiích obchodování, při dovozu nebo vývozu, ale i např. produkty určené ke zpracování, prošla v několika posledních letech legislativními změnami, které byly nezbytné pro zlepšení konkurenceschopnosti a tržní orientace. Cílem je dosažení udržitelné produkce konkurenceschopné na vnitřním i vnějším trhu, snížení výkyvů v příjmech producentů v důsledku krizí na trhu, zvýšení spotřeby ovoce a zeleniny v EU a pokračování ve snahách odvětví o zachování a ochranu životního prostředí.

Nařízení Komise (EU) č. 543/2011, kterým se stanoví prováděcí pravidla k NR (ES) č. 1234/2007 pro odvětví ovoce a zeleniny a odvětví výrobků z ovoce a zeleniny,

- **prováděcí nařízení Komise (EU) č. 594/2013**, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) č. 543/2011, pokud jde o obchodní normy v odvětví ovoce a zeleniny, a kterým se uvedené prováděcí nařízení opravuje.

a) Zrušení některých obchodních norem

Došlo ke zrušení celkem 26 norem, v platnosti zůstalo pouze 10 zvláštních obchodních norem. Zvláštní obchodní normy platí pro obchodování mezi členskými státy EU, dále pro dovoz ze třetích zemí a vývoz do třetích zemí. V případě absence obchodní normy EU je možno použít ČSN, avšak pouze pro produkty země původu ČR.

Zvláštní obchodní normy platné pro:

jablka; hrušky; kiwi; broskve a nektarinky; saláty, endivii kadeřavou letní a endivii zimní; citrusové plody; jahody, papriku zeleninovou; rajčata; stolní hrozny révy vinné.

b) Vznik nové obchodní normy tzv. „Všeobecné obchodní normy“

Všeobecná obchodní norma byla zavedena pro hodnocení podmínek jakosti pro každý produkt, pro který neexistuje zvláštní obchodní norma EU. Tato norma zahrnuje minimální požadavky na jakost, minimální požadavky na zralost, odchylky a označování země původu produktu (např. minimální požadavky na zralost jsou velmi všeobecné, odchylky jsou jednotně 10 % početních nebo hmotnostních produktů nesplňujících min. požadavky na jakost). V rámci této odchylky smí celkem nejvýše 2 % sestávat z produktů postižených hnilobou.

c) Další změny

Tyto změny zahrnují např. změnu hmotnosti maloobchodního balení čerstvého ovoce a zeleniny obsahující směs různých druhů z 3 na 5 kg a změnu označování, kdy země původu mohou být nahrazeny dle potřeby jedním z následujících označení:

- směs ovoce a zeleniny z EU,
- směs ovoce a zeleniny nepocházející z EU,
- směs ovoce a zeleniny pocházející z EU i mimo EU.

6.4 Mimořádná opatření pro producenty ovoce a zeleniny

Dne 6. 8. 2014 bylo vyhlášeno Ruskou federací embargo na dovoz vybraných zemědělských produktů z EU a dalších států (USA, Kanada, Austrálie, Norsko) do Ruska v délce trvání jednoho roku. Konkrétně je zákaz uvalen na dovoz hovězího, vepřového a drůbežího masa, soleného masa a masných výrobků, dále na dovoz ryb, korýšů, měkkýšů, mléka a mléčných výrobků, **ovoce a zeleniny**, sladového výtažku a potravinových přípravků. Komise vydala 29. 8. 2014 **nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 932/2014**, kterým se stanoví dočasná mimořádná podpůrná opatření pro producenty některého ovoce a zeleniny. Toto nařízení řeší podporu pro členy i nečleny organizací producentů produkujících *rajčata, mrkev, zelí, papriku, květák, brokolici, okurky, houby, jablka, hrušky, švestky, bobulové ovoce, stolní hrozny a kiwi*, kteří v období od 18. 8. do 30. 11. 2014 prováděli buď stažení z trhu, nesklízeli nebo sklízeli nezralé produkty. Celková výše podpory pro členské státy EU byla stanovena na 125 mil. €. Z důvodu nemožnosti překročit tento limit pozastavila Komise dne 10. 9. 2014 přijímání žádostí členských států.

Dne 29. 9. 2014 vydala **Komise nové nařízení (EU) č. 1031/2014**, které umožnilo pokračování stabilizace trhu. Opatření je cíleno především na ty členské státy, které exportovaly do Ruska v posledních třech letech, a podpora vychází z množství produkce dříve exportovaného. Pro zmírnění sekundárních dopadů má všech 28 států navíc možnost žádat o podporu pro 3 000 t, a to pro jeden nebo více produktů.

ČR měla možnost využít podporu na množství 3 000 t jednoho nebo více stanovených produktů. Toto opatření mělo platnost do konce června 2015.

Dne 25. června 2015 byl ruský zákaz prodloužen do 5. srpna 2016. Na základě toho vydala Komise nové **NK (EU) č. 2015/1369**, kterým se mění a kterým se stanoví další dočasná mimořádná podpůrná opatření pro producenty ovoce a zeleniny. Nařízení bylo opět cíleno na ty členské státy, které v minulých letech exportovaly do Ruska. Všech 28 států mělo navíc možnost žádat o podporu pro 3 000 t, a to pro jeden nebo více produktů. Seznam produktů byl rozšířen o pomeranče, klementinky, mandarinky, citróny, broskve a nektarinky. O podporu mohli žádat členové i nečlenové organizací producentů na opatření stahování z trhu, sklízení nezralého ovoce a zeleniny nebo jejich nesklízení, provedené v období do 30. června 2016. ČR v roce 2015 neuplatnila pravidlo „kdo dřív přijde, ten dřív dostane“, ale byl stanoven termín 30. dubna 2016, do kterého se přijímaly žádosti. Mimořádná opatření na základě prodloužení ruského zákazu pokračovala i v období 2016/2017. Novým NK v přenesené pravomoci

(EU) 2016/921 se stanovila další dočasná mimořádná podpůrná opatření pro producenty některého ovoce a zeleniny. Nařízení bylo cíleno na 16 členských států, tradičních vývozců do Ruska. Všech 28 států mělo navíc možnost žádat o podporu pro 3 000 t, a to pro jeden nebo více produktů. Do seznamu produktů byly nově přidány třešně a tomely. O podporu mohli žádat členové i nečlenové organizací producentů na opatření stahování z trhu, sklízení nezralého ovoce a zeleniny nebo jejich nesklízení, provedené v období do 30. června 2017.

Mimořádná opatření pokračovala i v období 2017/2018 **novým NK č. 2017/1165**. Tato opatření se vztahovala pouze na trvalé plodiny, v našem klimatickém pásu pro peckové ovoce, jablka a hrušky. ČR měla možnost požádat o podporu pro 2 000 t všech produktů, na které se mimořádná opatření vztahovala. O podporu mohli žádat členové i nečlenové organizací producentů na opatření stahování z trhu, sklízení nezralého ovoce a zeleniny nebo jejich nesklízení, provedené v období do 30. června 2018. Opět se neuplatňovalo pravidlo „kdo dřív přijde, ten dřív dostane", ale byl stanoven termín 30. dubna 2018, do kterého SZIF přijímal předběžná oznámení.

Mimořádná opatření a podpory EU nebudou pro další období už prodloužena.

7. Státní zemědělský intervenční fond – opatření v rámci SOT

Výkonným orgánem pro opatření v rámci SOT pro sektor ovoce a zeleniny v ČR je SZIF. Provádí veškeré úkony a činnosti stanové zákonem č. 256/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 252/1997 sb., ve znění pozdějších předpisů, dále pak v NK (EU) č. 543/2011, NK (EU) 2017/891, NK (EU) 2017/892, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 a NV č. 318/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Jedná se např. o úkony spojené s oběhem finančních prostředků vázaných na rozhodovací proces, týkající se finančního vztahu producentské sféry s institucemi EU, včetně vydávání vývozních a dovozních licencí. Informace lze získat na webových stránkách: http://www.szif.cz.

a) Registrace předběžně uznaných seskupení producentů, organizací producentů a sdružení organizací producentů; poskytování finančních podpor pro pěstitele ovoce a zeleniny

Finanční prostředky může SZIF vyplácet pouze registrovaným (uznaným) organizacím producentů (OP) nebo sdružením organizací producentů (SOP) včetně nadnárodních OP a SOP, které byly uznány na základě žádosti o uznání, a uznaným seskupením producentů (SP). OP/SOP/SP ovoce a zeleniny musí být registrované nebo předběžně registrované na základě NR (ES) č. 1234/2007, NK (EU) č. 543/2011, NK (EU) 2017/891, NK (EU) 2017/892, NEPR (EU) č. 1308/2013 a NV č. 318/2008 Sb., vše ve znění pozdějších předpisů, a dále fungovat v souladu s těmito nařízeními.

Finanční podpora je poskytována registrovaným OP na schválený operační program, který je strukturovaný na 3 až 5 let. Zahrnuje opatření vedoucí ke koncentraci nabídky, zlepšení jakosti a obchodní hodnoty produktů, propagaci, zajištění plánování produkce atd. Podpora je omezena stropem 4,1 % (4,6 %) obchodované produkce organizace producentů za referenční období a dále je poskytována ve výši 50 % nákladů na prováděná opatření operačního programu z rozpočtu EU. Organizace producentů mohou žádat o poskytnutí podpory na základě realizovaných výdajů ve čtvrtletních, pololetních nebo ročních obdobích.

V roce 2006 byly v ČR **čtyři registrované organizace producentů** (OP) s operačním programem, a to:

CZ FRUIT, odbytové družstvo, Praha; JIHOFRUKT, družstvo, Velké Bílovice; Odbytové družstvo LITOZEL, Bohušovice n/Ohří; Jihomoravská zelenina, družstvo, Velké Bílovice, a **čtyři předběžně registrované skupiny producentů (SP) s plánem k dosažení uznání**:

EB Fruit, odbytové družstvo ovocnářů, Holovousy; ZN FRUIT, družstvo, Hodonice, Družstvo producentů rajčat, Podivín; Východočeská zelenina – družstvo producentů zeleniny, Synkov-Slemeno.

V roce 2007 se rozšířil počet registrovaných **OP na pět**, kdy podmínky registrace splnilo Odbytové

družstvo EKO-ODBYT, Slaný, a **sedm předběžně registrovaných SP** (nově registrovány Odbytové družstvo Polabí, Přerov n/Labem; OZC Jizera, Předměřice n/Jizerou; Družstvo BRAMKO CZ, Semice).

V roce 2008 podmínky pro řádné uznání za OP nově splnila tři předběžně uznaná SP (Družstvo producentů rajčat, Podivín; EB Fruit, odbytové družstvo ovocnářů, Holovousy; Družstvo BRAMKO CZ, Semice). Jedné organizaci producentů (EKO-ODBYT, Slaný) byla odňata registrace pro neplnění podmínek (požádala si však znovu o registraci, která jí byla udělena) takže ke konci roku **počet řádně uznaných OP činil 8**.

Družstvo ZN FRUIT, Hodonice zaniklo a spojilo se s OP Jihomoravská zelenina, Velké Bílovice. Předběžně uznané jako SP bylo Odbytové Družstvo Ovoce Český ráj, Praha, Odbytové družstvo Berry, Břežany, M.O.Z. družstvo pěstitelů, Sedlnice a Bohemia Apple, družstvo, Tuchoraz, Český Brod, což znamená **celkem 7 předběžně uznaných SP**.

V roce 2009 bylo SP Východočeská zelenina, družstvo producentů zeleniny uznáno jako OP, **počet registrovaných OP tedy stoupl na 9**. Nově registrované bylo SP Zeltr, odbytové družstvo, Troubky, člen koncernu Zeltr, Nature Fruit, družstvo, Choustníkovo Hradiště a G´s Pěstitel, odbytové družstvo, Stratov, Lysá nad Labem – ke konci roku 2009 bylo tedy v ČR **9 předběžně uznaných SP**.

V roce 2010 bylo SP Odbytové družstvo Polabí uznáno jako OP. Počet **předběžně uznaných SP se tak snížil na 8 a počet uznaných OP se zvýšil na 10**.

V roce 2011 se **počet SP zvýšil na 9** přihlášením ZP Otice, **počet uznaných OP činil 10**.

V roce 2012 byly jako OP uznány družstvo OZC Jizera, odbytové družstvo ovoce Český ráj, odbytové družstvo Berry a M.O.Z. družstvo pěstitelů, čímž se ke konci roku 2012 zvýšil počet **uznaných OP na celkových 14**. Přihlášením dalšího družstva Suchá Loz činil **počet předběžně uznaných SP 6**.

V roce 2013 činil počet **uznaných OP 15** a počet **předběžně uznaných SP 6**.

V roce 2014 bylo v ČR **uznáno 18 OP**, počet **předběžně uznaných SP** se tím snížil na **dva subjekty** (ZP Otice, OD Suchá Loz); dále byla uznána jedna nadnárodní organizace producentů Družstvo BRAMKO CZ.

V roce 2015 bylo v ČR **uznáno 19 OP** (nově odbytové družstvo Mochov), z toho jedna uznaná nadnárodní OP; počet **předběžně uznaných SP zůstal nezměněn,** tj. 2.

V roce. 2016 bylo **uznáno 19 OP** (odbytové družstvo Mochov skončilo), z toho je jedna uznaná nadnárodní OP, počet předběžně uznaných **SP činil 2**.

V roce 2017 je **uznáno 23 OP** (nově ZP Otice, odbyt s.r.o., OD Suchá Loz, Piletice, odbytové družstvo, Čerstvě utrženo, družstvo), z toho jedna uznaná nadnárodní OP.

V roce 2018 je **uznáno 22 OP (činnost ukončilo odbytové družstvo ZELTR)**, z toho jedna uznaná nadnárodní OP.

V roce 2019 (k 11. 11.) je uznáno **21 OP** (činnost ukončilo odbytové družstvo JIHOFRUKT), z toho jedna uznaná nadnárodní OP.

Finanční podpora pro OP a SP ovoce a zeleniny (tj. od 1. 1.–31. 12. daného roku) v Kč

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019 (do 31.8.)
Finanční podpora pro OP	48 519 902	71 706 511	79 014 947	83 283 355	51 243 199	27 995 063
Finanční podpora předběžně uznaným SP[1)]	8 167 853	5 124 779	3 189 321	2 358 659	-	-

Poznámka: součet podpor pro OP a SP pěstujících ovoce a zeleninu

[1)] Podpora je stanovena na základě objemu obchodované produkce určitou procentní sazbou, žádat je možno o semestrální nebo roční platbu v intervalu od data uznání. Na podpoře se podílí 25 % členský stát, 75 % jde ze zdrojů EU.

V roce 2018 organizace producentů (OP) ovoce a zeleniny v ČR (jejichž celkový počet producentů činil 195) disponovaly pěstební plochou dosahující celkem 11 032,8 ha (z toho výměra ovocných sadů činila 5 205,7 ha, výměra pro pěstování zeleniny 5 827,1 ha), ze kterých bylo vyprodukováno celkem 254 460,9 t ovoce a zeleniny v hodnotě 2 858 147 245 Kč. Organizovanost producentů ovoce tak dosahuje 40 % a producentů zeleniny 55 %.

b) Vydávání licencí pro čerstvé ovoce a zeleninu a pro výrobky ze zpracovaného ovoce a zeleniny

NK v přenesené pravomoci (EU) č. 2016/1237 s platností od 1. října 2017 ruší povinnost dovozních licencí jak pro dovoz čerstvého ovoce a zeleniny, tak i výrobků z ovoce a zeleniny. Zrušení licenčních povinností se týká běžného dovozu za plné dovozní clo.

Licenční povinnost však nadále zůstává pro dovoz čerstvého, zmrazeného nebo sušeného česneku a prozatímně konzervovaných hub v rámci dovozních celních kvót řízených licencemi. Vývoz z EU do třetích zemí předložení vývozní licence nepodléhá.

Přehled o vydaných dovozních licencí na česnek:

- **v roce 2015** bylo vydáno 101 licencí na celkové množství 1 470 953 kg,
- **v roce 2016** bylo vydáno 110 licencí na celkové množství 1 596 371 kg,
- **v roce 2017** bylo vydáno 81 licencí na celkové množství 1 275 578 kg (6 licencí na dovoz 149 924 kg česneku, 75 licencí na dovoz 1 125 654 kg zpracované zeleniny – pažitka, zmrazený česnek, česnekové směsi),
- **v roce 2018** byly vydány 2 licence na dovoz 66 389 kg čerstvého česneku původem z Číny v ámci tarifní dovozní kvóty,
- **roce 2019** byly vydány 2 licence pro dovoz 92 563 kg čerstvého česneku původem z Číny v rámci tarifní dovozní kvóty.

Přehled o vydaných dovozních licencí na konzervované houby:

- v roce 2015 – vydány 2 licence na celkové množství 61 030 kg,
- v roce 2016 – vydána 1 licence na celkové množství 19 320 kg,
- v roce 2017 nebyly vydány žádné licence.

V roce 2018 nebyly na dovoz ostatních typů zeleniny včetně hub vydány žádné licence.

8. Legislativa ČR vztahující se ke komoditě zelenina

Následující přehled právních předpisů zahrnuje výběr právních předpisů, týkajících se komodity zelenina:

Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů

- prováděcí předpisy:

  58/2018 Sb., o doplňcích stravy a složení potravin (ruší vyhl. č. 225/2008 Sb. včetně č. 352/2009 Sb.),

  417/2016 Sb., o některých způsobech označování potravin, (ruší vyhl. č. 113/2005 Sb. včetně jejich pozdějších předpisů),

  231/2016 Sb., o odběru, přípravě a metodách zkoušení kontrolních vzorků potravin a tabákových výrobků, ve znění pozdějších předpisů,

  172/2015 Sb., o informační povinnosti příjemce potravin v místě určení, ve znění vyhl. č. 141/2017 Sb.,

366/2005 Sb., o požadavcích vztahujících se na některé zmrazené potraviny,

320/2004 Sb., kterou se mění vyhl. 212/2004 Sb., o stanovení zásob a způsobu jejich ohlašování SZPI,

252/2004 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na pitnou a teplou vodu a četnost a rozsah kontroly pitné vody, ve znění pozdějších předpisů,

133/2004 Sb., o podmínkách ozařování potravin a surovin, o nejvyšší přípustné dávce záření a o způsobu označení ozáření na obalu,

54/2004 Sb., o potravinách určených pro zvláštní výživu a o způsobu jejích použití, ve znění vyhl. č. 402/2006 Sb., 473/2006 Sb., 157/2008 Sb., 35/2012 Sb., 46/2014 Sb.,39/2018 Sb.,

157/2003 Sb., o stanovení požadavků pro čerstvé ovoce a zeleninu, zpracované ovoce a zeleninu, suché skořápkové plody, houby, brambory a výrobky z nich, jakož i další způsoby jejich označování, ve znění vyhl. č. 650/2004 Sb., 291/2010 Sb., 153/2013 Sb.

Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

- prováděcí předpisy:

44/2018 Sb., o podmínkách poskytování plateb pro přechodně podporované oblasti s přírodními omezeními, ve znění NV č. 57/2019 Sb.,

74/2017 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování podpory na dodávky ovoce, zeleniny, mléka a výrobků z nich do škol a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění vyhl. č. 128/2018 Sb.,

49/2017 Sb., kterým se mění některá nařízení vlády v souvislosti s přijetím nařízení vlády o stanovení požadavků podle aktů a standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu pro oblasti pravidel podmíněnosti a důsledků jejich porušení pro poskytování některých zemědělských podpor,

48/2017 Sb., o stanovení požadavků podle aktů a standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu pro oblasti pravidel podmíněnosti a důsledků jejich porušení pro poskytování některých zemědělských podpor, ve znění NV č. 126/2018 Sb., 292/2019 Sb.,

76/2015 Sb., o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství, ve znění NV č. 113/2015 Sb., 64/2016 Sb.,236/2016 Sb., 18/2017 Sb., 49/2017 Sb., 29/2018 Sb., 57/2019 Sb.,

75/2015 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření a o změně nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění NV č. 113/2015 Sb., 63/2016 Sb., 236/2016 Sb., 47/2017 Sb., 49/2017 Sb., 315/2017 Sb., 28/2018 Sb., 59/2019 Sb.,

72/2015 Sb., o podmínkách poskytování plateb pro oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními, ve znění NV č. 113/2015 Sb., 64/2016 Sb., 49/2017 Sb., 43/2018 Sb.,

50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění NV č. 113/2015 Sb., 185/2015 Sb., 423/2016 Sb., 48/2017 Sb., 49/2017 Sb., 427/2017 Sb., 293/2018 Sb.,

307/2014 Sb., o stanovení podrobností evidence využití půdy podle uživatelských vztahů (druhy zemědělské kultury), ve znění NV č. 61/2016 Sb., 407/2016 Sb., 312/2017 Sb.,

478/2009 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování podpory na ovoce a zeleninu a výrobky z ovoce, zeleniny a banánů dětem ve vzdělávacích zařízeních, ve znění NV č. 157/2014 Sb., 166/2016 Sb., 74/2018 Sb.,

83/2009 Sb., o stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování přímých podpor, některých podpor v rámci společné organizace trhu s vínem a některých podpor PRV, a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění NV č. 480/2009 Sb., zákona č. 179/2014 Sb.,

318/2008 Sb., o provádění některých opatření společné organizace trhu s ovocem a zeleninou, ve znění NV č. 215/2010 Sb., 309/2012 Sb., 179/2015 Sb., 327/2015 Sb., 341/2016 Sb., 425/2017 Sb.,

112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb přímým podporám, ve znění NV č. 480/2009 Sb., 86/2010 Sb., 107/2012 Sb., 332/2012 Sb., 50/2015 Sb., 61/2016 Sb., 426/2017 Sb.,

47/2007 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování jednotné platby na plochu zemědělské půdy a některých podmínek poskytování informací o zpracování zemědělských výrobků, pocházejících z půdy uvedené do klidu, ve znění NV č. 83/2009 Sb., 480/2009 Sb., 369/2010 Sb., 448/2012 Sb., 400/2013 Sb., 308/2014 Sb., 50/2015 Sb., 49/2017 Sb.,

257/2006 Sb., kterým se mění NV č. 181/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek provádění společných organizací trhu, pokud jde o systém poskytování subvencí při vývozu pro zemědělské výrobky a zpracované zemědělské výrobky, ve znění NV. č. 99/2005 Sb.,

69/2005 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotace v souvislosti s předčasným ukončením provozování zemědělské činnosti u zemědělského podnikatele, ve znění NV č. 512/2006 Sb., 96/2008 Sb.

242/2004 Sb., o podmínkách provádění opatření na podporu rozvoje mimoprodukčních funkcí zemědělství spočívajících v ochraně složek životního prostředí (o provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění NV č. 542/2004 Sb., 119/2005 Sb., 515/2005 Sb., 351/2006 Sb., 81/2007 Sb., 99/2008 Sb.),

241/2004 Sb., o podmínkách provádění pomoci méně příznivým oblastem a oblastem s ekologickými omezeními, ve znění NV č. 121/2005 Sb., 510/2005 Sb., 512/2006 Sb.,

159/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek poskytování a propadnutí záruk pro zemědělské výrobky,

505/2000 Sb., o stanovení podpůrných programů k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství, ve znění NV č. 500/2001 Sb. a 203/2004 Sb.

Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zák. č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

- prováděcí předpisy:

  16/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ekologickém zemědělství, ve znění vyhl. č. 80/2012 Sb.,

Zákon č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmě a o její nápravě a o změně některých zákonů (ve znění pozdějších předpisů,

- prováděcí předpisy:

  295/2011 Sb., o způsobu hodnocení rizik ekologické újmy a bližších podmínkách finančního zajištění,

  7/2009 Sb., o zjišťování a nápravě ekologické újmy na půdě.

Zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči, ve znění pozdějších předpisů

- prováděcí předpisy:

  132/2018 Sb., o přípravcích a pomocných prostředcích na ochranu rostlin (ruší vyhl. č. 32/2012 Sb., a 326/2012 Sb.),

  327/2012 Sb., o ochraně včel, zvěře, vodních organizmů a dalších necílových organizmů při použití přípravků na ochranu rostlin, ve znění vyhl. č. 428/2017 Sb.,

  207/2012 Sb., o profesionálních zařízeních pro aplikaci přípravků a o změně vyhl. č. 384/2011 Sb. a 334/2004 Sb.,

206/2012 Sb., o odborné způsobilosti pro nakládání s přípravky, ve znění vyhl. č. 17/2018 Sb.,

205/2012 Sb., o obecných zásadách integrované ochrany rostlin,

215/2008 Sb., o opatřeních proti zavlékání a rozšiřování škodlivých organismů rostlin a rostlinných produktů, ve znění vyhl. č. 159/2009 Sb., 76/2010 Sb., 442/2013 Sb., 104/2014 Sb., 207/2014 Sb., 11/2018 Sb.),

328/2004 Sb., o evidenci výskytu a hubení škodlivých organismů ve skladech rostlinných produktů a o způsobu zjišťování a regulace jejich výskytu v zemědělských veřejných skladech a skladech SZIF, ve znění vyhl. č. 380/2011 Sb. a 328/2012 Sb.

Zákon č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrůdám rostlin a o změně zákona č. 92/1996 Sb., o odrůdách, osivu a sadbě pěstovaných rostlin, ve znění zákonů č. 147/2002 Sb., 149/2002 Sb., 219/2003 Sb., 554/2005 Sb., 377/2005 Sb., 184/2008 Sb., 227/2009 Sb., 281/2009 Sb., 279/2013 Sb., 183/2017 Sb.,

Zákon č 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin, jak vyplývá ze změn provedených zákony č. 178/2006 Sb. a 299/2007 Sb., 96/2009 Sb., 223/2009 Sb., 227/2009 Sb., 281/2009Sb., 300/2009 Sb., 331/2010 Sb., 54/2012 Sb., 279/2013 Sb., 243/2016 Sb., 295/2017 Sb.,

- prováděcí předpisy:

  96/2018 Sb., o množitelských porostech a rozmnožovacím materiálu ovocných rodů a druhů a jeho uvádění do oběhu,

  331/2017 Sb., o stanovení dalších odrůd ovocných druhů s úředně uznaným popisem, které se považují za zapsané do Státní odrůdové knihy, ve znění vyhl. 3/2018 Sb.,

  129/2012 Sb., o podrobnostech uvádění osiva a sadby pěstovaných rostlin do oběhu, ve znění vyhl. č. 409/2013 Sb., 368/2015 Sb., 334/2017 Sb., 299/2018 Sb.,

  61/2011 Sb., o stanovení požadavků na odběr vzorků, postupy a metody zkoušení osiva a sadby, ve znění vyhl. č. 410/2013 Sb.,

  378/2010 Sb., o stanovení druhového seznamu pěstovaných rostlin, ve znění vyhl. č. 42/2014 Sb., 3/2018 Sb.,

  332/2006 Sb., o množitelských porostech a rozmnožovacím materiálu chmele, révy, ovocných rodů a druhů a okrasných druhů a jeho uvádění do oběhu, ve znění vyhl. č. 95/2018 Sb.,

  449/2006 Sb., o stanovení metodik zkoušek odlišnosti, uniformity, stálosti a užitné hodnoty odrůd, ve znění vyhl. č. 125/2007 Sb., 320/2007 Sb., 11/2009 Sb., 446/2009 Sb., 389/2010 Sb., 404/2011 Sb., 290/2012 Sb., 430/2013 Sb., 91/2014 Sb., 362/2015 Sb., 208/2016 Sb., 70/2017 Sb., 117/2017 Sb., 166/2018 Sb.

Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů,

- prováděcí předpisy:

  437/2016 Sb., o podmínkách použití upravených kalů na zemědělské půdě a změně vyhl. č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady a změně vyhl. č. 341/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady a o změně vyhl. č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu a změně vyhl. č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady (vyhláška o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady), ruší vyhl. č. 382/2001 Sb. a 504/2004 Sb.,

  94/2016 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů,

  383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, změna vyhl. č. 41/2005 Sb., 294/2005 Sb., 341/2008 Sb., 351/2008 Sb., 478/2008 Sb., 61/2010 Sb., 170/2010 Sb., 93/2013 Sb., 35/2014 Sb., 27/2015 Sb., 83/2016 Sb., 387/2016 Sb.

Zákon č. 156/1998 Sb., zákon o hnojivech, pomocných půdních látkách, pomocných rostlinných přípravcích a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd, ve znění pozdějších předpisů,

- prováděcí předpisy:

  377/2013 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv, ve znění vyhl. č. 131/2014 Sb., 229/2017 Sb.,

  257/2009 Sb., o používání sedimentů na zemědělské půdě,

  474/2000 Sb., o stanovení požadavků na hnojiva ve znění vyhl. č. 401/2004 Sb., 271/2009 Sb., 131/2014 Sb., 237/2017 Sb.,

  275/1998 Sb., o agrochemickém zkoušení zemědělských půd a zjišťování půdních vlastností lesních pozemků ve znění vyhl. č. 477/2000 Sb., 400/2004 Sb., 335/2017 Sb.,

  273/1998 Sb., o odběrech a chemických rozborech vzorků hnojiv ve znění vyhl. č. 475/2000 Sb.

Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech, ve znění pozdějších předpisů

- prováděcí předpisy:

  641/2004 Sb., o rozsahu a způsobu vedení evidence obalů a ohlašování údajů z této evidence, ve znění vyhl. č. 400/2017 Sb.,

  116/2002 Sb., o způsobu označování vratných zálohovaných obalů.

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a jeho prováděcí předpisy.

Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší (ruší zákon č. 86/2002 Sb. a jeho prováděcí předpisy),

Zákon č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejich zneužití, ve znění zákona č. 50/2016 Sb., 104/2017 Sb., 183/2017 Sb.

Některé další související předpisy právního řádu ČR:

Vyhláška č. 298/2014 Sb., o stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků, ve znění vyhl. č. 344/2015 Sb., 432/2016 Sb., 403/2017 Sb., 288/2018 Sb.

Nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností, ve znění NV č. 288/2010 Sb., 368/2012 Sb., 365/2013 Sb., 155/2016 Sb., 178/2017 Sb., 143/2019 Sb.

Zákon ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, a jeho prováděcí předpisy.

Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, ve znění zákona č. 121/2000 Sb., 237/2004 Sb., 257/2004 Sb., 296/2007 Sb., 188/2011 Sb., 350/2012 Sb., 303/2013 Sb., 340/2013 Sb., 344/2013 Sb., 228/2014 Sb., 225/2017 Sb.,

- prováděcí předpisy:

  441/2013 Sb., k provedení zákona o oceňování majetku (oceňovací vyhláška), změna vyhl. č. 199/2014 Sb., 345/2015 Sb., 53/2016 Sb., 443/2016 Sb., 457/2017 Sb.

9. Kontrola jakosti zeleniny a zeleninových výrobků

a) Výsledky kontroly jakosti a zdravotní nezávadnosti čerstvé zeleniny a čerstvých hub v roce 2018

V roce 2018 byla inspektory Státní zemědělské a potravinářské inspekce (SZPI) provedena kontrola zaměřená na dodržování jakostních požadavků a správnosti označování u čerstvé zeleniny a hub u 357 kontrolovaných osob (tj. oproti minulému roku pokles o 27 %). V rámci 876 kontrol bylo v tržní síti zkontrolováno 1 745 šarží čerstvé zeleniny a hub, z čehož 230 šarží (13 %) nevyhovělo požadavkům na jakost nebo označování.

Největší počet nevyhovujících vzorků dle země původu byl zaznamenán u vzorků původem ze států EU (122 vzorků), dále ze třetích zemí (75 vzorků) a nejméně z ČR (33 vzorků). Nejvíce nedostatků bylo zjištěno u zeleniny plodové (35 %), kořenové (24 %) a cibulové (16 %). Nevyhovující vzorky čerstvých hub představovaly téměř 3 % ze všech zjištěných nevyhovujících vzorků. Prakticky všechny nevyhovující vzorky čerstvé zeleniny byly zjištěny v maloobchodě (93 %).

Stejně jako v předchozích letech nejčastějším nedostatkem hodnocené čerstvé zeleniny a hub bylo nedodržení **minimálních požadavků na jakost** (dle NK /EU) č. 543/2013) především z důvodů přítomnosti plísní a hniloby okem viditelnou na plodech a dále se vyskytovaly otlaky na plodech zasahující do dužniny.

V případě nedostatečného **označení** bylo nejčastějším pochybením, že na obale nebo v místě nabídky nebyl uveden údaj o zemi původu, dále údaj s názvem odrůdy a třídou jakosti. Častým zjištěním bylo rovněž klamavé označení země původu nebo její uvedení zavádějícím způsobem. U šesti vzorků hub bylo zjištěno nedodržení podmínek skladování. Jedna šarže baleného česneku byla nevyhovující z důvodu nedodržení deklarované hmotnosti.

Počet kontrolovaných šarží čerstvé zeleniny a hub za rok 2018

Zelenina	Výroba		Maloobchod		Velkoobchod		Ostatní		Celkem	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
Cibulová	4	0,0	122	30,3	34	0,0	75	1,3	**235**	**16,2**
Kořenová	4	0,0	154	35,1	22	0,0	111	0,9	**291**	**18,9**
Košťálová	3	0,0	88	25,0	33	0,0	71	2,8	**195**	**12,3**
Listová a naťová	10	0,0	75	14,7	10	0,0	85	3,5	**180**	**7,8**
Lusková	0	0,0	1	100,0	3	0,0	5	20,0	**9**	**22,2**
Plodová	4	0,0	439	17,3	171	0,6	167	2,4	**781**	**10,4**
Řapíkatá	2	0,0	7	57,1	0	0,0	1	0,0	**10**	**40,0**
Ostatní	0	0,0	2	100,0	0	0,0	4	100,0	6	**100,0**
Houby čerstvé	0	0,0	14	42,9	5	0,0	19	0,0	**38**	**15,8**
CELKEM	**27**	**0,0**	**902**	**23,6**	**278**	**0,4**	**538**	**3,0**	**1 745**	**13,2**
Původ zboží										
ČR	22	0,0	180	18,3	8	0,0	92	0,0	**302**	**10,9**
Třetí země	0	0,0	149	45,0	22	0,0	50	16,0	**221**	**33,9**
EU mimo ČR	5	0,0	553	20,4	248	0,4	396	2,0	**1 202**	**10,1**
Neuvedeno	0	0,0	20	0,0	0	0,0	0	0,0	**20**	**0,0**

Pramen: SZPI

Přítomnost cizorodých látek (především reziduí pesticidů, chemických prvků) byla ověřena u celkem 573 vzorků čerstvé zeleniny a hub, z nichž bylo 9 vyhodnoceno jako nevyhovující.

Nevyhovující vzorky analyzované na cizorodé látky v roce 2018

Cizorodá látka	Země původu	Druh zeleniny
dusičnany	Itálie	Rukola
flonicamid	Polsko	Zelí pekingské
flonicamid, methomyl, tebuconazole	Polsko	Květák
chlorpyrifos	Polsko	Kapusta volná
kadmium	Polsko	Celer kořenový
dusičnany	Itálie	Špenát balený
chlorpyrifos, spiroxamin	Maďarsko	Paprika zeleninová
clofentezin	Maroko	Fazolové lusky ploché
ethephon	Maďarsko	Kapie červená

Pramen: SZPI

Výsledky rozborů čerstvé zeleniny a hub z laboratoří a z hodnocení na místě za rok 2018

Zelenina	Počet analýz									
	Analytika		mikrobiologie		cizorodé látky		senzorika		značení	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
Cibulová	3	33,3	32	15,6	53	0,0	116	17,2	75	24,0
Kořenová	1	100,0	36	28,9	118	0,9	116	39,7	67	19,4
Košťálová	0	0,0	15	6,7	82	2,4	71	29,6	50	15,4
Listová a naťová	0	0,0	31	9,7	102	2,9	35	22,9	18	16,7
Lusková	0	0,0	0	0,0	8	12,5	1	100,0	0	0,0
Plodová	4	50,0	107	5,6	184	1,1	310	19,7	221	11,8
Řapíkatá	0	0,0	2	0,0	1	0,0	7	57,1	3	66,7
Ostatní	0	0,0	0	0,0	0	0,0	4	100,0	5	100,0
Houby čerstvé	0	0,0	0	0,0	25	0,0	6	100,0	1	0,0
CELKEM	**8**	**50,0**	**223**	**13,0**	**573**	**1,6**	**666**	**25,7**	**440**	**18,0**

Pramen: SZPI

Certifikace čerstvé zeleniny v roce 2018

V roce 2018 prováděla SZPI certifikaci čerstvého ovoce a zeleniny v souladu s požadavky nařízení Komise (EU) č. 543/2011. **Certifikace čerstvého ovoce a zeleniny je prováděna pouze při dovozu či vývozu čerstvého ovoce a zeleniny ze třetích zemí, jedná se o kontrolu shody těchto produktů s obchodními normami EU.** Inspektoři SZPI kontrolují jakost i označování produktů dle požadavků stanovených v jednotlivých obchodních normách. Osoba, která vyváží nebo dováží čerstvé ovoce a zeleninu (včetně čerstvých pěstovaných hub a skořápkových plodů) ze třetích zemí, je povinna tuto skutečnost nahlásit na příslušný inspektorát SZPI. **Bez platného osvědčení o shodě není možné danou šarži propustit do volného oběhu**. Vydávání osvědčení o shodě s obchodními normami pro čerstvé ovoce a zeleninu je prováděno podle zákona č. 146/2002 Sb., o SZPI, ve znění pozdějších předpisů.

Při dovozu čerstvého ovoce a zeleniny určeného k přímé spotřebě bylo v roce 2018 na jednotlivé inspektoráty hlášeno celkem 41 zásilek, z toho 14 zásilek ovoce a 27 zásilek zeleniny. Inspektoři SZPI vystavili celkem 22 certifikátů (6 certifikátů vystaveno při dovozu čerstvého ovoce, 16 certifikátů při dovozu čerstvé zeleniny).

Při vývozu čerstvého ovoce a zeleniny byla provedena kontrola shody s obchodními normami u 3 zásilek zeleniny, na které byly vystaveny 3 certifikáty o shodě s obchodními normami pro čerstvé ovoce a zeleninu.

b) Výsledky kontroly jakosti a zdravotní nezávadnosti čerstvé zeleniny a hub za období I.–III. čtvrtletí 2019

V uvedeném období roku 2019 bylo provedeno celkem 628 kontrol u 245 kontrolovaných osob (tj. meziročně o 28 % více), kdy byla ověřována jakost a správnost označení u čerstvé zeleniny a hub. Celkem bylo hodnoceno 1 230 šarží. Z tohoto počtu nevyhovělo právním požadavkům celkem 276 šarží, tj. 22,4 %.

Nejčastějším důvodem nevyhovujícího stavu u čerstvé zeleniny a hub bylo nedodržení **minimálních požadavků na jakost**, kdy většina hodnocené zeleniny vykazovala známky hniloby nebo plísní viditelných pouhým okem. Dále byly zjištěny plody s otlaky zasahujícími do dužniny nebo plody seschlé.

V případě nevyhovujícího **označení** čerstvé zeleniny a hub bylo nejčastějším nedostatkem neuvedení země původu na obale nebo v místě nabídky, dále údaje s názvem odrůdy a třídou jakosti. Opakovaly se opět případy, kdy údaj o zemi původu, uvedený na obale produktu, neodpovídal údaji na regálové etiketě umístěné nad tímto produktem.

Přítomnost **cizorodých látek** (především reziduí pesticidů, chemických prvků) byla ověřena celkem u 478 šarží čerstvé zeleniny a hub, z nich bylo 13 vyhodnoceny jako nevyhovující – jednalo se o překročení maximálního limitu reziduí pesticidů, jejich přehled je uveden níže v tabulce.

Cizorodá látka	Země původu	Druh zeleniny
clofentezin	Maroko	Fazolové lusky
chlorpyrifos	Polsko	Kapusta hlávková
fluazifop	Portugalsko	Kapusta hlávková
methomyl	Polsko	Květák
dimethoat	Polsko	Pekingské zelí
flonicamid	Polsko	Pekingské zelí
fluazifop	Polsko	Pekingské zelí
dimethoat	Polsko	Pekingské zelí
chlorpyrifos	Polsko	Pekingské zelí
flonicamid	Polsko	Pekingské zelí
fluazifop	Polsko	Pekingské zelí
dimethoat	Polsko	Pekingské zelí
fluazifop	Maďarsko	Zelí hlávkové bílé rané

Pramen: SZPI

Výsledky kontroly zdravotní nezávadnosti a jakosti zpracované zeleniny v roce 2018

V roce 2018 bylo inspektory SZPI zkontrolováno celkem 331 vzorků, tj. o 4 % méně než v předchozím roce. Jako nevyhovujících bylo vyhodnoceno 56 vzorků, tj. 16,9 %. Nevyhovující vzorky pocházely nejčastěji ze zemí EU (35 vzorků), dále ze třetích zemí (18 vzorků) a z ČR (3 vzorky). K neproblematičtějším skupinám zpracované zeleniny patřila konzervovaná zelenina (36 nevyhovujících vzorků) a zeleninové protlaky (26 vzorků).

Porovnáním výsledků kontroly zdravotní nezávadnosti, jakosti a označování u vzorků kontrolovaných ve výrobě, velkoobchodech a maloobchodech lze konstatovat, že četnost závad byla nejvyšší v maloobchodní síti.

Počet kontrolovaných vzorků zpracované zeleniny v roce 2018

Zelenina	Výroba		Maloobchod		Velkoobchod		Jiné*		Celkem	
	celkem	nevyh. %	celkem	nevyh.%	celkem	nevyh.%	celkem	nevyh. %	celkem	nevyh. %
konzervovaná	17	5,9	103	27,2	0	0,0	18	38,9	**138**	**26,1**
sušená	0	0,0	8	50,0	1	100,0	6	0,0	**15**	**33,3**
upravená, chlazená	2	0,0	12	0,0	0	0,0	68	0,0	**82**	**0,0**
protlaky	5	0,0	20	30,0	0	0,0	0	0,0	**26**	**23,1**
ost. výrobky	4	0,0	17	47,1	0	0,0	3	0,0	**24**	**33,3**
zprac. houby	0	0,0	5	0,0	0	0,0	1	0,0	**6**	**0,0**
zmrazená	3	0,0	12	8,3	0	0,0	25	0,0	**40**	**2,5**
CELKEM	**31**	**3,2**	**177**	**26,6**	**1**	**100,0**	**122**	**5,7**	**331**	**16,9**
Původ zboží										
ČR	24	0,0	17	5,9	0	0,0	63	3,2	**104**	**2,9**
Třetí země	1	0,0	50	24,0	1	100,0	41	12,2	**93**	**19,4**
EU mimo ČR	2	50,0	93	36,6	0	0,0	17	0,0	**112**	**31,3**
Neuvedeno	4	0,0	17	0,0	0	0,0	1	0,0	**22**	**0,0**

Pramen: SZPI
Poznámka: * restaurace, přeprava, suroviny

Nesplnění **jakostních požadavků** (dle vyhlášky č. 157/2003 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky č. 113/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů) byl při kontrole zjištěn u tří vzorků SO_2 jako nedeklarovaný alergen (kysané zelí, křen). Požadovaný obsah rajčat nebyl dodržen u jednoho vzorku kečupu.

Při kontrole **označování** na obale nebo v místě nabídky nejčastěji nebyly uvedeny povinné údaje nebo nebyly uvedeny v českém jazyce. Častým důvodem nevyhovění byly nevhodné podmínky skladování, a to zejména vyšší teploty prostředí u mléčně kvašené a mražené zeleniny.

c) Výsledky kontroly jakosti a zdravotní nezávadnosti zpracované zeleniny za I.–III. čtvrtletí roku 2019

V tomto období bylo inspektory SZPI provedeno celkem 112 kontrol u 67 kontrolovaných osob. Prověřeno bylo 182 vzorků zpracované zeleniny a hub, nevyhovujících šarží bylo zjištěno 67.

Při kontrole **označování** na obale nejčastěji nebyly uvedeny povinné údaje nebo nebyly uvedeny v českém jazyce. Dále nebylo často uvedeno zařazení zpracované zeleniny pod druh a skupinu výrobků. Častým důvodem nevyhovění byly nevhodné podmínky skladování, a to zejména vyšší teploty prostředí při skladování hluboce zmrazené a kysané zeleniny. U tří vzorků sterilované zeleniny (zelí, cibulka) byl zjištěn SO_2 jako nedeklarovaný alergen nebo byl překročen limit povolené přídatné látky. U jednoho vzorku oliv nebyla dodržena deklarovaná hmotnost. U dvou vzorků nebyly splněny senzorické požadavky. U tří vzorků kysaného zelí byla laboratorně zjištěna nedeklarovaná kyselina sorbová nebo oxid siřičitý.

SVĚTOVÝ TRH

Světová produkce rajčat

Celková světová produkce rajčat v roce 2019 je odhadována na 37,3 mil. t, tj. o 7 % více než v předchozím roce. Ten byl z hlediska produkce rajčat velmi špatný s výrazným poklesem množství suroviny v hlavních zpracovatelských zemích. Např. v Kalifornii se sklidilo kolem 11 mil. t rajčat, což bylo téměř o 1 mil. t méně, než se očekávalo. Spolu s USA je Kalifornie největším světovým producentem a zpracovatelem rajčat. Pro rok 2020 plánuje zvýšit svou produkci na 13 mil. t vzhledem k předpokládaným nízkým zásobám této suroviny.

Itálie rovněž náleží k předním světovým výrobcům zpracovaných rajčat, představuje přibližně 14% podíl na celosvětové produkci a 49% podíl na evropské produkci rajčat. V roce 2018 byla zdejší produkce rajčat určených na zpracování meziročně nižší o 11 % v objemu 4,6 mil. t, což bylo způsobeno jak redukcí pěstebních ploch, tak i jarními vydatnými dešti a teplotními výkyvy v letním období. Plocha věnovaná pěstování rajčat na zpracování dosahuje 60,6 tis. ha, ze kterých v roce 2019 sklidili 4,8 mil. t rajčat, což je méně, než se původně očekávalo. Kvalita rajčat byla dobrá, ale díky nerovnoměrnému dozrávání byla spousta nezralých plodů, což negativně ovlivnilo výši produkce ve zpracovatelských podnicích.

Tržním hráčem, který z tohoto italského rajčatového debaklu nejvíce těžil, je **Španělsko**, kde se v roce 2019 sklidilo rekordních 3,2 mil. t rajčat a jehož vývoz rajčatového protlaku (rajčatové pasty) do Itálie vzrostl za poslední rok o 42 % na objem 78,6 tis. t. Následuje **Čína**, která zdvojnásobila svůj vývoz rajčatového protlaku do Itálie na celkových 68,0 tis. t. Z hlediska procentuálního růstu je **Portugalsko** zemí s největším zvýšením dodávek rajčatové pasty na italský trh (14,6 tis. t). Produkce rajčat zde v roce 2019 dosáhla 1,4 mil. t a podle vyjádření tamního statistického úřadu bylo za panujícího suchého počasí načasování dodávek na zpracování a mechanická sklizeň této plodiny přínosem. Mezi pětici největších dodavatelů zpracovaných rajčat na italský trh patří také Egypt, jehož vývoz se více než ztrojnásobil (ze 1,2 tis. t na 5,0 tis. t). Ve stejný čas Itálie vyvezla přes 2 mil. t konzervovaných rajčat.

Vyšší sklizeň rajčat v roce 2019 byla zaznamenána také v **Turecku** (2,2 mil. t), v **Íránu** (1,7 mil. t) a Tunisku. **Tunisko** vyprodukovalo 807,0 tis. t rajčat, což je o 31 % více oproti předchozímu roku. Je nejen významným zpracovatelem rajčat, ale také jejich vývozcem – veškeré přebytky jsou určeny na export zejména do Alžírska a Libye. Produkce rajčat v Tunisku však není stabilní, je silně ovlivněna kolísavým zájmem zpracovatelů. Zpracovatelské kapacity se nemění, takže nadprodukce rajčat není následně zpracovávána, což má obvykle za následek pokles objemu produkce rajčat pro následující sezónu. Hlavním produktem zpracovatelského průmyslu je rajčatová pasta, která je v Tunisku velmi žádaná, ale rovněž konzervovaná drcená rajčata, kečup a konzervovaná pasta harissa, která je populární zejména v zemích Středního východu.

V **Rusku** se v roce 2019 sklizeň rajčat opozdila o dva týdny oproti jiným rokům, avšak díky říjnovému příznivému počasí úroda dosáhla 550 tis. t. Příští rok zde plánují zvýšení produkce na 600 tis. t rajčat, stejně jako na **Ukrajině**, kde v roce 2020 předpokládají sklidit až 800–850 tis. t. V letošním roce byla sklizeň rajčat také očekávaná v tomto objemu, avšak v důsledku nepříznivého počasí klesla na pouhých 720 tis. t.

Sklizně průmyslových rajčat v **Číně** byly letos opožděny kvůli chladnému počasí, které zde panovalo až do konce srpna. Produkce rajčat dosáhla cca 4,2 mil. t, jejich kvalita byla však nižší. Zpracovaná rajčata (především na rajčatovou pastu) Čína vyváží do **Nigérie**, Ghany, dále také do Itálie a Ruska. Avšak poté, co Nigerie zrušila poskytování deviz pro dovoz potravin do země a zavedla přísné hraniční kontroly, které bránily přístupu čínské rajčatové pasty na nigerijský trh, dovoz tohoto produktu z Číny klesl o 9 % na 47,2 tis. t. Čína také kompletně ztratila alžírský trh, dovozy klesly meziročně o 98 % z 32 tis. t na pouhých 622 t také proto, že produkce rajčat v Alžírsku v roce 2019 meziročně prudce vzrostla o 60 % z 500 tis. t na 800 tis. t.

Světová produkce rajčat

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Tisíc tun	39 896	41 374	38 072	37 797	34 830	37 266

Pramen: IEG Vu Weekly Briefing

Produkce zeleniny v Polsku

Polský statistický úřad odhaduje sklizeň zeleniny v roce 2019 na 3,8 mil. t, tj. o 8 % nižší než v roce 2018. Porosty zeleniny trpěly již od začátku roku nedostatkem vláhy, který se v průběhu léta zhoršoval. V září však došlo k mírnému zlepšení deficitu vody, přesto produkce hlavních druhů zeleniny byla nižší, tj. hlávkového zelí o 12 % na 800 tis. t, mrkve o 8 % na 670 tis. t a cibule o 7 % na 525 tis. t.

Produkce zeleniny v Rakousku

V Rakousku se produkce zeleniny v roce 2019 odhaduje v meziročním porovnání vyšší o cca 6 % v objemu 575 tis. t, a to i přes nedostatek vláhy během letních měsíců. Produkce vzrostla zejména u cibule a mrkve o 6 % na 140 tis. t, resp. 100 tis. t, a hlávkového zelí o 17 % na 35 tis. t. Pěstební plochy zeleniny se oproti minulému roku mírně zvýšily, a to o 2 % na 17,7 tis. ha.

Produkce zeleniny na Slovensku

Sektor zeleniny se i na Slovensku potýká s nedostatkem pracovních sil, v kombinaci s rostoucími náklady na mzdy, logistiku a závlahy se sektor dostává do konkurenční nevýhody. U větších pěstitelů je vidět postupnou orientaci na plodiny, které nevyžadují vysokou potřebu ruční práce, která se nedá nahradit mechanizací, např. u plodové zeleniny. Mnoho pěstitelů nedokáže dodávat svou produkci do obchodních řetězců po celý rok, nemají vybudované dostatečné balící a skladové kapacity. Menší rodinné farmy lokalizované zejména na jižním Slovensku, v minulosti orientované na pěstování plodové zeleniny, nejsou schopné být rovnocennými partnery řetězcům, a tak postupně vypadává z produkce zeleniny i tento tržní segment.

V roce 2018 přetrvávající vysoké teploty a sucho negativně ovlivnily kvalitu zeleniny, a to i porosty zeleniny pod závlahou. Pěstební plocha zeleniny (včetně dopočtu domácností) se snížila o 7 % na 21,2 tis. ha, ze kterých se sklidilo 323,5 tis. t zeleniny, což je meziroční zvýšení téměř o 4 %. Výměra krytých ploch pro pěstování zeleniny činila 91 ha, přičemž produkce zeleniny s meziročním téměř 30% nárůstem dosáhla 15,8 tis. t.

Celkový dovoz čerstvé zeleniny v roce 2018 se meziročně mírně snížil na 267,7 tis. t. Největší podíl na dovozu měla mrkev, dále hlávkové zelí, melouny, rajčata, okurky, které byly dovezeny zejména z Polska, Německa, Itálie, Maďarska a ČR.

Vývoz čerstvé zeleniny ze SR zaznamenal v roce 2018 meziroční 5% pokles a dosáhl 35,6 tis. t, přičemž největší podíl na vývozu zaujímala cibule a rajčata. Největší objemy směřovaly do ČR, Maďarska a Německa. Záporná hodnota salda zahraničního obchodu se meziročně zvýšila o 6 % na 193,5 mil. €.

PĚSTOVÁNÍ ZELENINY V ČR

Na jaře 2018 byly pro zakládání porostů velice dobré podmínky. Nejranější porosty byly standardně zakrývány netkanou textilií. Od začátku dubna však došlo k rychlému nástupu abnormálně vysokých teplot s absencí dešťových srážek, kdy založené porosty zeleniny špatně vzcházely, špatně se ujímaly i porosty založené z předpěstované sadby. Vzhledem k extrémním teplotám nebylo ani zavlažování dostatečně účinné, v některých lokalitách byly zdroje závlahové vody vyčerpány, v mnoha oblastech byl vyhlášen zákaz odběru povrchových vod. V důsledku nedostatku vody rostliny zastavovaly svůj růst, což velmi negativně ovlivnilo jejich výnosy. Některé zeleniny nedorostly do požadované tržní velikosti, některé druhy měly různé tvarové deformace apod., což v důsledku znamená, že takové produkty jsou z kvalitativního hlediska neprodejné.

Vzhledem k těmto skutečnostem dosáhla v roce 2018 produkce zeleniny pouhých 254,5 tis. t, tj. meziročně o 18 % méně. Pokles byl zaznamenán zejména u sklizní celeru, cibule, mrkve, salátových okurek, hlávkového zelí a salátů. Celkové sklizňové plochy zeleniny v roce 2018 mírně vzrostly na 14,3 tis. ha. Výraznější snížení ploch je patrné u celeru, mrkve, petržele a hlávkového zelí. Naproti tomu k nárůstu plochy došlo u rajčat, listových salátů, okurek nakládaček, hrachu dřeňového a česneku.

Vývoj osevních ploch konzumní zeleniny v ČR (ha)

Zelenina	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Celer	270	306	294	335	342	330	431
Cibule	1 527	1 730	1 581	1 545	1 704	1 705	1 854
Červená řepa	-	-	-	-	-	158	204
Česnek	181	232	236	233	329	353	372
Hrách dřeňový	1 178	1 103	923	1 113	1 311	1 457	1 246
Kapusta	91	109	107	108	95	117	100
Kedlubny	183	154	173	199	194	174	208
Květák a brokolice	265	279	303	248	256	324	326
Mrkev	597	691	721	805	827	728	795
Okurky nakládačky	224	263	339	411	299	315	339
Okurky salátové	62	90	34	45	39	52	31
Paprika	-	-	-	-	-	293	282
Petržel	186	271	247	368	267	257	268
Pór	12	12	6	4	6	14	8
Rajčata	309	282	196	339	244	331	135
Ředkvičky	156	252	204	287	289	262	224
Saláty	173	176	142	152	589	506	452
Špenát	-	-	-	-	-	372	324
Zelí hlávkové*	1 096	1 139	1 130	1 214	1 093	935	977
Ostatní zelenina	2 047	2 122	2 556	2 795	2 354	1 770	2 091
Zelenina celkem	**8 557**	**9 211**	**9 192**	**10 202**	**10 237**	**10 451**	**10 667**

Pramen: ČSÚ

Poznámka: údaje vždy k 31. 5. příslušného roku, údaje bez dopočtu sektoru domácností obyvatelstva,
* součet osevních ploch zelí hlávkového bílého a červeného

Sklizňová plocha zeleniny v ČR (ha)

Zelenina/rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Celer	400	441	424	471	470	446
Cibule	1 986	2 205	2 039	2 025	2 157	2 100
Česnek	368	425	422	428	514	566
Hrách dřeňový	1 381	1 313	1 126	1 325	1 512	1 562
Kapusta	136	155	151	155	139	153
Kedlubny	402	381	392	428	411	384
Květák a brokolice	314	329	352	299	304	351
Mrkev	946	1 053	1 070	1 170	1 172	1 033
Okurky nakládačky	942	1 048	1 056	1 163	1 009	1 091
Okurky salátové	301	297	273	296	276	278
Petržel kořenová	360	452	421	551	439	419
Pór	24	25	18	17	18	26
Rajčata	958	955	845	1 019	886	926
Ředkvičky	176	273	224	308	309	356
Saláty	230	235	199	211	645	672
Zelí hlávkové	1 222	1 269	1 256	1 346	1 217	1 002
Ostatní zelenina	2 469	2 559	2 987	3 237	2 771	2 927
Zelenina celkem	**12 615**	**13 415**	**13 246**	**14 451**	**14 248**	**14 291**

Pramen: ČSÚ
Poznámka: * zelí hlávkové bílé a červené, údaje za zemědělský sektor s dopočtem sektoru domácností

Celková sklizeň zeleniny v ČR (t)

Zelenina/rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Celer	11 172	11 619	9 937	13 917	14 068	10 693
Cibule	40 309	46 238	33 220	51 049	48 823	43 409
Česnek	1 792	1 856	1 629	1 769	2 242	2 624
Hrách dřeňový	4 367	6 319	4 750	5 120	5 452	3 629
Kapusta	2 115	3 018	2 653	2 595	2 922	2 985
Kedlubny	7 256	5 821	6 942	5 928	7 070	5 852
Květák a brokolice	4 499	4 525	4 236	3 156	4 507	7 603
Mrkev	31 151	35 831	31 573	35 262	41 834	34 241
Okurky nakládačky	17 615	23 287	23 884	27 033	31 397	17 926
Okurky salátové	7 489	9 977	9 197	9 397	8 236	6 292
Petržel kořenová	4 682	6 383	5 842	9 199	6 688	6 920
Pór	339	433	322	290	345	351
Rajčata	19 866	24 003	19 583	31 108	19 663	23 918
Ředkvičky	605	2 252	2 591	5 287	6 499	5 054
Saláty	2 302	2 711	6 399	2 984	22 986	11 955
Zelí hlávkové	46 256	60 056	45 053	54 257	53 348	35 588
Ostatní zelenina	37 878	49 911	39 344	40 273	35 200	35 507
Zelenina celkem	**239 693**	**294 240**	**247 155**	**298 624**	**311 280**	**254 549**

Pramen: ČSÚ
Poznámka: údaje za zemědělský sektor s dopočtem sektoru domácností

Průměrný hektarový výnos v ČR (ha/t)

Zelenina/rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Celer	27,93	26,33	23,45	29,55	29,93	23,97
Cibule	20,29	20,97	16,29	25,20	22,64	20,67
Česnek	4,87	4,37	3,86	4,13	4,36	4,64
Hrách dřeňový	3,16	4,81	4,22	3,86	3,61	2,32
Kapusta	15,50	19,48	17,55	16,76	21,02	19,53
Kedlubny	18,04	15,26	17,69	13,86	17,20	15,26
Květák a brokolice	14,35	13,74	12,03	10,57	14,82	21,68
Mrkev	32,92	34,04	29,51	30,14	35,69	33,15
Okurky nakládačky	18,70	22,22	22,63	23,24	31,13	16,43
Okurky salátové	24,85	33,54	33,64	31,72	29,89	22,64
Petržel kořenová	13,00	14,12	13,89	16,68	15,22	16,52
Pór	14,03	17,57	18,17	16,72	18,77	13,74
Rajčata	20,73	25,15	23,18	30,52	22,19	25,83
Ředkvičky	3,44	8,26	11,58	17,19	21,05	14,20
Saláty	10,01	11,53	32,16	14,16	35,64	17,78
Zelí hlávkové	37,86	47,31	35,87	40,31	43,83	35,50

Pramen: ČSÚ
Poznámka: * zelí hlávkové bílé a červené; údaje za zemědělský sektor s dopočtem sektoru domácností

Vývoj pěstování zeleniny v průběhu roku 2019

Rok 2019 patří v obecném shrnutí k průměrným zelinářským rokům. Byl charakteristický jednak cenovým vývojem před a po začátku nové sezóny u některých zeleninových druhů vlivem nedostatku čerstvé zeleniny ve většině zemí EU, a jednak nepříznivým vývojem počasí především v jarních a letních měsících na většině území EU. Na výnosech zeleniny, především hrášku a časně vysazované plodové zeleniny, se podepsalo dlouhé chladné období v květnu, které bylo následně vystřídáno obdobím extrémně vysokých teplot a lokálními přívalovými přeháňkami nebo krupobitím, kdy bylo poškozeno skoro 500 ha (převážně porostů salátů, květáku, ale i cibule a mrkve).

Rok 2019 začal pro zelináře časně, příznivé podmínky dovolily včas připravit půdu a založit porosty některých zeleninových druhů již od konce února. Vývoj rostlin v březnu a dubnu probíhal bez komplikací, objem srážek byl dostatečný i pro oblasti bez závlahy. V květnu přišlo delší období nízkých teplot a srážek, které významně zpozdilo vývoj a růst rostlin. Toto období bylo v červnu vystřídáno obdobím extrémně vysokých teplot a lokálními přívalovými přeháňkami nebo krupobitím. Následovaly horké a suché letní měsíce, s lokálními srážkami, kdy byly rostliny ve stresu pod silným tlakem škodlivých organizmů a chorob. Vysokými teplotami byly poškozeny i porosty pod závlahami, a to především košťálové zeleniny. S příchodem září se průběh počasí navrátil k příznivějším hodnotám a tak podzimní druhy zeleniny mohly díky dostatečné vláze a příjemným teplotám dohnat ztrátu z léta. Na Moravě a ve východních Čechách byly porosty zeleniny významně poškozeny přemnoženými populacemi hrabošů, kteří škodili na rostlinách i plodech, ale také způsobili nemalé škody prokusováním kapkovacích hadic.

Košťálová zelenina

Rané odrůdy **hlávkového zelí** pro průmyslové zpracování byly vysazovány do podmínek s příznivými teplotami a dostatečnými srážkami, proto následný průběh počasí v oblastech se závlahou významně výnosy neovlivnil. Na rozdíl od poloraných a podzimních odrůd, které už byly významně poznamenány suchým a horkým počasím. Hlávky nerostly a zahnívaly, navíc v některých oblastech byly porosty poškozeny krupobitím. Podzimní odrůdy díky včasnému nástupu chladnějšího a vlhčího podzimu stačily částečně ztráty dohnat. Přesto jsou výnosy pozdnějších odrůd zelí v letošním roce podprůměrné a některé porosty bylo nutné zaorat. Nepříznivý vývoj počasí měl negativní dopad také na kvalitu i výnosy hlávkového zelí pro přímý konzum a **květáku**.

Kedlubny byly v letních horkých měsících silně napadány škodlivými organizmy, a to především dřepčíky, molicemi, navíc právě díky vysokým teplotám nebyly účinné ani povolené pesticidy – insekticidy a porosty se tak v podstatě nedaly udržet bez poškození. V jarních a pozimních měsících byly výnosy průměrné.

Cibulová zelenina

Porosty **ozimé cibule** byly založeny do dobrých podmínek a díky mírnému průběhu zimy dobře přezimovaly. Letošní rok byl příznivý z hlediska nízkého výskytu chorob (např. peronospory). Na konci sezóny snižovalo kvalitu a skladovatelnost cibule sklízené v době podzimních srážek napadení krčkovou hnilobou. Výnosy jsou tak celkově průměrné. Výsevy realizované v letošním roce v průběhu srpna jsou díky mírnému vývoji počasí na podzim ve velmi dobrém stavu. Porosty **jarní cibule** byly zasety za příznivých podmínek, pozdější výsevy pak byly lokálně ovlivněny nedostatkem srážek. Výnosy dosáhly průměrných hodnot.

Stejně jako v minulých letech proběhla i v roce 2018 díky relativně teplému a dlouhému podzimu výsadba **česneku** až v listopadu, porosty přezimovaly ve velmi dobrém stavu. Počasí až do května 2019 umožňovalo dobrý vývoj rostlin, následný nástup vysokých teplot a dlouhé období sucha urychlily zrání česneku, cibule tak stačily narůst pouze do malé velikosti. Lokálně byly porosty česneku napadány houbovými chorobami. Porosty **pažitky** rovněž velmi trpěly v letošním létě plísňovými chorobami i škůdci (především třásněnkami a larvami osenice). Výnosy tak byly nižší než v loňském roce.

Kořenová zelenina

Porosty **mrkve a petržele** založené na jaře díky příznivým teplotám a dostatečnému přísunu vláhy (dešťové srážky, závlaha) výborně vzcházely. Vlivem dalšího vývoje počasí nejprve rostliny zpomalily vývoj a růst díky dlouhému období nízkých teplot, následně po rychlém přechodu do období s vysokými teplotami a nedostatkem vláhy trpěly porosty stresem, a to i přes intenzivní zavlažování. V důsledku toho byly napadány škodlivými organizmy a škůdci (především mšice, klopušky). Naštěstí včasný nástup podzimu s dostatkem dešťových srážek a mírnými teplotami umožnily pozdním odrůdám dohnat ztráty z léta. Sklizně tak mohly probíhat až do poloviny listopadu. Výnosy jsou příznivé, očekává se průměrná až nadprůměrná sklizeň.

Porosty **celeru** silně trpěly vysokými letními teplotami, které způsobily zastavení růstu a ovlivnily silné napadení rostlin škodlivými organizmy. Zlepšení situace napomohl mírný podzim, přesto se výnosy v různých lokalitách liší.

Listová zelenina

Porosty **salátů** se vyvíjely bez větších problémů a výnosy tak dosahovaly průměrných hodnot. V letních měsících rostliny trpěly vysokými teplotami, docházelo k poškození vrcholů rostlin a následně tak k deformacím hlávek. Ozimý **špenát** byl založen do optimálních podmínek, dobře přezimoval, nebylo ho třeba zavlažovat, výskyt chorob a škůdců byl minimální, stejně jako u jarního špenátu. U pozdějších výsevů počasí negativně ovlivnilo možnost přípravy půdy i vlastní výsev a vzcházení rostlin. Proto byly výnosy z těchto výsevů velmi nízké.

Plodová zelenina

Podmínky pro pěstování papriky byly na jižní Moravě relativně dobré, i když srážky byly nerovnoměrné. Výnosy jsou velmi průměrné, dokonce i u papriky kapie, která dosahovala velmi dobré kvality právě díky příznivému rozložení srážek. Od poloviny léta byly ale porosty paprik na jižní Moravě poškozovány hraboši, a to buď přímo, kdy hraboši ničili plody, nebo i prokusováním kapkovacích závlahových hadic (při hledání vody).

Z důvodu odklonu zpracovatelů od tuzemských dodavatelů rajčat pro průmyslové zpracování se v letošním roce jejich pěstební plochy v ČR výrazně snížily. Navíc letos založené porosty na jižní Moravě byly totálně poničené přemnoženými hraboši, takže nebyla možná ani strojová sklizeň. Plody byly také velmi nízké kvality, takže je zpracovatelé odmítali odebrat. Výnosy jsou tak minimální.

Porosty **okurek nakládaček** vzcházely za optimálních podmínek až do května, kdy došlo v důsledku dlouhého období nízkých teplot k zastavení vývoje rostlin. Výnosy byly proto nízké a nižší kvality. V teplém letním období byl také problém s výskytem svilušek, později byly porosty silně napadány hraboši. Výskyt plísně okurkové byl větší až v pozdějším letním období.

V ČR se stále více pěstují i teplomilné vodní **melouny**, letos se dařilo i náročným bezsemenným odrůdám. I když byly porosty negativně ovlivněny chladným květnovým počasím, byly nakonec výnosy průměrné, avšak s velkými lokálními rozdíly. Začátek vegetace **cuket** probíhal v příznivých podmínkách, bohužel následné chladné počasí mělo za následek zastavení růstu rostlin a zpoždění vývoje o 3 týdny. V letních měsících byly pak horkem stresované rostliny častěji napadány virovými chorobami a padlím. Stejně jako u cuket byl vývoj **dýní (tykví)** ovlivněn především květnovými nízkými teplotami, které byly náhle vystřídány obdobím s extrémně vysokými teplotami. Plody tak dosahovaly malých velikostí. V letních měsících byly navíc horkem stresované rostliny častěji napadány savým hmyzem (mšicemi), přenašečem virových chorob, které způsobují nepravidelné zabarvení plodů, čímž se staly pak hůře, nebo skoro vůbec, uplatnitelné na trhu.

Jarní vývoj počasí napomohl dobrému vzcházení a vývoji **cukrové kukuřice**, porosty již tak nebyly později poznamenány suchem a vysokými teplotami v letních měsících, jako tomu bylo v loňském roce. Výnosy jsou v letošním roce průměrné až mírně nadprůměrné.

Lusková zelenina

Nepříznivý vývoj počasí v roce 2019 měl negativní dopad i na výnosy hrachu. Porosty po vysetí sice vzcházely velmi dobře za příznivých podmínek, v květnu však zbrzdily svůj vývoj v květu – rostliny tak kvetly po celé 3 týdny a nástup plné sklizně byl o 2 týdny opožděn. Díky následnému přetlaku nabídky byly hrachové lusky špatně uplatnitelné na trhu. Významné množství lusků vykazovalo různé deformace a jako nestandardní jakost nemohlo tak být uplatněno na trhu. Stejně jako u hrášku na lusky byl stejný vývoj u raných odrůd hrachu pro průmyslové zpracování. Porosty zakládané v pozdějším období trpěly silně horkem, v podstatě se "uvařily" na poli, a některé tak ani nebyly sklízeny.

Struktura zelinářských podniků

Struktura zelinářských podniků podléhá průběžným změnám. Z celkového přehledu vyplývá, že převažující podíl zelinářských ploch je obhospodařován podniky s výměrou nad 100 ha, zároveň nejvíce zelinářských podniků patří mezi malé farmy s výměrou do 10 ha. Vývoj vede ke koncentraci produkce zeleniny u větších výrobců a k ukončení činnosti menších, kteří nejsou napojeni na mezinárodní obchodní řetězce a ekonomicky se propadají.

Struktura pěstitelů tržní zeleniny v ČR

Rozsah pěstování (ha)	Počet pěstitelů					Pěstební plocha (ha)				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
100,1–a více	21	29	32	30	30	5 262	5 895	6 498	5 516	6 697
50,1–100	20	17	17	23	20	1 115	1 301	1 241	1 575	1 385
30,1–50	21	24	20	30	25	865	906	881	1 050	988
20,1–30	23	15	28	27	19	430	450	712	667	464
10,1–20	43	48	43	54	40	617	688	650	708	560
5,1–10	57	55	59	68	66	366	399	436	486	471
1–5	143	134	145	213	147	320	349	356	490	379
ostatní	170	180	177	165	12*	150	160	155	157	16
CELKEM	**498**	**502**	**521**	**610**	**359***	**9 125**	**10 148**	**10 929**	**10 649**	**10 960**

Pramen: ZUČM
Poznámka: v roce 2019 změna metodiky šetření

Větší pěstitelé jsou většinou specializovaní na produkci určitých druhů zeleniny, mají nakoupenou speciální mechanizaci, někteří na svých farmách vybudovali moderní skladovací prostory a mají větší produktivitu práce. Drobní pěstitelé se většinou specializují na prodej ze dvora a na běžných a farmářských tržnicích, případně se snaží realizovat dnes velmi propagovaný systém „zeleninových bedýnek“. Některé větší farmy také prodávají část své produkce přímo z farmářských prodejen.

Samozásobení domácností zeleninou

V obchodech a na farmářských tržnicích je téměř celoročně k dostání široký sortiment zeleninových druhů, a proto nemají rodiny potřebu zeleninu na svých zahrádkách pěstovat. Pěstování zeleniny pro vlastní potřebu je rozšířeno zejména na vesnicích a v okolí menších měst. V důsledku skandálů a mediálních kauz s nekvalitními a zdravotně závadnými potravinami se některé domácnosti začínají postupně vracet k pěstování vlastní zeleniny. Tento trend ovšem narůstá velice pozvolna, protože plochy, na kterých byly dříve zeleninové záhony, jsou nyní využívány k rekreačním účelům.

Dle odhadů Zelinářské unie Čech a Moravy bylo v roce 2019 cca 13 % z celkové produkce vypěstované zeleniny určeno pro vlastní spotřebu. Samozásobitelsky produkuje čerstvou zeleninu asi 240 tisíc domácností s průměrnou pěstební plochou pohybující se okolo 50 m2, což představuje celkovou plochu cca 1 200 ha.

Struktura prodeje a odbytu pěstované čerstvé zeleniny od profesionálních pěstitelů v ČR v roce 2019

Obchodní řetězce (supermarkety a hypermarkety)	Všechny nadnárodní řetězce, tuzemské supermarkety (včetně odbytových družstev/sdružení producentů)	Podíl 76 %
Velkoobchody	Včetně jejich dalších dodávek pro řetězce, export (včetně odbytových družstev/organizací producentů)	Podíl 10 %
Zpracovatelské kapacity	Konzervárny, zelárny, mrazírny, sušárny apod. (včetně odbytových družstev/organizací producentů)	Podíl 10 %
Ostatní	Vlastní export, dodávky pro hotely a restaurace, ZOO, přímý prodej „ze dvora“, farmářské trhy, místní výkupy, vlastní spotřeba, ztráty, apod.	Podíl 4 %

Pramen: ZUČM

Struktura prodeje zeleniny má stabilní charakter. Většina pěstitelů si již nalezla svá stálá odbytiště. Větší pěstitelé se orientují na prodej do supermarketů a hypermarketů, případně do velkoobchodů. S tím souvisí i cenový vývoj – řetězce jsou hlavní silou udávající výkupní i spotřebitelskou cenu zeleniny. Udávají také nároky na „estetickou“ kvalitu zeleniny.

Část produkce je dodána zpracovatelským závodům. To je ovlivněno zejména jejich vzdáleností od pěstitele. Menší pěstitelé prodávají svoji produkci ze dvora, na tržnicích, dodávají přímo do restaurací, hotelů atd. Na trh se snaží prorazit také pěstováním specifických zeleninových druhů, jako jsou např. cherry rajčata a speciální druhy pálivých paprik, balenými a hrnkovými bylinkami apod.

Rychlírenství zeleniny – produkce zeleniny z krytých ploch

V současné době lze v ČR zaznamenat významný růst produkce z krytých ploch. Čeští producenti přijali výzvu a začali se věnovat především produkci rajčat, která velmi dobře nalezla uplatnění na tuzemském trhu, a to i přes vyšší cenu. Pěstují se speciální odrůdy, vhodné právě pro pěstování ve sklenících a chuťově vyhovující poptávce tuzemských spotřebitelů – plody různých tvarů, barev a menších velikostí se sladkou chutí. Tuzemské produkty jsou tak schopny konkurovat po celý rok dováženým rajčatům.

Vzhledem k dotačním podporám v rámci Programu rozvoje venkova (PRV) a avizované podpoře zelinářského sektoru začala firma Jižní Morava, a. s. budovat nové skleníky, ve kterých se pěstují rajčata hydroponickým způsobem. Proběhla postupná rekonstrukce skleníkového areálu v Tvrdonicích na jižní Moravě, byly postaveny také nové skleníkové areály s pěstebními světly v Haňovicích u Litovle, ve Velkých Němčicích u Hustopečí, v Mutěnicích u Hodonína, ve Smržicích u Prostějova a v Chornici u Jevíčka. Proběhla také výstavba dvou projektů produkčních skleníků – v Dolní Lutyni projektu Farma Bezdínek (I. etapa 5,2 ha s pěstebními světly, II. etapa 5,9 ha s pěstebními světly). V roce 2019 byly dokončeny kryté plochy v Kostelci na Hané, v Tušimicích a Kožichovicích. V roce 2020 je plánováno dokončení skleníků ve Smržicích a v Dolní Lutyni. Celkem tak bylo v posledním desetiletí vybudováno téměř 55 ha krytých ploch.

V roce 2019 bylo za podpory z PRV postaveno 19 ha nových krytých ploch, a to výhradně pro pěstování rajčat v hydroponii. Všechny nové projekty produkčních skleníků pro celoroční pěstování plodové zeleniny (s výjimkou areálu Jižní Morava, a.s. v Tvrdonicích, Farma Bezdínek, s.r.o. a Farma Kožichovice, s.r.o., které využívají kogenerační zdroje) byly v letech 2016–2019 postaveny v těsné blízkosti existujících bioplynových stanic. V rámci svého provozu využívají odpadové teplo z bioplynové stanice pro vytápění a vyrobenou elektřinu pro přisvětlování. Tyto nové provozy se soustředí na pěstování chuťově výrazných a nutričně hodnotných odrůd rajčat. Vybudování těchto provozů pomůže zvýšit potravinovou soběstačnost v pěstování rajčat v ČR.

Výměra krytých ploch pro pěstování rychlené zeleniny (ha)

Druh zeleniny	2015	2016	2017	2018	2019
Rajčata	21	24	36	40	60
Papriky	6	6	6	6	6
Okurky	6	6	6	7	7
Kedlubny	2	2	2	2	2
Saláty	4	4	4	4	4
Zeleninová sadba	11	11	11	11	11
Celkem	**50**	**53**	**65**	**70**	**90**

Pramen: ZUČM

Tržní produkce zeleniny

V ČR nejsou statisticky sledovány plochy s produkcí zeleniny tržních a netržních pěstitelů. Údaje o rozsahu a objemu produkce tržní zeleniny obsahují i údaje o pěstování zelenin v následných sledech. Informace v následující tabulce jsou výsledkem šetření ZUČM.

Pěstební plochy tržní zeleniny byly v roce 2018 oproti předchozímu roku o 2,6 % nižší a činily 10 646 ha, ze kterých bylo sklizeno pouze 213,1 tis. t zeleniny (tj. meziroční pokles o 22,4 %). Z hlediska pěstebního byl rok 2018 velmi nepříznivý díky extrémně teplému a suchému počasí. Obdobnými nepříznivými podmínkami však byla poznamenána produkce i v dalších evropských zemích, proto se na trhu EU objevil ve II. pololetí 2018 nedostatek některých zeleninových druhů – především cibule, petržele, mrkve. Této situace využily obchodní řetězce k ještě dalšímu zvyšování jejich již tak velmi vysokých cen. Komodity, kterých byl na evropském trhu z výše uvedených příčin nedostatek, tak bylo nutné dovážet i z jiných světadílů, např. cibule a petržel z Austrálie.

V roce 2019 vzrostly pěstební plochy tržní zeleniny dle odhadu ZUČM o 3 % na 10 960 ha, a to zejména u cibule, hlávkového zelí, kořenové zeleniny a kedlubnů. Naproti tomu poklesly plochy špenátu, hrachu a tykve. Produkce tržní zeleniny je v roce 2019, oproti produkčně podprůměrnému roku 2018, odhadována o 23 % vyšší v objemu 261,5 tis. t.

Přehled o tržní produkci zeleniny v ČR

Druh zeleniny	2017		2018		2019 (odhad)	
	ha	tuny	ha	tuny	ha	tuny
Brokolice[1)]	41	410	51	356	61	511
Celer	344	9 632	317	8 252	348	9 169
Celer řapíkatý	26	394	25	508	25	503
Cibule	1 646	44 442	1 667	40 010	1 931	50 860
Česnek	285	1 995	275	1 100	308	1 745
Fazol zahradní	13	104	18	70	47	313
Hrách zahradní	1 540	4 620	1 585	7 924	1 430	6 195
Chřest	165	1 485	187	562	187	1 311
Kapusta hlávková[1)]	93	1 953	82	1 389	78	1 584
Kapusta růžičková	1	6	1	7	0,3	3
Kedlubny[1)]	194	4 462	166	3 490	227	4 985
Kukuřice cukrová	753	13 554	769	3 077	763	9 667

Druh zeleniny	2017		2018		2019 (odhad)	
	ha	tuny	ha	tuny	ha	tuny
Květák[1)]	250	4 250	245	3 429	278	4 351
Mrkev	847	32 186	764	33 594	828	32 296
Okurky nakládačky	280	18 760	239	9 568	270	15 480
Okurky salátové	26	1 378	21	841	21	912
Paprika	305	12 200	285	11 693	266	11 159
Pastinák	13	234	8	123	9	158
Pažitka	7	50	9	93	8	65
Petržel	283	4 245	251	3 765	282	4 326
Pór	2	40	3	42	9	161
Rajčata	233	8 155	241	6 276	100	3 297
Ředkvička[1)]	384	5 760	333	4 668	314	5 121
Řepa salátová	229	7 328	216	3 665	273	7 197
Saláty i barevné[1)]	676	13 520	588	9 932	640	11 703
Špenát[1)]	482	7 230	480	8 165	322	5 045
Zelí hlávkové bílé a červené	1 039	49 872	880	35 216	951	44 366
Zelí pekingské[1)]	54	972	47	514	85	1 332
Zelenina ostatní	93	1 444	137	1 881	131	2 075
Tykve	625	23 864	760	12 923	768	25 643
Celkem	**10 929**	**274 545**	**10 649**	**213 133**	**10 960**	**261 533**

Pramen: ZUČM

Poznámka: 1) plodinu je možné pěstovat i jako druhý sled. Plocha i produkce ředkvičky převyšují údaje od ČSÚ, které provádí šetření v době, kdy ještě nemají pěstitelé vysety všechny sledy.
Tržní produkce – tj. zboží, které se odbytuje do obchodní sítě nebo pro zpracovatelský průmysl

Produkce tržní zeleniny se na celkovém objemu sklizené zeleniny v ČR v roce 2017 podílela 88 %, v roce 2018 došlo k mírnému poklesu na 84 %. Údaje o produkci zeleniny ve výše uvedené tabulce jsou uváděny podle reálně dosahovaných výnosů, které jsou vyšší než průměrné výnosy udávané ČSÚ.

Finanční vyjádření sklizně zeleniny

V roce 2018 klesly tržby za produkci tržní zeleniny oproti předchozímu roku o 22 % na 2,2 mld. Kč. K tomuto poklesu tržeb došlo zejména vlivem nižší sklizně většiny druhů tržní zeleniny.

Porovnání finančního vyjádření tržní produkce zeleniny v ČR v letech 2015–2018 uvádí tabulka v příloze č. 3 této zprávy.

Trendy v pěstování zeleniny ve vztahu k potřebám trhu

Trendy v zelinářském sektoru ve vztahu k potřebám trhu lze aktuálně shrnout v hlavní dva směry – bezpečnost a zdraví spotřebitele a ochrana životního prostředí.

Stále větší část populace, a to především té mladší, se zajímá o to, co ovlivňuje její zdraví ve spojitosti s potravinami. Přes 20 % lidí narozených po roce 1990 se zajímá o to, co konzumuje, jaký má strava původ a co obsahuje. Se stoupající spotřebou zeleniny v ČR rostou i výdaje českých domácností na zeleninu. Stále náročnější na čerstvost a bezpečnost zeleniny je nejen konečný zákazník, ale i obchodní řetězce.

Ty se v současné době stále více zajímají především o bezpečnost potraviny. V hledáčku spotřebitelů i řetězců jsou tak životnímu prostředí šetrnější systémy produkce – integrovaný systém a nízkoreziduální či bezreziduální produkce zeleniny. Řetězce požadují po dodavatelích testy na obsah pesticidů (na základě stanovených MRL v rámci EU legislativy), navíc aktuálně požadují snížený limit MLR na 50–30 %.

Žádána je zelenina vypěstovaná v systému integrované produkce nebo ekologického zemědělství. V posledních letech se značně rozvinul prodej zeleniny ze dvora nebo ve farmářských prodejnách a prodej prostřednictvím tzv. farmářských bedýnek. Zelenina se již začala prodávat i v internetových obchodech. Z důvodu udržení kvality a hygieny se již praní a balení zeleniny stalo standardem. Zejména díky pořadům o vaření roste zájem také o balené bylinky, případně o hrnkové bylinky, které lze v domácnosti úspěšně pěstovat za oknem. Postupně se vyvíjí i systém balení. Začaly se distribuovat nové skládací přepravky, které se po použití umyjí, vydezinfikují a složené dodají pěstiteli. Začíná se omezovat zbytečné balení zeleniny do plastových sáčků. Na základě tlaku médií a zákazníků nakupují obchodní řetězce v poslední době více zboží od českých producentů.

Z dlouhodobějšího hlediska se především z důvodů časové úspory zvyšuje spotřeba různých polotovarů (polévkových směsí, mražených směsí, předpřipravených salátů) a snižuje se spotřeba zelenin časově náročných na kuchyňskou úpravu (např. zelí hlávkové, celer, kapusta, pór a červená řepa). Stoupá spotřeba druhů, které se nemusí dlouho kuchyňsky upravovat, případně je lze ihned konzumovat (např. rajčata, papriky, okurky, ředkvičky, listové saláty). V posledních letech rovněž stoupá produkce a spotřeba různých druhů dýní a tykví (Hokkaido, Halloweenské velkoplodé) Zákazník rovněž preferuje zeleninu menších rozměrů, aby ji mohl spotřebovat jednorázově a nemusel ji skladovat.

Klesá zájem o rajčata „bez chuti“ dovezená z jižních států Evropy a z Afriky a pěstitelé v ČR začínají ve fóliových krytech a sklenících pěstovat chuťově výrazné odrůdy rajčat různých tvarů a velikostí. Postupně se v posledních letech výrazně zvyšuje výměra krytých ploch (skleníků) buď rekonstrukcí stávajících skleníkových areálů, nebo postavením nových skleníků. V současné době již výměra krytých ploch pro pěstování rajčat dosahuje téměř 60 ha.

Spotřebitelé požadují dodávky čerstvé zeleniny celoročně a tomu se přizpůsobila i nabídka. Je jisté, že pěstitelé, kteří budou chtít i v dlouhodobějším výhledu uspět na trhu se zeleninou, se budou muset přizpůsobit zákazníkovi a investovat do moderních technologií (hi-tech vytápěné produkční skleníky s pěstebními světly v případě neskladovatelné zeleniny a moderní skladovací technologie v případě skladovatelné zeleniny).

INTEGROVANÁ PRODUKCE ZELENINY V ČR

Integrovaná produkce zeleniny je ekonomická produkce zeleniny vysoké kvality při uplatnění ekologicky přijatelných metod pěstování a minimalizace nežádoucích vedlejších účinků agrochemikálií při jejich používání. Klade důraz na zvýšení ochrany životního prostředí a lidského zdraví. Pěstitelé postupují podle Pravidel pro integrovaný systém pěstování zeleniny (IPZ), dodržují metody správné zemědělské praxe, preventivní metody a metody signalizace, které umožní odhalení škodlivého činitele v porostu a následné cílené naplánování ochranného zásahu.

Svaz pro integrovaný systém pěstování zeleniny (Svaz pro IPZ), který je součástí Zelinářské unie Čech a Moravy (ZUČM), byl založen v roce 2005 jako dobrovolné sdružení pěstitelů. V tomto roce se začala zelenina pěstovat dle stanovených pravidel pro IPZ na 3 437 ha. V roce 2007 se zelenina v systému IPZ pěstovala již na 4 572 ha a po splnění podmínek dvouletého přechodného období dostali první pěstitelé právo označovat svou kvalitní produkci ochrannou známkou IPZ. Tato známka pěstitelům slouží k odlišení jejich kvalitní produkce od ostatní zeleniny dodávané na tuzemský trh.

V roce 2019 se celkový počet pěstitelů zařazených do tohoto systému zvýšil na 99 s výměrou dosahující 65% podíl z celkové pěstební plochy tržní zeleniny v ČR, přičemž nejrozšířenějšími oblastmi pěstování zeleniny v IPZ jsou Nymbursko, jižní Morava, Litoměřicko, Královéhradecko a Opavsko. Někteří pěstitelé zeleniny hospodařící dle Pravidel pro IPZ nežádají o udělení ochranné známky IPZ. Z toho důvodu je rozdílný počet pěstitelů, kteří žádají SZIF o úhradu vícenákladů spojených s dodržováním pravidel, s počtem žadatelů, kteří žádají ZUČM o udělení ochranné známky IPZ.

Rok	Pěstitelé zeleniny ČR v systému IPZ evidovaní na SZIF		Žadatelé o ochrannou známku IPZ evidovaní u ZUČM			
			Držitelé ochranné známky IPZ		Pěstitelé v přechodném období (čekatelé)	
	Počet pěstitelů	Plocha v ha	Počet pěstitelů	Plocha v ha	Počet pěstitelů	Plocha v ha
2005	x	x	x	x	37	3 437
2006	x	x	x	x	57	4 846
2007	63	4 572	34	4 158	35	1 119
2008	71	4 487	30	3 332	24	951
2009	80	4 920	50	3 934	9	380
2010	87	5 360	50	3 819	14	718
2011	93	6 092	54	4 826	13	397
2012	81	5 980	55	5 111	5	365
2013	79	5 951	59	5 448	6	255
2014	75	5 707	58	5 010	6	387
2015	84	6 165	56	5 077	8	486
2016	93	7 314	59	5 860	10	523
2017	96	7 116	65	6 235	5	177
2018	99	7 011	69	6 278	2	101
2019	94	6 917	68	6 512	4	83

Pramen: SZIF, ZUČM

Do IPZ jsou také zařazeny víceleté kultury jahodník a chřest, pro které platí odlišné podmínky než pro jiné zeleninové druhy, což neumožňuje na zelinářských pozemcích jejich kombinovatelnost.

Rok 2019 je pro velkou část zelinářů žádajících o podporu v rámci opatření AEKO IPZ (podle pravidel **NV č. 75/2015 Sb.**, o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření a o změně nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších

předpisů) již pátým rokem závazku. Vzhledem ke zpoždění přípravy nového programového období SZP 2020+ je připraveno přechodné období s dvouletými závazky, včetně úpravy legislativy.

V současné době ZUČM spouští informační kampaň „ZELENINA S RODOKMENEM“, jejímž cílem je zvýšení povědomí veřejnosti o logu IPZ a jeho významu. Kampaň se snaží o fungující propojení v jednoduché linii spotřebitel – zelenina – pěstitel.

Zelenina s rodokmenem, nebo také zelenina vypěstovaná v systému integrované produkce či zelenina z IPZ – to vše jsou synonyma pro zeleninu, která byla vypěstovaná v ČR způsobem šetrným k životnímu prostředí za přesně definovaných podmínek.

SKLADOVACÍ KAPACITY V ZELINÁŘSTVÍ ČR

V roce 2019 došlo k mírnému navýšení skladovacích kapacit. V tomto roce bylo díky velmi nepříznivému průběhu počasí dosaženo u některých skladovatelných druhů zeleniny nižších výnosů, přesto pěstitelé naskladnili větší množství zeleniny v porovnání s předchozím rokem. Pro sezónu 2019/20 bylo počátkem listopadu 2019 naskladněno 56,9 tis. t zeleniny, což je o 19 % více oproti předchozí sezóně. Celková skladovací kapacita je tak využita z necelých 40 %.

Nejvíce jsou zaplněny sklady chlazené (asi ze 74 %), v nich je naskladněno 7,0 tis. t celeru, 13,0 tis. t hlávkového zelí, 12,5 tis. t mrkve, 2,5 tis. t salátové řepy, 1,7 tis. t petržele a 0,4 tis. t hlávkové kapusty.

Sklady větrané jsou zaplněny zhruba z 21 %, a to cibulí (17,0 tis. t), dále hlávkovým zelím (1,0 tis. t), celerem (0,4 tis. t), mrkví (0,4 tis. t), petrželí (0,1 tis. t) a salátovou řepou (0,3 tis. t). Ve skladech s řízenou atmosférou je naskladněno necelých 0,3 tis. t pekingského zelí.

Struktura skladovacích kapacit v zelinářství ČR k 1. 11. 2019

Druh skladu	Počet pěstitelů vybavených sklady	Počet skladů	Skladovací kapacita v t	Naskladněno v t k 1.11.2019 (odhad)	Podíl z celkové kapacity
Chlazené sklady	44	64	50 000	37 170	74,3
Sklady s řízenou atmosférou	2	3	2 360	500	21,2
Větrané sklady	58	96	92 500	19 200	20,8
CELKEM	**104**	**163**	**144 860**	**56 870**	**39,3**

Pramen: ZUČM
Poznámka: sledovány jsou jen zkolaudované sklady bez provizorních a manipulačních skladů

ZPRACOVATELSKÝ PRŮMYSL V ČR

V únoru roku 2019 proběhlo statistické zjišťování o nákupu ovoce a zeleniny pro zpracování a o výrobě ovocných a zeleninových výrobků za rok 2018. Celkový nákup zeleniny pro zpracování z tuzemska a ze zahraničí dosáhl 98 943 t, tj. meziroční pokles o 21 %.

Nákup čerstvé zeleniny pro zpracování z tuzemska v roce 2018 poklesl oproti předchozímu roku o 2 % na 54 770 t, nákup ze zahraničí se snížil o 52 % na 23 579 t. Největší podíl v nákupu čerstvé zeleniny pro zpracování z tuzemska představoval, podobně jako v předchozích letech, nákup hlávkového zelí bílého a nákup okurek nakládaček. Téměř třetinu z nákupu čerstvé zeleniny pro zpracování ze zahraničí tvořily okurky nakládačky, přestože se v porovnání s předchozím rokem snížil téměř čtyřnásobně. Pro výrobu zeleninových výrobků bylo z tuzemska nakoupeno 4 368 t upravené zeleniny, tzn. o 17 % více než v roce předchozím. Nákup zmrazené a sušené zeleniny, zeleninových protlaků a koncentrátů ze zahraničí v porovnání s předchozím rokem klesl o 2 % na 16 225 t, z toho největší podíl činila rajčata (41 %).

Nákup čerstvé zeleniny pro zpracování v ČR (t)

Zelenina	Nákup zeleniny původem						Nákupní ceny v Kč/kg bez DPH[1)]					
	z tuzemska			ze zahraničí			2016		2017		2018	
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	od	do	od	do	od	do
Brokolice	*	*	-	*	-	*	7,96	13,07	*	-	*	*
Celer	1 909	1 119	1 231	1 229	1 217	1 622	3,46	7,54	3,40	7,91	4,03	7,78
Cuketa	262	192	210	-	-	-	3,16	3,52	3,35	4,02	3,10	3,26
Cibule suchá	3 374	1 337	1 142	1 174	*	413	5,38	12,69	4,52	11,43	5,69	12,79
Cibule nakládačka	-	-	-	*	586	579	13,46	13,96	12,54	12,88	13,28	13,96
Červená řepa	1 246	1 843	1 654	639	876	954	2,46	3,50	2,03	4,34	2,25	3,50
Česnek	*	*	*	*	*	*	77,01	132,80	74,22	132,52	71,55	119,87
Fazolka – lusky	*	-	-	-	-	-	*	*	-	-	-	-
Feferony	*	*	50	835	865	752	16,65	50,31	16,78	29,10	17,04	27,36
Hrášek – zrno	3 428	2 889	1 830	-	-	-	6,86	8,76	7,33	9,05	8,61	8,84
Kapusta hlávková	455	561	301	*	-	-	3,89	7,69	4,21	5,19	4,46	5,82
Kopr	178	*	140	*	-	-	6,86	8,53	*	*	6,89	7,01
Křen	*	*	*	963	891	775	29,79	38,78	28,98	38,77	33,79	43,50
Kukuřice cukrová	*	*	*	-	-	-	*	*	*	-	*	*
Květák	*	27	26	-	*	*	*	*	6,41	6,41	5,54	6,27
Mrkev, karotka	6 066	4 578	6 795	4 237	4 685	4 154	1,81	5,87	1,88	6,70	1,87	5,41
Nať (petrželová, celerová)	*	*	*	*	*	-	2,63	4,76	2,32	4,37	*	*
Petržel	587	*	*	*	*	12	3,21	5,15	2,19	4,29	3,15	3,98
Pastinák	*	231	130	*	*	*	3,56	6,74	3,88	5,10	4,47	9,44
Okurky nakládačky	4 463	4 166	8 279	16 198	29 560	7 812	4,94	20,09	3,56	11,72	3,69	19,68
Okurky salátové	997	1 944	838	*	413	34	5,83	28,55	4,24	15,19	18,67	36,16
Paprika zelená	1 405	1 669	1 719	337	418	80	7,65	13,95	7,84	34,00	9,32	14,91
Paprika červená	1 303	1 738	2 015	2 099	2 328	712	12,48	21,34	12,40	34,69	13,76	23,24
Paprika beraní roh	264	252	93	303	171	364	15,07	16,34	14,66	16,70	15,56	17,02
Pór	*	*	*	-	*	-	*	*	*	*	*	*
Rajčata červená	13 751	5 818	*	*	-	*	2,60	3,28	3,13	5,05	3,65	5,61
Ředkev	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Saláty	950	1 401	1 087	*	*	*	13,91	88,87	12,89	179,82	11,66	170,03
Špenát	5 719	5 463	5 130	*	*	*	3,45	5,78	3,71	7,24	4,09	9,16
Tykev	*	61	34	*	*	*	7,44	7,99	6,15	7,71	6,39	7,93
Zelí hlávkové bílé	17 094	15 520	12 816	2 905	3 360	2 358	2,18	5,11	2,34	5,48	2,83	7,52
Zelí hlávkové červené	1 123	1 536	1 333	886	1 289	750	3,25	7,78	3,32	7,10	3,84	9,44
Zelí pekingské	*	*	*	-	-	-	*	*	*	-	*	*
Ostatní	806	1 460	731	141	166	*	3,12	789,45	2,08	335,81	2,17	33,41
Celkem	**67 606**	**56 008**	**54 770**	**33 470**	**49 402**	**23 579**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**

Pramen: MZe, Roční výkaz o nákupu ovoce a zeleniny pro zpracování a o výrobě ovocných a zeleninových výrobků

Poznámka: [1)] nákupní ceny bez DPH jsou zveřejněny jako vážený aritmetický průměr cen, které uvedly jednotlivé podniky;
* nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti údajů dle zákona č. 89/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Nákup zeleniny pro zpracování (zmrazená, sušená a jinak upravená)

Zelenina	Nákup zeleniny v t původem				Nákupní ceny v Kč/kg bez DPH[1)]			
	z tuzemska		ze zahraničí		2017		2018	
	2017	2018	2017	2018	od	do	od	do
Brokolice	*	6	533	462	12,91	25,24	16,22	35,04
Celer	*	*	*	199	10,68	15,63	15,02	18,79
Cuketa	-	-	16	*	22,15	24,28	*	*
Cibule suchá	*	*	787	683	9,00	23,09	9,68	39,85
Cibule nakládačka	*	*	*	368	11,88	12,18	14,42	15,18
Červená řepa	*	20	*	*	46,12	56,45	31,02	48,89
Česnek	11	42	252	240	133,52	193,40	67,02	123,84
Fazolka - lusky	52	*	412	218	14,17	20,17	13,63	16,72
Feferony	7	*	*	*	40,45	47,22	79,33	79,62
Hrášek - zrno	247	128	360	723	15,15	20,49	17,45	22,58
Kapusta hlávková	*	*	*	*	*	*	17,09	17,38
Kopr	4	*	5	4	117,72	137,17	105,57	112,72
Křen	*	79	*	-	25,49	57,62	26,39	27,61
Kukuřice cukrová	*	27	*	*	19,20	23,72	26,13	64,85
Květák	*	*	805	771	12,69	21,25	22,21	25,84
Mrkev, karotka	161	201	2 192	1 904	8,09	37,40	14,41	30,72
Nať (petrželová, celerová)	*	*	62	49	17,70	255,37	21,97	238,35
Petržel	-	*	*	-	*	*	*	*
Pastinák	*	*	*	489	13,69	15,51	14,00	20,02
Okurky nakládačky	*	44	613	*	11,16	20,37	17,08	19,29
Okurky salátové	*	*	*	-	*	*	*	*
Paprika zelená	126	174	270	216	19,60	37,70	18,09	28,59
Paprika červená	96	*	252	256	25,82	52,02	22,97	31,11
Paprika beraní roh	*	*	-	*	*	-	*	*
Pór	*	-	434	366	13,62	17,56	13,26	16,68
Rajčata červená	*	*	6 680	6 615	14,26	71,59	13,29	62,28
Ředkev	-	-	-	-	-	-	-	-
Saláty	-	-	-	-	-	-	-	-
Špenát	*	*	217	224	14,65	19,63	17,28	21,12
Tykev	-	-	39	*	20,46	21,23	*	*
Zelí bílé	*	485	477	712	6,23	8,97	5,87	8,25
Zelí červené	*	*	-	-	*	-	*	*
Zelí pekingské	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostatní	265	*	843	688	18,65	52,52	21,91	80,53
Celkem	**3 743**	**4 368**	**16 576**	**16 225**	**X**	**X**	**X**	**X**

Pramen: MZe, Roční výkaz o nákupu ovoce a zeleniny pro zpracování a o výrobě ovocných a zeleninových výrobků
Poznámka: [1)] nákupní ceny bez DPH jsou zveřejněny jako vážený aritmetický průměr cen, které uvedly jednotlivé podniky;
* nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti údajů dle zákona č. 89/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Z údajů, zjištěných při statistickém zjišťování, vyplývá, že celková výroba výrobků ze zeleniny v roce 2018 se meziročně opět snížila o 3 % na 156 194 t. Největší podíl z celkové výroby zeleninových výrobků tvořila výroba sterilované zeleniny, která při srovnání s rokem 2017 vzrostla o 5 % na 58 488 t, z toho výroba okurek nakládaček tvořila 56% podíl. Výroba mražené zeleniny a směsí představovala 16% podíl

z celkové výroby, přesto byla o 3 % nižší než v předchozím roce. Výroba kečupu činila také 16% podíl z celkové výroby výrobků ze zeleniny a v porovnání s předchozím rokem naopak vzrostla o 19 % na 25 287 t. Výroba kysaného zelí meziročně klesla o 23 % na 11 531 t.

Výroba výrobků ze zeleniny v ČR včetně diaproduktů (t)

Zeleninový výrobek		Výroba v tunách				
		2014	2015	2016	2017	2018
Zmrazená zelenina a směsi (včetně špenátu)		23 214	23 975	25 979	25 861	25 096
Sterilované zeleninové směsi a saláty		15 916	15 364	17 984	18 617	11 471
Sterilovaná zelenina (kromě salátových směsí)		60 153	67 862	68 042	55 955	58 488
v tom	okurky nakládačky	29 418	31 353	37 818	29 324	32 600
	zelí sterilované ostatní	1 579	*	917	660	1 220
	zelí červené v kořeněném nálevu	1 783	3 404	2 958	3 331	3 289
	zelí bílé v kořeněném nálevu	6 749	8 619	9 922	7 156	6 733
	hrášek – zrno	2 508	1 797	*	*	*
	kukuřice cukrová	*	*	*	*	*
Kysané zelí		16 118	13 982	14 798	15 032	11 531
Sušená zelenina (včetně polotovarů ze sušené zeleniny)		*	*	*	*	353
Kečup		25 918	26 750	24 283	21 167	25 287
Rajčatový protlak		4 112	4 327	4 276	4 314	4 437
Dětská a kojenecká výživa		*	*	*	*	*
Zeleninové šťávy		*	427	*	*	*
Zpracované polotovary z chlazené nebo čerstvé zeleniny		8 354	9 600	10 936	11 732	12 948
z toho: – zeleninové směsi		1 601	2 729	2 987	3 937	4 284
Ostatní		2 196	3 910	4 992	5 294	5 064
Celkem		**158 210**	**168 078**	**173 959**	**160 657**	**156 194**

Pramen: MZe, Roční výkaz o nákupu ovoce a zeleniny pro zpracování a o výrobě ovocných a zeleninových výrobků
Poznámka: * nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti údajů dle zákona č. 89/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů

DOVOZ ZPRACOVANÉ ZELENINY

Dovoz zpracované zeleniny a zeleninových výrobků v roce 2018 meziročně opětovně vzrostl (+8,6 %) na 183,3 tis. t v hodnotě 3,9 mld. Kč. Ze zemí EU bylo dovezeno celkem 168,0 tis. t zpracované zeleniny (tj. meziroční nárůst o 7,5 %) v hodnotě 3,4 mld. Kč. Mezi největší dodavatele patřilo Polsko (35,8 tis. t), následovalo Německo (30,3 tis. t), Itálie (26,1 tis. t), Slovensko (11,9 tis. t) a Maďarsko (11,2 tis. t).

Dovoz ze třetích zemí do ČR v roce 2018 zaznamenal meziročně výraznější nárůst, a to o 18,8 % na 13,9 tis. t zpracované zeleniny. Jednalo se především o konzervovaná rajčata, zeleninové sušené směsi, konzervované bambusové výhonky a konzervovanou zeleninu v octě. Největšími importéry byla Čína (8,2 tis. t), Ukrajina (2,3 tis. t), Indie (0,9 tis. t) a Mexiko (0,6 tis. t).

Dovoz zpracované a konzervované zeleniny celkem

Název	2016		2017		2018	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
Zelenina vařená, zmrazená	55 901	1 145 721	55 839	1 082 413	66 321	1 113 007
Zelenina prozatím. konzerv.	660	15 222	859	23 488	946	22 627
Zelenina sušená	4 264	380 066	4 167	366 097	4 435	285 072
Zelenina konzerv. v octě nebo kyselině octové	22 392	471 111	21 898	444 698	19 578	394 407
Rajčata konzerv., ne v octě	28 738	610 379	30 084	619 810	29 556	677 114
Šťáva z rajských jablek	873	11 269	1 051	13 146	1 121	13 325
Kečupy aj. omáčky z rajčat	13 436	414 969	15 059	429 659	16 432	415 302
Kukuřice konzerv. ne v alkoholu, neslazená	408	17 977	549	21 013	602	22 763
Zelenina konzerv. jinak než v octě, nezmrazená	34 940	811 783	39 303	887 789	44 274	924 991
CELKEM	**161 612**	**3 878 497**	**168 809**	**3 888 113**	**183 265**	**3 868 608**

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Dovoz vybraných skupin zpracované zeleniny v roce 2018 podle zemí

Ukazatel	Země	Množství v t
Zelenina vařená, zmrazená	Polsko	23 202
	Belgie	10 535
	Španělsko	9 222
	Německo	7 396
	Slovensko	6 440
	Maďarsko	2 840
Rajčata konzervovaná, ne v octě	Itálie	14 289
	Čína	4 217
	Německo	3 091
	Ukrajina	2 256
	Polsko	1 387
Zelenina konzervovaná jinak než v octě, nezmrazená	Slovensko	9 689
	Itálie	7 863
	Maďarsko	7 589
	Německo	7 579
	Polsko	3 468
Zelenina konzervovaná v octě nebo kyselině octové	Německo	10 692
	Rakousko	2 785
	Slovensko	2 619
	Polsko	1 285
	Španělsko	575

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

VÝVOZ ZPRACOVANÉ ZELENINY

Vývoz včetně reexportu zpracované zeleniny a zeleninových výrobků v roce 2018 se meziročně zvýšil o 12,2 % na celkových 68,8 tis. t v hodnotě 1,7 mld. Kč. Do zemí EU směřovalo 67,9 tis. t zpracované zeleniny (tj. meziroční nárůst o více jak 12 %).

Největší objem zpracované zeleniny byl dodán na Slovensko (41,7 tis. t), dále pak do Polska (5,4 tis. t), Maďarska (3,8 tis. t) a Rakouska (3,5 tis. t). Vývoz do třetích zemí v objemu 828 t směřoval hlavně do Švýcarska (208 t), Norska (170 t), Nového Zélandu (74 t), Albánie (65 t) a Izraele (57 t).

Vývoz zpracované a konzervované zeleniny celkem

Název	2016		2017		2018	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
Zelenina vařená, zmrazená	11 073	309 513	13 713	281 118	20 892	325 671
Zelenina prozatímně konzervovaná	29	1 152	90	1 538	13	762
Zelenina sušená	4 448	108 446	2 362	135 266	723	60 808
Zelenina konzerv. v octě nebo kyselině octové	10 717	274 681	9 089	241 608	10 246	249 526
Rajčata konzervovaná, ne v octě	5 655	132 440	5 762	133 414	5 113	113 402
Šťáva z rajských jablek	125	1 659	171	2 336	168	2 508
Kečupy aj. omáčky z rajčat	20 191	506 603	18 488	459 375	18 726	459 446
Kukuřice konzervovaná ne v alkoholu, neslazená	2 684	124 496	2 685	116 613	3 638	170 595
Zelenina konzervovaná jinak než v octě, nezmrazená	8 033	254 906	8 920	312 664	9 244	333 732
CELKEM	**62 955**	**1 713 896**	**61 280**	**1 683 932**	**68 763**	**1 716 450**

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Vývoz vybraných skupin zpracované zeleniny v roce 2018 podle zemí

Ukazatel	Země	Množství v t
Zelenina vařená, zmrazená	Slovensko	17 803
	Maďarsko	1 384
	Polsko	644
Rajčata konzervovaná, ne v octě	Slovensko	2 726
	Polsko	1 342
	Bulharsko	447
Zelenina konzervovaná jinak než v octě, nezmrazená	Slovensko	6 832
	Polsko	618
	Španělsko	393
	Maďarsko	323
Zelenina konzervovaná v octě nebo kyselině octové	Slovensko	7 444
	Rumunsko	1 117
	Polsko	564
	Rakousko	287

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Stejně jako v zahraničním obchodu s čerstvou zeleninou dosahuje ČR dlouhodobě záporného salda i v zahraničním obchodu se zpracovanou zeleninou, které se každoročně zvyšuje.

Saldo zahraničního obchodu se zpracovanou zeleninou České republiky

Jednotky	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Tuny	-84 974	-83 608	-93 763	-97 499	-98 657	-107 529	-114 502
Tis. Kč	-1 634 319	-1 738 647	-1 987 527	-1 588 051	-2 164 601	-2 204 181	-2 152 158

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Podrobnější údaje o dovozech a vývozech zpracované zeleniny a zeleninových výrobků jsou uvedeny v příloze č. 2 této zprávy.

SPOTŘEBA ZELENINY V ČR

Spotřeba zeleniny vyjádřená v hodnotě zeleniny čerstvé, tj. včetně výrobků ze zeleniny, v roce 2017 opět mírně vzrostla, a to meziročně o 1 % díky zvýšené spotřebě okurek nakládaček, zelí, květáku, kedluben, česneku, hlávkového salátu, mrkve a celeru. Naproti tomu došlo k poklesu spotřeby rajčat, paprik, kapusty, cibule a petržele. V roce 2018 naopak došlo k poklesu spotřeby zeleniny o 1,2 %. Důvodem je pravděpodobně menší úroda (zejména okurek, zeleného hrášku, zelí apod.) v důsledku sucha a s tím související vyšší ceny některých druhů zeleniny.

Spotřeba zeleniny v ČR v hodnotě čerstvé (kg/osoba/rok)
tj. přepočet všech výrobků ze zeleniny na hodnotu zeleniny čerstvé

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Spotřeba	82,8	81,2	79,7	85,4	77,8	82,9	86,4	84,8	87,3	88,2	87,1

Pramen: ČSÚ

Na spotřebě jednotlivých druhů potravin, např. masa, ovoce, zeleniny, rýže, těstovin atd. se promítá změna stravovacích zvyklostí ovlivněná turistickým ruchem a počtem cizinců v naší populaci, ale největší vliv na spotřebu potravin mají ceny potravin, dané růstem cen energií, osiv, krmiv, hnojiv, přípravků na ošetřování zvířat a rostlin, vysokou marží obchodních řetězců a koupěschopností obyvatelstva. Je třeba vzít v úvahu i zdravotní osvětu, dostupnost jednotlivých druhů potravin na trhu a masivní reklamu.

ČR je v posledních letech v celkové produkci zeleniny soběstačná cca v rozmezí 35–40 %. Nejnižší míra soběstačnosti je u komodity květák, brokolice, hlávková kapusta, nejvyšší naopak u hlávkového zelí, celeru bulvového a mrkve.

Vývoj roční spotřeby zeleniny v hodnotě čerstvé (včetně výrobků) podle druhů na jednoho obyvatele v ČR v kg

Druh zeleniny	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Celer	1,4	1,5	1,5	1,5	1,3	2,0	2,1	2,0	2,1	2,2	2,1
Cibule	11,9	10,4	9,9	11,2	9,3	11,0	10,9	10,1	10,3	10,2	11,0
Česnek	0,7	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9	0,7	0,6	0,6	0,8	0,9
Fazolové lusky	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Hrachové lusky*	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,8	0,9	0,6	0,7	0,8	0,6
Kapusta	0,5	0,4	0,4	0,5	0,3	0,2	0,4	0,4	0,5	0,4	0,4
Kedlubny	2,5	2,4	2,2	2,2	2,4	2,4	2,2	2,2	2,1	2,3	2,1
Květák	3,0	2,6	2,5	3,0	2,6	2,6	2,7	2,6	2,3	2,6	2,8
Melouny	7,0	7,4	7,8	7,2	7,1	7,6	7,2	8,0	8,2	8,2	8,1
Mrkev	6,2	6,6	6,5	6,7	6,1	7,0	6,9	6,7	6,9	7,1	7,1
Okurky nakládačky	2,4	2,2	3,0	2,3	2,0	2,0	2,8	2,5	3,0	3,3	2,5
Okurky salátové	7,3	7,4	7,1	7,6	6,7	5,9	6,4	6,5	6,4	6,4	6,0
Paprika zelenin.	4,9	6,1	5,5	5,5	5,2	5,0	5,4	5,6	5,8	5,6	5,7
Petržel	0,7	0,6	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	1,0	0,9	1,0
Rajčata	12,2	11,0	10,4	12,1	10,7	11,4	11,3	11,2	11,8	11,2	11,8
Saláty listové	2,3	2,6	2,1	1,7	1,4	1,6	1,8	2,3	2,0	2,4	2,5
Špenát	0,8	0,7	0,7	0,9	1,0	1,0	1,3	1,2	1,2	1,2	1,2
Zelí hlávk. bílé a červené	8,8	7,5	7,2	8,9	8,1	8,0	8,4	7,4	7,9	8,0	6,8
Ostatní zelenina	7,5	8,4	8,6	8,9	8,8	10,4	11,7	11,1	11,2	11,3	11,3
Houby	1,8	1,8	2,2	2,6	2,4	2,3	2,5	2,6	2,8	3,0	3,0

Pramen: ČSÚ
Poznámka: * vyluštěná hrachová zrna (zelený hrášek)

V současné době Organizace Spojených národů pro výživu a zemědělství (FAO) a Světová zdravotnická organizace (WHO) vedou kampaň, která má pomoci zajistit na celém světě větší nabídku, dostupnost a zvýšení konzumace zeleniny a ovoce. Zelenina, podobně jako ovoce, je významným zdrojem řady látek nezbytných pro zdravou výživu lidí. Přesto jejich spotřeba nedosahuje dostatečné úrovně. V celosvětovém průměru se momentálně konzumuje výrazně méně ovoce a zeleniny než je minimální doporučené množství, stanovené Světovou zdravotnickou organizací, tj. 400 gramů na osobu za den. Předpokládá se, že většina lidí denně přijímá jen asi 20 až 50 % tohoto doporučeného množství. Dle údajů ČSÚ aktuální spotřeba ovoce a zeleniny v ČR dosahuje pouze 240 g na osobu za den. Konzumace této skupiny potravin zajišťuje přísun důležitých látek do organizmu, jako jsou např. vitamíny A, B, C a E, vláknina a další antioxidačně působící látky.

CENOVÝ VÝVOJ ZELENINY V ČR

Ceny zemědělských výrobců

Průměrné roční CZV zeleniny v roce 2018 v porovnání s předchozím rokem dosáhly výrazně vyšších úrovní. Nejvýrazněji vzrostla cena petržele, papriky, rajčat, hlávkového zelí a cibule, výjimka nastala pouze u kedlubnů. Tento nárůst cen byl způsoben nedostatkem těchto druhů zeleniny pro konzumní trh z důvodu nástupu abnormálně vysokých teplot a naprostému nedostatku dešťových srážek ve většině evropských zemí.

V roce 2019 je vývoj cen pro pěstitele zeleniny poměrně příznivý. V průběhu sezóny nedošlo k extrémním cenovým výkyvům, což je dáno i situací na evropském trhu, kdy se výrazně neprojevil nedostatek žádného zeleninového druhu, jako tomu bylo v předchozím roce.

Průměrné roční ceny zemědělských výrobců zeleniny v ČR (CZV v Kč/t)

Druh zeleniny	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
Celer bez natě	8 469	7 765	12 453	8 842	9 247	10 803	12 867
Cibule suchá	6 488	5 894	6 588	7 800	5 654	7 672	12 335
Česnek	109 556	100 188	135 141	127 812	116 935	91 538	92 176
Kapusta hlávková	11 601	7 969	11 473	8 486	10 178	13 542	14 751
Kedlubny s natí	21 979	19 821	23 616	22 811	23 527	27 355	26 057
Květák	14 532	13 174	13 706	15 437	15 686	16 816	17 467
Mrkev bez natě	5 254	5 047	8 047	7 608	6 701	9 353	8 932
Okurky nakládačky	-	-	-	-	-	20 667	23 333
Okurky salátové	17 440	15 820	19 898	20 455	21 424	22 837	24 168
Paprika zeleninová	24 213	23 356	22 953	19 703	23 590	21 027	30 146
Petržel bez natě	16 263	16 392	23 501	16 571	17 832	30 437	32 583
Pór	-	-	-	-	-	-	-
Rajčata	18 076	20 299	23 953	24 615	22 699	22 729	30 526
Ředkvička	-	-	-	-	-	-	-
Saláty	30 727	25 948	31 106	31 681	30 573	30 840	33 557
Špenát	-	-	-	-	-	12 099	30 477
Zelí hlávk. červené	7 718	5 538	8 063	7 669	7 405	8 377	11 578
Zelí hlávkové bílé	5 516	4 033	6 722	5 069	4 909	6 828	8 946

Pramen: ČSÚ
Poznámka: * období od 1. 1.–31. 10. 2019

Spotřebitelské ceny

Průměrné roční spotřebitelské ceny sledovaných druhů zeleniny dosáhly v roce 2018 u většiny sledovaných druhů vyšších cenových úrovní oproti předchozímu roku, nejvýrazněji vzrostla cena mrkve, květáku, cibule a salátových okurek. Pokles průměrné spotřebitelské ceny byl zaznamenán u papriky, brokolice, česneku, celeru a rajčat.

V roce 2019 se spotřebitelské ceny převážné většiny sledovaných zeleninových druhů pohybovaly ve výrazně vyšších cenových hladinách v porovnání se stejným obdobím předchozího roku. Nejvýraznější nárůst cen byl zaznamenán u všech sledovaných druhů, kromě melounů, ledového salátu a salátových okurek.

Hlavní příčinou enormního nárůstu cen některých druhů zelenin byla reakce obchodních řetězců na určitý nedostatek nabídky na trhu z důvodu nižších sklizní ve většině producentských zemí zapříčiněných nepříznivým průběhem počasí (tj. nebývalé sucho a vysoké teploty).

Průměrné roční spotřebitelské ceny vybraných druhů zeleniny v ČR v Kč/kg

Druh zeleniny	MJ	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
Brokolice	ks	24,63	23,93	24,40	24,41	26,56	23,94	29,91
Celer	kg	20,65	23,62	23,38	28,80	23,69	22,53	31,78
Cibule suchá	kg	14,57	15,49	14,54	15,38	13,12	15,48	27,27
Česnek	kg	103,78	96,54	104,58	127,88	121,28	105,23	115,68
Květák	ks	35,06	33,55	34,89	36,73	33,86	37,19	40,73
Melouny	kg	24,49	32,43	31,45	27,80	29,02	30,00	27,90
Mrkev bez natě	kg	18,73	16,35	20,93	18,75	15,24	22,60	23,68
Okurky salátové	kg	38,44	36,41	41,56	40,78	41,90	45,30	43,68
Paprika zeleninová	kg	62,15	60,09	63,63	65,09	63,06	60,98	68,72
Rajčata	kg	37,06	41,16	42,99	40,88	44,94	44,75	48,46
Salát ledový	ks	-	-	-	20,21	21,91	23,65	22,26
Zelí bílé	kg	11,90	11,19	14,51	13,54	12,55	14,82	25,84

Pramen: ČSÚ
Poznámka: * průměr za období od 1. 1.–31. 10. 2019

ZAHRANIČNÍ OBCHOD SE ZELENINOU V ČR

DOVOZ

Nepříznivý vývoj počasí během roku 2018 napříč evropskými zeměmi se promítl i do objemu a ceny obchodované čerstvé zeleniny. V roce 2018 se dovoz čerstvé zeleniny do ČR oproti předchozímu roku snížil o 4 % na 626,7 tis. t, i když její hodnota byla meziročně o 2 % vyšší a dosáhla 11,6 mld. Kč. Dodávky ze zemí EU ve výši 576,0 tis. t zeleniny se na tomto objemu podílely 92 %. Nejvíce zeleniny pocházelo ze Španělska (137,1 tis. t, tj. 10% meziroční nárůst), a to zejména salátové okurky, rajčata, melouny a papriky. Druhým největším dodavatelem čerstvé zeleniny bylo Nizozemsko (118,1 tis. t, tj. téměř 3% pokles), odkud byly dodávány především rajčata, cibule, hlávkové zelí, papriky a okurky salátové. Třetím významným dodavatelem bylo Německo (83,7 tis. t, tj. cca 2% pokles) s dodávkami cibule, okurek salátových, melounů, hlávkového zelí, paprik a rajčat.

Mezi další významné dodavatele čerstvé zeleniny patřilo také Polsko (79,3 tis. t, tj. pokles o 17 %) a Itálie (50,4 tis. t, tj. mírný nárůst). Čerstvá zelenina byla také v menším množství dovážena rovněž ze třetích zemí, např. z Maroka, Turecka, Albánie, Egypta, Brazílie a Číny.

V období od ledna do srpna 2019 bylo do ČR dovezeno celkem 437,5 tis. t čerstvé zeleniny, což je o více jak 6 % méně oproti stejnému období minulého roku. Ze zemí EU pocházelo 383,4 tis. t. Nejvíce zeleniny bylo dovezeno ze Španělska (100,1 tis. t), Nizozemska (82,0 tis. t), Německa (56,0 tis. t), Itálie (39,8 tis. t) a Polska (32,8 tis. t).

Dovoz čerstvé zeleniny do ČR

Druh	2016	2017	2018	2019*	2016	2017	2018	2019*
	v tunách				v tis. Kč			
ZELENINA CELKEM	**647 394**	**653 597**	**626 689**	**437 480**	**11 371 799**	**11 372 643**	**11 619 496**	**9 094 955**
Z toho:								
Celer bulvový	10 775	11 840	11 873	7 795	133 336	118 348	92 728	153 675
Celer ne bulvový	3 839	2 434	2 894	2 603	64 780	49 233	42 517	47 979
Cibule	87 549	78 323	73 504	46 186	564 036	384 640	537 469	674 851
Cibule–šalotka	909	509	510	369	15 652	14 484	12 665	14 458
Čekanka	263	366	383	207	14 995	15 310	29 009	5 015
Česnek	6 218	7 188	7 482	4 728	407 943	412 033	307 172	212 746
Fazole	313	352	355	284	15 970	17 229	17 693	16 568
Fenykl hlíznatý	374	287	324	247	9 941	9 024	9 139	7 361
Hrách	704	575	571	986	31 261	26 616	30 997	29 736
Chřest	256	593	1 082	420	28 123	48 492	89 347	29 951
Kapusta růžičková	1 611	867	713	588	24 361	18 586	15 885	13 159
Kapusta hlávk., pekingské zelí, kedlubny apod.	20 428	21 375	19 194	13 011	352 410	386 733	353 075	268 364
Křen	2 030	2 046	1 105	667	64 887	57 401	45 051	33 039
Kukuřice cukrová	1 166	5 636	4 842	1 799	36 746	47 331	41 712	24 290
Květák a brokolice	24 255	26 426	25 252	15 177	399 923	443 274	422 803	286 295
Lilek	2 575	2 435	2 711	1 798	68 422	71 023	71 678	50 949
Melouny	100 702	95 018	94 722	89 120	816 260	793 019	947 815	915 186
Mrkev	49 592	57 136	46 531	30 715	418 102	337 136	454 341	356 041
Okurky nakládačky	14 489	9 915	8 869	9 013	164 035	119 559	118 058	124 203
Okurky salátové	62 476	59 641	59 710	44 556	1 098 155	1 119 611	1 333 865	899 584

Druh	2016	2017	2018	2019*	2016	2017	2018	2019*
Paprika zeleninová	52 215	52 029	54 076	31 613	1 768 006	1 747 880	1 723 241	1 241 410
Pór	10 737	10 722	9 745	6 083	210 866	208 123	207 394	147 465
Rajčata	99 972	93 617	95 745	63 805	2 796 277	2 833 783	2 552 512	1 814 748
Ředkvička, řepa salátová ap.	19 815	21 282	18 395	14 120	267 980	310 304	304 614	268 744
Salát hlávkový	16 387	17 297	19 922	11 118	567 212	611 275	619 813	423 368
Salát ostatní	6 663	6 924	7 674	5 412	220 907	212 378	269 637	169 266
Špenát	857	945	1 004	790	55 436	70 103	74 261	65 868
Tykve ost.	2 511	2 168	3 218	1 356	40 172	40 555	50 186	36 893
Tykve – cukety	5 068	5 423	5 266	4 127	107 379	122 909	120 306	97 054
Zelí bílé, červené	32 941	38 764	32 969	18 288	250 212	305 526	238 270	234 651

Pramen: Statistika zahraničního obchodu
Poznámka: * období od 1. 1.–31. 8. 2019

VÝVOZ

Stejně jako u dovozu, nepříznivý průběh počasí v roce 2018 měl za následek výrazný propad vývozu čerstvé zeleniny z ČR (včetně reexportu) v porovnání s předchozím rokem, a to o 26 % na celkových 74,3 tis. t v hodnotě 1,6 mld. Kč. Vývoz směřoval téměř výhradně do zemí EU, a to zejména na Slovensko (50,8 tis. t), dále do Německa (8,9 tis. t), Maďarska (3,4 tis. t), Polska (3,4 tis. t) a Rakouska (2,9 tis. t).

V období od ledna do srpna 2019 bylo z ČR vyvezeno 51,9 tis. t čerstvé zeleniny v hodnotě 1,3 mld. Kč, což je o 1,3 % méně oproti stejnému období minulého roku, a to téměř pouze do zemí EU. Největší množství zeleniny směřovalo na Slovensko (35,2 tis. t), dále do Německa (8,1 tis. t), Maďarska (2,8 tis. t) a Polska (2,5 tis. t).

Vývoz čerstvé zeleniny z ČR

Druh	2016	2017	2018	2019*	2016	2017	2018	2019*
	v tunách				v tis. Kč			
ZELENINA CELKEM	**106 068**	**100 690**	**74 266**	**51 891**	**2 039 134**	**1 824 945**	**1 607 140**	**1 266 644**
Z toho:								
Celer bulvový	4 037	3 759	3 262	1 952	56 926	43 252	38 630	40 339
Cibule	13 233	12 062	7 377	3 318	111 376	90 606	72 760	67 095
Čekanka	95	37	9	11	5 066	2 122	525	702
Česnek	1 307	938	1 032	685	100 292	65 082	49 676	35 890
Hrách	2 936	4 254	2 951	1 300	32 452	36 159	24 289	12 598
Chřest	48	71	30	37	5 714	6 692	3 482	1 759
Kapusta růžičková	180	120	51	58	3 915	2 868	1 260	2 316
Kapusta hlávková, pekingské zelí, kedlubny	2 823	2 148	2 013	1 538	62 982	48 925	43 550	35 034
Květák a brokolice	2 946	3 366	2 913	1 817	61 668	69 406	62 579	45 554
Melouny	9 025	9 408	8 521	6 764	83 810	83 690	102 607	78 603
Mrkev	11 271	14 007	6 610	2 982	109 569	110 085	73 882	49 263
Okurky nakládačky	9 634	10 478	7 231	6 525	72 198	97 454	85 672	58 080

Druh	2016	2017	2018	2019*	2016	2017	2018	2019*
	v tunách				v tis. Kč			
Okurky salátové	5 206	3 682	3 047	2 103	111 472	87 103	77 289	49 538
Paprika zeleninová	7 227	6 747	5 793	4 124	251 712	241 788	209 371	159 470
Pór	1 232	1 188	816	570	34 016	32 105	23 235	18 419
Rajčata	10 999	9 136	7 012	4 656	369 638	319 511	214 148	151 889
Salát hlávkový	2 857	2 885	2 505	1 734	100 785	104 438	102 825	64 516
Salát ostatní	1 783	1 186	1 155	854	57 211	36 279	37 138	30 680
Ředkvička, řepa salátová apod.	4 101	4 006	2 932	2 199	79 577	78 033	70 707	59 281
Zelí bílé, červené	7 510	5 402	3 576	3 791	75 383	54 827	37 233	52 313

Pramen: Statistika zahraničního obchodu
Poznámka: * období od 1. 1.–31. 8. 2019

Celková bilance zahraničního obchodu ČR s čerstvou zeleninou je vysoce pasivní. Od roku 2012 se úhrnné pasivum každoročně zvyšuje. V roce 2018 dosáhlo záporné saldo zahraničního obchodu z hlediska finančního již 10,0 mld. Kč.

Saldo zahraničního obchodu ČR s čerstvou zeleninou

Jednotky	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
Tuny	-485 730	-484 984	-513 494	-541 326	-547 811	-552 423	-385 589
Tis. Kč	-7 634 127	-7 680 998	-8 901 805	-9 332 665	-9 665 560	-10 012 356	-7 828 311

Pramen: Statistika zahraničního obchodu
Poznámka: * období od 1. 1.–31. 8. 2019

PŘEHLEDY O UŽITÍ ZELENINY

Bilance produkce a užití cibule v ČR (tis. t)

Ukazatel		2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
Domácí produkce celkem		**46,2**	**33,2**	**51,0**	**48,8**	**43,4**
z toho:	tržní produkce	45,8	30,7	44,9	44,4	40,0
	samozásobení	0,4	2,5	6,1	4,4	3,4
Dovoz		69,5	91,4	82,1	82,4	70,0
Celková nabídka		**115,7**	**124,3**	**133,1**	**131,2**	**113,4**
Dodávky na trh a zprac. průmyslu		101,5	108,1	112,1	114,2	97,0
Samozásobení (snížené o ztráty)		0,3	2,2	5,5	4,0	3,1
Ztráty celkem včetně nerealizovaného objemu z tržní produkce		5,3	1,6	3,6	1,1	6,6
Vývoz		8,6	12,4	11,9	11,9	6,7
Celkové užití		**115,7**	**124,3**	**133,1**	**131,2**	**113,4**

Pramen: ČSÚ, ZUČM, Statistika zahraničního obchodu
Poznámka: marketingový rok od 1. 8. do 31. 7.

Bilance produkce a užití mrkve v ČR (tis. t)

Ukazatel		2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
Domácí produkce celkem		**35,8**	**31,6**	**35,3**	**41,8**	**34,2**
z toho:	tržní produkce	22,9	22,0	29,2	32,2	33,6
	samozásobení	12,9	9,6	6,1	9,6	0,6
Dovoz		45,0	51,2	52,2	46,8	43,2
Celková nabídka		**80,8**	**82,8**	**87,5**	**88,6**	**77,4**
Dodávky na trh a zprac. průmyslu		58,9	62,2	65,2	71,1	69,8
Samozásobení (snížené o ztráty)		11,7	8,2	4,9	7,7	0,6
Ztráty celkem včetně nerealizovaného objemu z tržní produkce		0,6	1,7	3,9	1,0	1,5
Vývoz		9,6	10,7	13,5	8,8	5,5
Celkové užití		**80,8**	**82,8**	**87,5**	**88,6**	**77,4**

Pramen: ČSÚ, ZUČM, Statistika zahraničního obchodu
Poznámka: marketingový rok od 1. 9. do 31. 8.

Bilance produkce a užití hlávkového zelí v ČR (tis. t)

Ukazatel		2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/16
Domácí produkce celkem		**60,1**	**45,1**	**54,3**	**53,3**	**35,6**
z toho:	tržní produkce	58,5	41,1	49,0	49,9	35,2
	samozásobení	1,6	4,0	5,3	3,4	0,4
Dovoz		27,4	35,5	38,5	31,3	30,2
Celková nabídka		**87,5**	**80,6**	**92,8**	**84,6**	**65,8**
Dodávky na trh a zprac. průmyslu		77,4	67,2	76,8	73,1	57,1
Samozásobení (snížené o ztráty)		1,4	3,6	4,8	2,9	0,4
Ztráty celkem včetně nerealizovaného objemu z tržní produkce		1,6	1,6	4,6	4,8	3,1
Vývoz		7,1	8,2	6,6	3,8	5,2
Celkové užití		**87,5**	**80,6**	**92,8**	**84,6**	**65,8**

Pramen: ČSÚ, ZUČM, Statistika zahraničního obchodu
Poznámka: marketingový rok od 1. 9. do 31. 8.

PŘÍLOHY

Příloha č. 1

Přehled předběžně uznaných seskupení producentů a uznaných organizací producentů v odvětví ovoce a zeleniny – stav ke dni 31. 8. 2019

Organizace producentů	Sídlo	Registrované druhy
CZ FRUIT, odbytové družstvo	Praha 6	Ovoce
EB Fruit, odbytové družstvo ovocnářů	Holovousy	Ovoce
Jihomoravská zelenina, družstvo	Velké Bílovice	Zelenina
Odbytové družstvo EKO – ODBYT, družstvo	Slaný	Ovoce
Družstvo producentů rajčat	Brno	Produkty ke zpracování
Odbytové družstvo LITOZEL	Bohušovice nad Ohří	Zelenina
Východočeská zelenina – družstvo producentů zeleniny	Synkov-Slemeno	Ovoce a zelenina
Odbytové družstvo Polabí	Přerov nad Labem	Zelenina
Družstvo OZC Jizera	Předměřice nad Jizerou	Ovoce a zelenina
Odbytové družstvo ovoce Český ráj	Praha 9	Ovoce
Odbytové družstvo Berry	Břežany II	Jahody, maliny, ostružiny
M.O.Z. družstvo pěstitelů	Sedlnice	Ovoce a zelenina, zpracované ovoce a zelenina
Bohemia Apple, družstvo	Tuchoraz	Ovoce a zelenina, zpracované ovoce a zelenina
NATURE FRUIT, družstvo	Choustníkovo Hradiště	Jablka
G´s Pěstitel, odbytové družstvo	Stratov	Zelenina
Vital odbytové družstvo	Rozběřice	Cibule, šalotka
Piletice, odbytové družstvo	Hradec Králové	Kořenová zelenina, papriky, jahody
ZP Otice odbyt s.r.o.	Otice	Zelenina a zpracovaná zelenina
Odbytové družstvo Suchá Loz	Suchá Loz	Ovoce a zelenina
Čerstvě utrženo, družstvo	Zlín – Prštné	Ovoce a zelenina

Nadnárodní organizace producentů		
Družstvo BRAMKO CZ	Semice	Zelenina

Pramen: SZIF

Příloha č. 2 – Zahraniční obchod ČR se zpracovanou zeleninou

Dovoz zeleniny konzervované, vařené, zmrazené **(skup. 0710, 2004)**

Druh zeleniny		2016		2017		2018	
		tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM		**55 901**	**1 145 721**	**55 839**	**1 082 413**	**66 321**	**1 113 007**
Z toho:	fazole	3 930	77 899	3 109	61 570	3 192	60 994
	hrách	4 245	88 934	4 415	82 063	5 451	94 082
	chřest	40	4 235	41	3 964	63	5 039
	kukuřice cukrová	3 533	92 512	3 352	95 491	3 558	97 106
	luštěniny ostatní	505	9 282	808	17 244	796	15 462
	paprika	1 033	28 785	1 322	31 979	1 488	37 761
	rajčata	601	11 980	762	18 069	993	21 171
	špenát	5 740	98 929	5 051	78 825	5 110	81 576
	zelí kysané, kapary, aj.	178	4 481	76	2 370	160	3 432
	zelenina ostatní	25 481	480 897	23 454	366 011	24 409	375 860
	zeleninové směsi	10 538	245 075	13 359	321 670	20 996	315 223

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Dovoz zeleniny prozatímně konzervované SO2 nebo sířenou vodou, nevhodné v tomto stavu k požívání **(skup. 0711)**

Druh zeleniny		2016		2017		2018	
		tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM		**660**	**15 222**	**859**	**23 488**	**946**	**22 627**
Z toho:	cibule	207	3 024	444	6 953	438	7 061
	kukuřice cukrová	26	175	6	196	12	401
	okurky salátové a nakládačky	166	2 833	255	4 767	284	4 979
	papriky	105	2 667	37	3 306	27	2 288
	zelenina ostatní	138	5 344	97	6 886	173	7 227
	zeleninové směsi	11	713	12	755	8	403

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Dovoz sušené zeleniny **(skup. 0712)**

Druh zeleniny		2016		2017		2018	
		tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM		**4 264**	**380 066**	**4 167**	**366 097**	**4 435**	**285 072**
Z toho:	cibule	797	52 425	835	47 701	1 081	49 985
	kukuřice cukrová	1	352	1	274	1	288
	mrkev	325	17 044	305	15 502	410	20 188
	rajčata	688	52 807	620	37 698	308	34 302
	zelenina ost. vč. směsí	2 452	257 437	2 406	264 921	2 635	180 310

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Dovoz zeleniny konzervované v octě nebo v kyselině octové **(skup. 2001)**

Druh zeleniny		2016		2017		2018	
		tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM		**22 392**	**417 111**	**21 898**	**444 698**	**19 578**	**394 407**
Z toho:	kukuřice cukrová	224	10 442	3180	7 271	198	7 918
	okurky nakládačky	12 082	208 698	12 169	208 970	9 146	155 478
	paprika, ne lusky	570	30 880	513	26 043	923	28 411
	paprika sladká	1 895	49 532	1 471	38 476	1 832	48 084
	zelenina ostatní	7 622	171 558	7 565	163 937	7 478	154 516

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Dovoz ostatních výrobků ze zeleniny

Druh výrobku	2016		2017		2018	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
Rajčata konzervovaná ne v octě (skup. 2002)	28 738	610 379	30 084	619 810	29 556	577 144
Šťáva z rajských jablek (skup. 2009 50)	873	11 269	1 051	13 146	1 121	13 325
Kečupy a jiné omáčky z rajčat (skup. 2103 20)	13 436	414 969	15 059	429 659	16 432	415 302
Kukuřice konzervovaná, ne v alkoholu, neslazená (pol. 2008 9985)	408	17 979	549	21 013	602	22 763

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Dovoz zeleniny konzervované jinak než v octě nebo v kyselině octové, nezmrazené **(skup. 2005)**

Druh zeleniny		2016		2017		2018	
		tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM		**34 940**	**811 783**	**39 303**	**887 789**	**44 274**	**924 991**
Z toho:	zelenina homogenizovaná	232	12 545	257	16 370	251	14 804
	zelí kysané	7 910	108 869	7 723	100 840	8 147	105 834
	hrách	3 713	91 070	3 908	88 134	3 753	84 901
	fazole vyloupané	7 944	162 862	8 374	165 341	9 409	167 139
	fazole ostatní	925	20 260	1 147	25 154	1 242	28 648
	bambusové výhonky	1 031	17 107	1 673	28 237	1 444	24 620
	chřest	172	8 662	175	9 154	142	6 920
	kukuřice cukrová	3 715	102 482	4 476	123 347	4 868	125 841
	artyčoky	101	7 033	126	7 641	81	6 563
	zeleninové směsi	3 441	133 884	4 351	169 465	4 764	194 932
	ostatní zelenina	5 631	133 657	6 897	136 956	9 978	145 791

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Vývoz zeleniny konzervované, vařené, zmrazené **(skup. 0710, 2004)**

Druh zeleniny		2016		2017		2018	
		tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM		**11 073**	**309 513**	**13 713**	**281 118**	**20 892**	**325 671**
Z toho:	fazole	426	10 653	315	7 400	361	8 113
	hrách	694	15 737	813	17 523	773	15 724
	kukuřice cukrová	530	14 374	560	13 183	556	12 857
	paprika	21	658	28	796	29	833
	špenát	1 237	23 574	1 877	24 771	1 927	25 005
	zelí kysané, kapary aj.	65	1 712	124	2 365	35	985
	zelenina ostatní	4 284	142 997	4 374	76 406	7 265	78 130
	zeleninové směsi	3 735	95 963	5 479	130 581	9 843	177 117

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Vývoz zeleniny prozatímně konzervované SO_2 nebo sířenou vodou, nevhodné v tomto stavu k požívání (skup. 0711)

Druh zeleniny	2016		2017		2018	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM	**29**	**1 152**	**90**	**1 538**	**13**	**762**
Okurky salátové a nakládačky	0,5	28	83	1 102	0,3	16
Papriky	2	194	0,5	80	1	131
Zelenina ostatní	19	541	2	132	4	335

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Vývoz sušené zeleniny z ČR **(skup. 0712)**

Druh zeleniny		2016		2017		2018	
		tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM		**4 448**	**108 446**	**2 362**	**135 266**	**723**	**60 808**
Z toho:	cibule	289	18 233	242	15 599	269	16 330
	mrkev	12	800	12	871	28	2 133
	rajčata	46	5 056	16	1 985	12	1 421
	zelenina ost. včetně směsí	690	70 772	1 165	113 801	413	40 919

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Vývoz zeleniny konzervované v octě nebo v kyselině octové z ČR **(skup. 2001)**

Druh zeleniny		2016		2017		2018	
		tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM		**10 717**	**274 681**	**9 089**	**241 608**	**10 246**	**249 526**
Z toho:	kukuřice cukrová	35	3 127	29	2 059	33	2 852
	okurky nakládačky	5 083	107 484	3 610	75 889	4 706	96 796
	paprika, ne lusky	733	30 642	616	25 653	633	23 174
	paprika sladká	1 663	47 013	1 732	55 153	1 319	40 537
	zelenina ost.	3 204	86 415	3 101	82 854	3 555	86 167

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Vývoz ostatních výrobků ze zeleniny

Druh výrobku	2015		2016		2018	
	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
Rajčata konzervovaná ne v octě (skup. 2002)	4 124	116 391	5 655	132 440	5 113	113 402
Šťáva z rajských jablek (skup. 2009 50)	133	1 618	125	1 659	168	2 508
Kečupy a jiné omáčky z rajčat (skup. 2103 20)	21 573	535 807	20 191	506 603	18 726	459 446
Kukuřice konzervovaná, ne v alkoholu, neslazená (pol. 2008 9985)	2 903	133 444	2 684	124 496	3 638	170 595

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Vývoz zeleniny konzervované jinak než v octě nebo v kyselině octové, nezmrazené z ČR **(skup. 2005)**

Druh zeleniny		2016		2017		2018	
		tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč	tuny	tis. Kč
CELKEM		**8 033**	**254 906**	**8 920**	**312 664**	**9 244**	**333 732**
Z toho:	zelenina homogeniz.	216	10 775	333	16 121	303	14 010
	zelí kysané	2 100	27 225	1 419	18 898	693	9 946
	hrách	892	20 822	830	19 096	679	16 877
	fazole vyloupané	629	14 816	294	7 779	763	16 919
	fazole ostatní	195	5 153	181	4 634	268	6 596
	kukuřice cukrová	239	10 956	266	12 080	323	12 623
	zeleninové směsi	1 540	70 028	3 158	110 522	3 883	131 694
	ostatní zelenina	1 922	83 065	2 180	110 937	2 108	113 204

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Příloha č. 3 – Porovnání finančního vyjádření produkce zeleniny v ČR

Druh zeleniny	2015			2016			2017			2018			2018/17 v %
	Kč/t	tuny	mil. Kč	Kč/t	tuny	mil. Kč	Kč/t	tuny	mil. Kč	Kč/t	tuny	mil. Kč	
Brokolice	26 000	176	4,58	20 000	105	2,10	30 000	410	12,30	27 000	356	9,60	-22
Celer	12 000	6 678	80,14	8 000	8 350	66,80	10 000	9 632	96,32	10 000	8 252	82,52	-14
Cibule	7 000	30 720	215,04	4 000	44 856	179,42	4 500	44 442	199,99	5 900	40 010	236,06	+18
Česnek	90 000	906	81,54	90 000	1 098	98,82	90 000	1 995	179,55	79 000	1 100	86,90	-52
Fazolové lusky	22 000	168	3,70	22 000	168	3,70	22 000	104	2,29	45 100	70	3,16	+38
Hrách zahr. na lusky	45 000	3 745	168,52	40 000	3 743	149,72	43 000	700	30,10	-	-	-	-
Hrách zahradní na prům. zprac.	8 000	700	5,60	8 000	730	5,84	8 000	3 920	31,36	8 800	7 924	69,73	+122
Chřest	65 000	1 287	83,65	65 000	1 395	90,68	65 000	1 485	96,52	90 800	562	51,00	-47
Kapusta hlávková	13 000	1 860	24,18	6 500	2 208	14,35	8 500	1 953	16,60	12 300	1 389	17,08	+3
Kedlubny	20 000	3 633	72,66	22 000	4 048	89,06	23 000	4 462	102,63	20 000	3 490	69,80	-32
Kukuřice cukrová	15 000	9 360	140,40	15 000	9 072	136,08	15 000	13 554	203,31	10 000	3 077	30,77	-85
Květák	18 000	2 690	48,42	13 000	2 954	38,40	14 000	4 250	59,50	16 400	3 429	56,23	-5
Mrkev	8 000	22 044	176,35	6 000	29 155	174,93	6 000	32 186	193,12	8 800	33 594	295,63	+53
Okurky nakládačky	16 000	10 800	172,80	17 000	17 810	302,77	18 000	18 760	337,68	9 800	9 568	93,77	-72
Okurky salátové – polní	12 000	930	11,16	12 000	1 155	13,86	9 500	1 378	13,09	7 000	841	5,88	+55
Paprika zeleninová – polní	16 000	13 320	213,12	13 000	14 490	188,37	12 500	12 200	152,50	16 000	11 693	187,09	+23
Pastinák	13 000	240	3,12	4 000	221	0,88	4 000	234	0,94	5 500	123	0,68	+28
Petržel	20 000	4 260	85,20	21 000	4 880	102,48	20 000	4 245	84,90	23 400	3 765	88,10	+4
Pór	13 000	40	0,52	13 000	40	0,52	13 000	40	0,52	19 000	42	0,80	+54
Rajčata – polní	20 000	6 650	133,00	20 000	12 008	240,16	23 000	8 155	187,55	25 000	6 276	156,91	-16
Ředkvička	26 000	6 460	167,96	25 000	6 820	170,50	24 000	5 760	138,24	16 200	4 668	75,62	-45
Řepa salátová	7 000	3 444	24,11	8 000	4 860	38,88	6 000	7 328	43,97	3 500	3 665	12,83	-71
Saláty (i barevné)	9 000	10 206	91,85	10 000	10 458	104,58	10 000	13 520	135,20	20 300	9 932	201,62	+49
Špenát na prům. zprac.	3 000	6 520	19,56	3 000	6 600	19,80	3 000	6 690	20,07	2 700	8 165	22,05	+10
Špenát listový	30 000	320	9,60	38 000	525	19,95	40 000	540	21,60	-	-	-	-
Zelí hlávkové	6 000	41 120	246,72	4 000	48 977	195,91	4 000	49 872	199,49	5 100	35 216	179,60	-10
Zelí pekingské	9 000	1 460	13,14	8 000	1 166	9,33	11 000	972	10,69	18 000	514	9,25	-13
Zelenina ostatní vč. tykve*	-	21 572	*151,00	6 000	1 411	8,47	6 000	1 144	10,20	10 550	2 488	26,25	-
Tykev	-	-	-	6 000	25 650	153,90	10 000	23 864	238,64	10 200	12 923	131,82	-45
CELKEM	**-**	**211 309**	**2 447,65**	**-**	**264 953**	**2 620,25**	**-**	**274 545**	**2 818,87**	**-**	**213 133**	**2 200,77**	**-22**

Pramen: ZUČM na základě vlastního šetření a propočtů

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1
internet: www.eagri.cz
e–mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-257-2

Praha 2019